

C. 452

PROIECT DE A
CASA NAȚIONALĂ

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 2492 - 1945

BIBLIOTECA POPORALĂ A „ASOCIAȚIUNII”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CALENDARUL „ASOCIAȚIUNII”

pe anul

Anul XVI.

1927

Nr. 139.

Intocmit de: **HORIA PETRA-PETRESCU**
secretar literar substitut a „Asociațiunii”.

.....

Editura „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna 6.

5713

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele FERDINAND I.

President activ:
Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:
Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:
Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de
fruntași în toate părțile țării noastre.

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și inseriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

C. 452

Calendarul Asociațiunii

pe anul comun

1927

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de
Horia Petra-Petrescu,
secretarul literar locțiitor, al „Asociațiunii”.

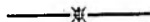
Sibiu. — Editura Asociațiunii.
Tiparul Tipografiei «Dacia Traiană».

Intâmplările cele mai de seamă din lume.

Câți ani sunt:

Dela perioada bizantină	-- -- -- -- --	7435—7436
„ „ alexandrină	-- -- -- -- --	7437
„ „ iuliană	-- -- -- -- --	6640
„ „ evree	-- -- -- -- --	5687—5688
„ potopul biblic	-- -- -- -- --	4271
„ prima olimpiadă	-- -- -- -- --	2703
„ fondarea Romei după Varon	-- -- -- -- --	2680
„ era lui Nabonassar, fixată Miercuri în 26 Febr. în anul 3967 a perioadei iuliene sau la 747 înainte de Hristos după cronologiști și 746 după astronomi	-- -- -- -- --	2674
„ moartea lui Machedon	-- -- -- -- --	2250
„ nașterea Domnului nostru Isus Hristos	-- -- -- -- --	1927
„ moartea Domnului nostru Isus Hristos	-- -- -- -- --	1894
După calendarul gregorian stabilit în 1582 Octombrie, începând Luni 1 Ianuarie	-- -- -- -- --	1927
„ calendarul iulian, începând cu 13 zile mai târziu, Duminecă în 14 Ianuarie	-- -- -- -- --	1927
Dela căderea Ierusalimului	-- -- -- -- --	1857
„ descălecarea Romanilor în Dacia	-- -- -- -- --	1822
„ creștinarea Romanilor	-- -- -- -- --	1704
„ egira, începutul calendarului musulman	-- -- -- -- --	1345
„ despărțirea bisericii catolice de cea de răsărit	-- -- -- -- --	873
„ descălecarea lui Radu Negru	-- -- -- -- --	637
„ întemeierea Moldovei	-- -- -- -- --	568
„ tipărirea celui dintâi Calendar în Europa	-- -- -- -- --	455
„ descoperirea Americii de către Cristofor Columb	-- -- -- -- --	435

Dela moartea lui Ștefan-cel-mare, domnul Moldovii	423
„ tipărirea celei dintâi cărți în românește ---	367
„ sădirea tutunului în Europa --- --- ---	336
„ moartea lui Mihai-Viteazul --- --- ---	326
„ unirea Românilor din Transilvania cu biserica	
„ Romei --- --- --- --- --- --- ---	227
„ aflarea trenului cu aburi --- --- --- --- ---	163
„ răpirea Bucovinei de către Nemți --- --- ---	150
„ răscoala Românilor din Ardeal împotriva Un-	
„ gurilor --- --- --- --- --- --- ---	143
„ răpirea Basarabiei de către Ruși --- --- ---	115
„ răscoala lui Tudor Vladimirescu --- --- ---	106
„ nașterea lui Avram Iancu --- --- --- --- ---	103
„ unirea Moldovii cu Muntenia sub Cuza-	
„ Vodă --- --- --- --- --- --- ---	68
„ aflarea telefonului --- --- --- --- --- ---	50
„ războiul pentru neatarnare sub Carol I. ---	50
„ lipirea Dobrogei la România --- --- --- ---	49
„ întemeierea României ca Regat --- --- ---	46
„ cel dintâi sbor cu mașina de sburat --- ---	22
„ războiul cu Bulgarii și lipirea Cadrilaterului	
„ la România --- --- --- --- --- --- ---	14
„ izbucnirea războiului european --- --- ---	13
„ suirea pe Tron a Regelui Ferdinand I. --- ---	13
„ intrarea României în războiu --- --- --- ---	11
„ încheierea păcii --- --- --- --- --- ---	9
„ unirea tuturor Românilor --- --- --- --- ---	9
„ încoronarea primului Rege al României în-	
„ tregite --- --- --- --- --- --- ---	5

Sărbători ale familiei regale

(Cu Doxologie.)

- 22 Iulie, Onomastica Maiestății Sale Reginei.
 24 August, Nașterea Maiestății Sale Regelui.
 16 Octomvrie, Nașterea A. S. R. Principelui Mihaiu.
 29 Octomvrie, Nașterea Maiestății Sale Reginei.

Anotimpurile.

- Primăvara începe în 21 Martie.
 Vara începe în 22 Iunie.
 Toamna începe în 23 Septemvrie.
 Iarna începe în 22 Decemvrie.

BCU Cluj Sărbătorile legale. Cluj

(Singurele zile din an când nu se lucrează la nici o autoritate, iar școlile sunt închise. În zilele însemnate cu o steluță, dughenele (prăvăliile) sunt închise toată ziua.)

Duminicile*

1 Ianuarie, Sf. Vasile*	29 Iunie Sf. Petru și Pavel
6 „ Boboteaza*	20 Iulie, Sf. Ilie
7 „ Sf. Ioan	6 August, Schimbarea la față (Pobreajne).
2 Februarie, Intimpinarea Domnului (Stratenie).	15 Aug., Sf. Maria Mare*
25 Martie, Bunavestire	8 Sept., Sf. Maria Mică
23 April, Sf. Gheorghe	14 Septemv., Ziua Crucii
Cele două zile de Paști*	26 Octomv., Sf. Dumitru
10 Mai, Unirea tuturor Românilor*	8 Noemvrie, Sf. Mihail și Gavriil
21 Mai, Sf. Const. și Elena	21 Noemvrie, Intrarea în Biserică
2 Iunie Indlțarea Domnului* (Ziua eroilor).	6 Decemv., Sf. Nicolae
12 Iunie, Rusaliele	Două zile de Crăciun*

Dughenele (prăvălile) și crășmele sunt închise Duminica dimineața, pentru ca creștinii să poată ascultă vorbele înțelepte ale Sf. Evanghelii.

Pe orice cerere făcută la autorități se pune un timbru fiscal de 1 Leu și un timbru de ajutor de 50 bani. Altfel cererea nu se ia în seamă.

Aniversări și sărbători naționale.

- Unirea Principatelor Române, 24 Ianuarie 1859.
 Aniversarea revoluțiunii prin care s'a realizat formarea unei dinastii în România, 11 Februarie 1866.
 Proclamarea Regatului Român, 14 Martie 1881.
 Unirea Basarabiei cu România, 27 Martie 1918.
 Proclamarea Independenței României, 10 Maiu 1877.
 Ziua Eroilor Neamului Românesc, 12 Maiu.
 Aniversarea revoluțiunii dela 11 Iunie 1848.
 Intrarea României în războiul întregirei neamului românesc, 14 August 1916.
 Bătălia dela Mărășești, 6 August 1917.
 Proclamarea M. S. Ferdinand I. de Rege al României, 28 Septembrie 1914.
 Incoronarea M. S. Regelui Ferdinand I al României la 15 Octombrie 1922.
 Unirea Bucovinei cu România, 15 Noembrie 1918.
 Unirea Transilvaniei cu România, 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918.

Notă. Printr'o ordonanță ministerială, toate aniversările unirei provinciilor alipite se serbează într'o singură zi, în 10 Mai.

Sărbătorile familiei regale.

Onomastica A. S. R. Princip. Elisabeta, 24 Aprilie.

Onomastica AA. LL. RR. Principesele Elena și Ileana, 21 Maiu.

Onomastica M. S. Reginei Maria și a A. S. R. Princesei Mărioara, 22 Iulie.

Onomastica A. S. R. Principelui Nicolae, 6 Decembrie.

Nașterea A. S. R. Princesei Moștenitoare Elena, 20 Aprilie 1896, la Atena (Grecia).

Nașterea A. S. R. Principelui Nicolae, 5 August 1903, la Castelul Pelișor.

Nașterea M. S. Regelui Ferdinand I. al României, 11 August 1865, la Sigmaringen.

Nașterea A. S. R. Princesei Elisabeta, 29 Septembrie 1894, la Castelul Peleş.

Incoronarea MM. LL. Regelui Ferdinand I și Regina Maria, la 15 Octombrie 1922.

Nașterea M. S. Reginei Maria, 16 Octombrie 1875, la Eastirell-Parck, Englitera.

Nașterea A. S. R. Principelui Moștenitor Mihai, 25 (12) Octombrie 1921, la Castelul Foișor.

Nașterea A. S. R. Princesei Ileana, 23 Decembrie 1908, la Palatul Cotroceni.

Nașterea A. S. R. Princesei Maria, 27 Decembrie 1899, la Gotha.

Căsătoria MM. LL. Regelui Ferdinand I. și Regina Maria a României, 28 Decembrie 1892, la Sigmaringen.

Aniversări necrologice.

Moartea M. S. Reginei Elisabeta, 18 Febr. 1916.

Moartea M. S. Regelui Carol I., 25 Sept. 1914.

Moartea A. S. R. Principelui Mircea, 29 Oct. 1916.

Posturile în biserica ortodoxă-română.

1. Zilele de Mercuri și Vineri preste an. — 2. Ajunul Botezului 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor 7 Martie până 23 Aprilie. — 4. Postul lui Sânt-Petru 20 Iunie până 28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan 29 August. — 7. Ziua Crucii 14 Septemvrie. — 8. Postul Crăciunului 15 Noemvrie până 24 Decemvrie.

Date cronologice pe anul 1925/1926.

Litera Păscăliei (de la 1 Sept. 1926 până la 31 Aug. 1927)	14
Crugul Soarelui	14
Crugul Lunei	5
Mâna Anului	2
Temelia Lunei	16

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Măsurile folosite în România mărită.

Măsuri de lungime. Pânza, stofa se măsoară cu *metru*, care are 10 decimetri. Drumurile se măsoară cu *Kilometru*, adică 1000 metri, însemnați pe șosele cu câte o piatră, mai înaltă, văruiată și cu numărul pe ele.

Suprafața ogoarelor se măsoară cu *Hectarul*, care cuprinde 100 ari sau 10,000 metri pătrați.

Volum (Cuprins). Pietrișul de pe șosele se măsoară cu *metru cub* (mc sau m³), o ladă care are câte 1 m. înălțime, 1 m. lățime și 1 m. adâncime. Apa, vinul ș. a. corpuri care curg (lichide) se măsoară cu *litru* sau cu *decalitru* = 10 litri.

Grânele se măsoară cu *decalitru* = 10 litruri, cu *dublu decalitru* = 20 litruri sau cu *Hectolitru* (100 litruri).

Greutăți mici se cântăresc cu *Kilogramul* = 1000 de grame. Greutăți mai mari se socotesc cu *maja cântarului* = 100 kgr., cu *tona* = 1000 kgr.

Vagonul plin cuprinde în el o greutate de 10 tone = 10,000 kgr.

Prețurile lucrurilor se fac cu *bani*. Înainte de războiu erau bani de aur, argint ori nichel. Acum sunt bani de *hârtie* sau *bancnote* de 1000, 500, 100, 20, și 5 lei, iar de metal de 2 și un leu, de 50 și 25 bani.

Măsurile vechi folosite încă între săteni.

Lungime :

Cot moldoven.	= 0 m. 64
„ muntenesc	= 0 m. 66
Stânjen mold.	= 2 m. 23
„ munt.	= 1 m. 96
Prăjina	= 3 stânjani
Poșta	= 10,000 stânjani
Vârsta	= 1066 m.
Stânjenuț	= 2 m. 13
Arșinul	= 0 m. 71

Suprafeți :

Pogonul	= cam $\frac{1}{2}$ de Hectar
Falcea mold.	= 1 Hectar 43
Jugărul	= 1600 stânjani p.

Volum :

Oca	= 1 l. 79 mold.
„	= 1 l. 69 munt.
Dimerlia	= 12 oca

Banița mică	= 20 oca
Banița mare	= 40 oca
Mierța	= 10 dim. = 2 Hl. 15
Chila mold.	= 2 merțe
„ munt.	= 10 baniți mari

P. licide :

Vadra mold.	= 12 l. 8
„ munt.	= 15 l.
Oca mold.	= 1 l. 28
„ munt.	= 1 l. 52
Litra	= 0 l. 32 (0 l. 38)

Greutăți :

Oca mold.	= 4 litre = 400 dramuri = 1 Kgr. 291
Oca munt.	= 1 Kgr. 271
Fondul	= 400 grame = aproape $\frac{1}{2}$ de Kgr.

Ora 12 în București

In: Alexandria	12:15
Amsterdam	10:16
Atena	11:50
Berlin	11:16
Berna	11:16
Bruxelles	10:16
Budapesta	11:16
Calcutta	16:19
Chicago	4:25

In: Copenhaga	11:16
Geneva	11:16
Londra	10:16
New-York	5:16
Paris	10:25
Peking	10:01
Roma	11:16
Viena	11:16
Varșovia	11:40

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Valter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiuni publice*, Str. Spiru Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a Inchișorilor, Str. Bursei 2. Direcțiunea Generală a S. M. R. la Minist. Comun, B-dul Elisabeta. Palatul de Justiție, Calea Rahovei 4. Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. Prefectura Poliției, Calea Victoriei. Prefectura Jud. Ilfov, Str. Ilfov, (în dosul Casei de dep.). Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. Senatul, Piața Universității. Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. Casa școalelor, Str. General Berthelot 26. Casa Bisericilor, Str. General Berthelot 26. Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. Regia Monop. Statului, Șoseaua Giulești colț Bulev. Regiei. Curtea de Casație, Palatul de Justiție. Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basarab 3.

Ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Sâmb.	1 Tâer. îm., S.Va ☉	Anul nou	
Dum. înaintea Botezului, Ev. d. Marcu, c. 1, v. 1, gl. 7, st. 10.			
Dum.	2 P. Silvestru	Macariu	
Luni	3 Pr. Malachia	Genoveva	
Marți	4 Sob. SS. 70 Ap.	Titu	
Merc.	5 Teopemt, Teona	Telesfor	
Joi	6 (†) Botezul Daulu	(†) Epifania	
Vineri	7 † Sob.S.Ioan B.	Valentiu	
Sâmb.	8 C. George	Severin	
Dum. după Botez. ev. dela Mateu, c. 4, st. 12, gl. 8, v. 11.			
Dum.	9 M. Polieuct ☽	Iulian	
Luni	10 P. Grigorie	Paul	
Marți	11 C. Teodosie	Higin	
Merc.	12 M. Tatiana	Ernest	
Joi	13 M. Ermil	Ilarie	
Vineri	14 Pâr. din Sinai	Felix	
Sâmb.	15 C. Pavel Teb.	Maur.	
Dumin. XV dela Luca a lui Zacheu. Ev. dela Luca c. 17, v. 2.			
Dum.	16 Lanț.Ap.Petru	Marcelin	
Luni	17 † C. Antonie ☉	Antonie	
Marți	18 P. At. și Chiril ☉	Prisca	
Merc.	19 C. Macarie	Canutus	
Joi	20 † C. Eutimie	Fab., Seb.	
Vineri	21 C. Maxim	Agnes	
Sâmb.	22 Ap. Timoteiu	Vincentie	
Dumineca, Ev. dela Luca c 18, st 35, gl. 2, v. 2.			
Dum.	23 M. Clement	Log. Mar.	
Luni	24 C. Xenia	Timoteiu	
Marți	25 † P. Grig. Teol. ☉	Pavel	
Merc.	26 C. Xenofont	Policarp	
Joi	27 † Ioan Hrisost.	Ioan Chr.	
Vineri	28 P. Efrem Sirul	Carol	
Sâmb.	29 M. Ignatie	Francisc	
Dumineca lui Zacheu, Ev dela Luca, c. 19, st. 1, gl. 3 v. 3.			
Dum.	30 (†) SS.V.Gr.Ioan	Martina	
Luni	31 Chir si Ioan	Petru Nol.	

Vărsătorul de apă.

Ianuarie — dela zeul Romanilor *Ianus*, zeul casei romane. Prima zi a anului eră consacrată acestui zeu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	8 1	16 4
11	7 57	16 19
21	7 49	16 34

Luna

Fazele:

Lună nouă . . . ☾	1 ora	7 ^h 22
Primul sfert . . . ☽	9 „	7 35
Lună plină . . . ☽	17 „	23 31
Ultimul sfert . . . ☾	25 „	23 35

Sfaturi economice. Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat. Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât de bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le bine și le hrănește bine, nu numai cu fân ci le dă și sare cât de des. Bate parii la vie și trage vinul. De bucate nu uita ca să le întorci. Cară gunoiul, gunoiește sămănăturile de trifoi și lucernă.

Cine e sârguincios la tinerețe, va avea zi'e bune la bătrânețe.

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Marți	-1 M. Trifon ☩	Ignat.	
Merc.	2 (†) Int. Demetriului	(†) Int. Chr.	
Joi	3 Drept. Simeon	Blasiu	
Vineri	4 P. Isidor	Veronica	
Sâmb.	5 M. Agatia	Agata	
Duminea Hananencii, Ev. dela Mateiu, cap 15, st. 21, gl. 4, v. 4.			
Sam.	6 P. Vucol ep.	Dorotea	
Luni	7 P. Partenie	Romuald	
Marți	8 Teodor Strat. ☩	Ioan	
Merc.	9 M. Nichifor	Apolonia	
Joi	10 M. Haralamp.	Scolastica	
Vineri	11 M. Vlasie	Desideriu	
Sâmb.	12 P. Meletie	Eulalia	
Duminea Vameșului și a Fariseului ev. dela Luca, c 13, st. 10, gl. 5, v. 5.			
Sam.	13 P. Martinian	Inc. post.	
Luni	14 P. Axentie	Valentin	
Marți	15 Ap. Onisim ☩	Faustin	
Merc.	16 M. Pamfilie	Iuliana	
Joi	17 M. Teod. Tir. S.M.	Constanța	
Vineri	18 P. Leon papa	Flavian	
Sâmb.	19 Ap. Archip	Conrad	
Duminea Fiului rătăcit, ev. dela Luca c. 15, st. 11, gl. 6, v. 6.			
Sam.	20 P. Leon ep.	Eleuteriu	
Luni	21 P. Timoteiu	Eleonora	
Marți	22 M. din Evgenia	Petru C.	
Merc.	23 M. Policarp ☩	Romana	
Joi	24 † Afl. c. S. I. B.	Mateiu	
Vineri	25 P. Tarasie	Valpurga	
Sâmb.	26 P. Porfirie	Alexandr.	
Duminea lăsatului de carne, ev. dela Marcu, cap 25, st. 31, gl. 7, v. 7.			
Sam.	27 P. Procopie	Leandru	
Luni	28 P. Vasilie	Romanus	

Februarie**are 28 zile****Faur****Poștii.**

Origina lui Februarie: delă serbările expiatoare făcute la Romani în luna a doua a anului — Februales.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele**Luna**

Fazele:

	Răsare	Apune			
1	7 35	16 53	Lună nouă . . .	☾	1 ora 17 25
11	7 19	17 10	Primul sfert . . .	☾	8 „ 0 20
21	7 01	17 27	Lună plină . . .	☽	15 „ 18 36
			Ultimul sfert . . .	☾	23 „ 13 51

Sfaturi economice. Nu lăsa oile să bea apă de pe zăpadă fiindcă pierd mielul cele ce vor fătă mai târziu, iar celor cu lapte li se strică laptele. Gândește-te la altoit și taie mlădițele din partea de miazăzi a pomilor și le pune în nisip umed. Curățește pomii de omide și de crengile mici, și sădește pomi, dacă timpul e frumos. Fă straturi calde pentru răsaduri. Poți așa și mai târziu în ogoarele de toamnă și sămână. Gunoiește în vie, iar pivnița o curățește și afumă cu picioasă vasele goale. Curăță bine vinurile înflorite.

Cine cheltuiește preste ce câștigă, n'are în casă mămăligă.

Martie

are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Mărți	1 M. Eudochia	Albin.	
Merc.	2 M. Teodot ☉	Simpliciu	
Joi	3 M. Eutropie	Cunigun.	
Vineri	4 C. Gerasim	Casimir	
Sâmb.	5 M. Conon	Eusebiu	

D. lăs. de brânză, ev. Mat., c. 6, st. 14, gl. 8, v. 8.

Dum.	6 SS. 42 Martiri	Frideric	
Luni	7 M. d. Cherson	Toma Aq.	
Mărți	8 P. Teofilact ☽	Ioan	
Merc.	9 † SS. 40 Martiri	Francisca	
Joi	10 M. Codrat	40 Martiri	
Vineri	11 P. Sofronie	Heraclie	
Sâmb.	12 C. Teofan	Grigorie	

Dum. 1. în Păresimi, ev. Ioan, c. 1, st. 13, gl. 9, v. 7.

Dum.	13 P. Nichifor	Rosina.	
Luni	14 C. Benedict	Matilda	
Mărți	15 M. Agap	Longin	
Merc.	16 M. Sabin	Heribert	
Joi	17 C. Alexie ☽	Gertrud	
Vineri	18 P. Ciril	Eduard	
Sâmb.	19 S.M.Hris., Darie	Iosif Log.	

Dum. 2. în Păresimi, ev. Marcu, c. 2, st. 1, gl. 2, v. 13.

Dum.	20 PP. u. în Sava	Nichita	
Luni	21 C. Iacob	Benedict	
Mărți	22 M. Vasilie	Octavian	
Merc.	23 C. Nicon	Victorin	
Joi	24 C. P. Zaharie	Gavril	
Vineri	25 (†) Bunavestire ☽	(†) Bunav.	
Sâmb.	26 Sob.Ar.Gavriil	Emanuil	

Dum. 3. în Păresimi, ev. Marcu, c. 3, st. 3, gl. 3, v. 11.

Dum.	27 C. M. Matrona	Rupert	
Luni	28 C. Par. Marcu	Malchus	
Mărți	29 Sf. Marcu Ep.	Sf. Eustaț.	
Merc.	30 Sâmb. Sf. Acat. I.	Quirinus	
Joi	31 Cuv. Ipatie	Amos	

Martie**are 31 zile****Mărțișor****Berbecele.**

Martie, dela zeul Romanilor Mars (la Greci Ares), zeul războiului. In această lună se serbau Hilaries, un fel de carnaval al nostru

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

Răsare Apune

1	6 44	17 41
11	6 24	17 57
21	6 02	18 13

Luna

Fazele:

	Lună nouă . . .		2 ora	11 00
	Primul sfert . . .		8 „	12 50
	Lună plină . . .		17 „	4 20
	Ultimul sfert . . .		25 „	6 12

Sfaturi economice. Nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ovăs, iar iepete la 3—4 luni le pui la lucru. Ține scroafele cari au fâtat, bine, lasă purceii când e vreme frumoasă peafară. Pune cloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanțurile și răzoarele și gunoiește via. Samănă flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță coșnițele și dă mâncare albinelor.

Dumnezeu dă omului, dar în traistă nu-i bagă.

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Vineri Sâmb.	1 Maria egipt. ☩ 2 Cuv. Păr. Tit	Hugo Francisc	
Dum. 4. în Păresimi, ev. Marcu, c. 9, v. 17 gl. 4, v. 1.			
Dum. Luni Marți Merc. Joi Vineri Sâmb.	3 Păr. Nichita 4 Păr. Iosif 5 S. M. Claudie 6 C. P. Eutichie 7 P. Geor. Ep. Mil. 8 S. Ap. Irodion ☩ 9 C. M. Eupsichie	Cristian Isidor Eusebiu Sixtus Herman Dionisiu Maria	
Dum. 5. în Păresimi, ev. Marcu, c. 10, st. 33, gl. 5, v. 2.			
Dum. Luni Marți Merc. Joi Vineri Sâmb.	10 S. M. Terentie 11 S. M. Antipa 12 Cuv. Vasilie 13 M. Artimon 14 Ap. Toma 15 Ap. Trofim 16 M. Agapia ☩	(†) Floriile Leo Pap. Julius Justin Anastasia Turibius	
Dum. Floriilor, ev. dela Ioan c. 12. st. 1.			
Dum. Luni Marți Merc. Joi Vineri Sâmb.	17 (†) Floriile 18 C. P. Ioan 19 C. P. Ioan Peș. 20 C. P. Teodor 21 S. M. Ianuarius 22 (†) Vinerea Patlia. 23 (†) Muc. George	(†) D. Pașt. (†) L. Pașt. Crescent. Sulpitius Anselm Sot. și Ca. Adalbert	
Duminea Paștilor.			
Dum. Luni Marți Merc. Joi Vineri Sâmb.	24 (†) D. Paștilor ☩ 25 (†) L. Paștilor 26 S. Muc. Vasiliu 27 M. Simeon 28 Ap. Iason 29 M. din Chizic 30 Ap. Iacob	George Marcu Cletus Peregrin Vitalis Petru Catarina	

Aprilie

are 30 zile

Prier

Taurul.

Aprilie când se începeau jertele în onoarea zeiței Afrodita (Venus). Vine și dela aperiire — a răsări, fiindcă în luna aceasta se deschide lumea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

Luna

Fazele:

	Răsare	Apune				
1	5 38	18 30	Lună nouă . . .	☉	1 ora	1 17
11	5 17	18 46	Primul sfert . . .	☽	8 "	21 50
21	4 57	19 01	Lună plină . . .	☽	16 "	13 56
			Ultimul sfert . . .	☾	24 "	0 23

Sfaturi economice. Incepe vremea umedă și, când ne lasă vremea, să punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme decât mai târziu, mai des dacă vremea este uscată. Tutunul dacă are 5-6 foi se poate răsădi. În grădină se plivesc straturile și se pune fasolea. Pășune pentru oi, mieii grijiți de umezeală. Curăță casa și curtea, bolile acum încep și necurătenia este destul de mare boală. Grijiți de frumsețea casei, pune florii înaintea casei.

Când norocu-și schimbă pasul, n'aduc ani, ce-aduce ceasul.

Maia

are 31 zile

Florar

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
D. 2. Tomii, ev. Ioan, c.20, st. 19, gl. 1, v. 1.			
Dum.	1 Pr. Ieremia	Filip	
Luni	2 P. Atanasie	Atanasiu	
Marți	3 M. Timoteiu	† Afl. Cr.	
Mere.	4 C. Muc. Pelagia	Florian	
Joi	5 M. Irina	Pius	
Vineri	6 Dreptul Iov	Ioan P.	
Sâmb.	7 Arăt. Sf. cruci	Stanislaou	
D. 3. Miron., ev. Marcu, c. 15, st. 43, gl.2, v. 3.			
Dum.	8 † Ap. și Ev. I. D	Mihail	
Luni	9 Pr. Isaia	Gregorie	
Marți	10 Sărb. Națională	S.Gordian	
Merc.	11 S. M. Mochie	Gangolf	
Joi	12 P. Epif. Ep.	Pancaț	
Vineri	13 S. M. Glicheria	Servațiu	
Sâmb.	14 S. M. Izidor	Bonifaciu	
D. 4. Siabanog. ev. Ioan, c.5, st. 1, gl. 3, v. 4.			
Dum.	15 G. P. Pah. c. Mare ☉	Sofia	
Luni	16 C. P. Teodor	Ioan Nep.	
Marți	17 Ap. Andronic	Pascal	
Merc.	18 M. Petru	Venantius	
Joi	19 M. Patrichie	Celestiu	
Vineri	20 M. Talaleu	Sf. Bern.	
Sâmb.	21 (†) Cst. și Elena	Sf. Felix	
D. 5. Samar., ev. Ioan, c. 4, st. 5, gl. 4, v. 7.			
Dum.	22 M. Vasilisc ☾	Iulia	
Luni	23 S. M. Mihail	Helena	
Marți	24 C. P. Simeon	Desideriu	
Merc.	25 A 3-a afl. c. I. Bot.	Urban	
Joi	26 S. Ap. Carp	(†) Iz. DOKH.	
Vineri	27 M. Terapont	Ioan P.	
Sâmb.	28 Cuv. P. Nichita	Wilhelm	
D. 6. Orb., ev. Ioan, c. 9, st. 1, gl. 5, v. 8.			
Dum.	29 C. M. Teod. ☉	Maximin.	
Luni	30 P. M. Isachie	Ferdinand	
Marți	31 Ap. Ermie	Petronila	

Malu

are 31 zile

Florar

Gemenii.

Malu, dela Maja, mama zeului Mercur, eră dedicată ei. Eră și luna celor bătrâni *Majores*.

Soarele

Luna

Fazele:

	Răsare	Apune				
1	4 38	19 17	Lună nouă . . .	☉	1	22 35
11	4 20	19 33	Primul sfert . . .	☾	8 ora	4 13
21	4 08	19 46	Lună plină . . .	☽	15	23 55
			Ultimul sfert . . .	☾	22	18 48
			Lună nouă . . .	☉	29	12 49

Sfaturi economice. Sămănatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas și e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de scai, fânațele de mușuroaie, se culeg pietrele și se scot mizurinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crastaveții și să nu contenim cu udatul, dacă e uscat. Nu luă copilul dela școală pentru al trimite cu vitele la pășunat. Folos nu vei avea. Roiurile încep și pregătește coșnițele. Curăță pomii de viermi, mai ales de păduchii roșii, pe cari cu pământ galbin și petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt amorțiți și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană pentru găini. Vița se stropește cu piatră vânăta în contra peronosporiei.

Când îi dai, îi fătă iapa, când îi ceri, îi moare mânzul.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Merc.	1 M. Iustin	Invenț.	
Joi	2 (+) In. D-lui Z. Er.	Erasmus	
Vineri	3 S. M. Lucia	Clotilda	
Sâmb.	4 S. P. Mitrofan	Quirinus	
D. 7. SS. Părinți, ev. Ioan, c. 17, st. 1, gl. 6, v. 10			
Dum.	5 M. Doroteiu	Dum. Rus.	
Luni	6 C. Visar. și Il. 2)	Lunia Rus.	
Mărti	7 Muc. Teodot.	Lucreția	
Merc.	8 Muc. T. Strat.	Medardus	
Joi	9 C. P. Chiril	Primus	
Vineri	10 M. Timotei	Margareta	
Sâmb.	11 Ap. Bart. Varn.	Barnaba	
Duminea Rusaliilor, ev. Ioan, c. 7, st. 37.			
Dum.	12 (+) Pogor. S. Duh	Ioan F.	
Luni	13 Luna Rusaliilor	Antonie	
Mărti	14 Pr. Eliseu	Ioan Nov. Cluj	
Merc.	15 Pr. Amos	Vitus	
Joi	16 P. Tihon	Joi verde	
Vineri	17 M. Manuil	Adolf	
Sâmb.	18 M. Leontie	Gervașiu	
D. 1. d. Rus. ev. Mat. c. 10, st. 32, gl. 8, v. 1.			
Dum.	19 A. Iuda, fr. D-lui	Iuliana	
Luni	20 M. Metodi	Silveriu	
Mărti	21 M. Iulian	Alois	
Merc.	22 M. Eusebiu	Paulin	
Joi	23 M. Agripina	Edeltrud	
Vineri	24 † Nașt. S. Ioan Bot.	Ioan Bot.	
Sâmb.	25 M. Fevronia	Prosper	
Dum. 2. d. Rus., ev. Mat., c. 4, st. 18, gl. 1, v. 2.			
Dum.	26 C. David	Virgiliu	
Luni	27 P. Samson	Ladislau	
Mărti	28 Chir. și Ioan 2)	Leo II.	
Merc.	29 † SS. A. Petre, Pav.	(+) Pet. Pav.	
Joi	30 Sinod. SS. Ap.	Donat.	

Iunie

are 30 zile

Cireșar**Racul.**

unie în onoarea zeiței Iuno, femeia lui Iupiter. Luna dedicată celor tineri *iuniores*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele			Luna		
	Răsare	Apune	Fazele:		
			Primul sfert . . . ☽	6 ora	8 09
1	3 58	19 58	Lună plină . . . ☽	14 „	11 08
11	3 52	20 06	Ultimul sfert . . . ☾	21 „	12 14
21	3 52	20 10	Lună nouă . . . ☾	28 „	22 13

Sfaturi economice. Cucuruzul se sapă și întâia oară și a doua oară. Nu lăsa prea dese firele, rărește bine și cosește fânățele. Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, țin mai mult ca fânul. Ajută roiurile slabe, dă-le miere ori apă dulce. În vie umblă des, o stropește. Valorizează cireșele și vișinele.

Decât cu'n mojie la câștig, mai bine cu un om de omenie la pagubă.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Vineri	1 Cosma și Dam.	Teodor	
Sâmb.	2 Veștm. Mariei	Cerc. Mar.	
Dum. 3. d. Rus., ev. Mat., c. 6, st. 22, gl. 2, v. 3.			
Dum.	3 M. Iacint	Heliodor	
Luni	4 P. Andreiu	Udalric	
Marți	5 P. Atanasie	Cir., Meth.	
Merc.	6 P. Sisoe ☩	Isaia	
Joi	7 P. Toma	Vilibald	
Vineri	8 M. Procopie	Cilian	
Sâmb.	9 M. Pancreație	Anatalia	
Dum. 4. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 5, gl. 3, v. 4.			
Dum.	10 45 Mart. d. N.	Amalia	
Luni	11 M. Eufemia	Pius	
Marți	12 M. Pr. și Ilarie	Enric	
Merc.	13 † Arh. Gavril ☩	Margareta	
Joi	14 Ap. Achila	Bonavent.	
Vineri	15 M. Chiril și Iud.	Ap. Toma	
Sâmb.	16 M. Atinogen	Maria d. B.	
D. 5. d. Rus., SS. P. ev. Mat., c. 9, st. 14, gl. 4, v. 5.			
Dum.	17 M. Marina	Alexe	
Luni	18 M. Iac. Emilian	Frideric	
Marți	19 C. Macrina	Aurelia	
Merc.	20 (†) S. Pror. Ilie ☩	Ilie Pr.	
Joi	21 C. Sim. și Ioan	Praxedis	
Vineri	22 Maria Magdal.	Mar. Mag.	
Sâmb.	23 M. Foca	Apolinar	
Dum. 6. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 1, gl. 5, v. 6.			
Dum.	24 M. Cristina	Cristina	
Luni	25 † Ad. S. Anei	Iacob A.	
Marți	26 M. Ermolae	Ana	
Merc.	27 † M. Pantel.	Pantelim.	
Joi	28 Ap. Prohor ☩	Victor	
Vineri	29 M. Calinic	Marta	
Sâmb.	30 Ap. Sila și Silv.	Avdon	
Dum. 7. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 27, gl. 6, v. 7			
Dum.	31 D. Eudochim	Ig. Loiola	

Iulie**are 31 zile****Cuptor****Lenl.**

Luna *Quintilis* a fost numită după Iulius Caesar, Iulie, ei fiind reformatorul calendarului. Calendarul Iulian este făcut de astronomul Sosigenes.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

Răsare Apune

1	3 57	20 10
11	4 05	20 05
21	4 16	19 55

Luna

Fazele:

	Primul sfert . . . ☾	6 ora 14 02
	Lună plină . . . ☽	13 „ 0 06
	Ultimul sfert . . . ☾	20 „ 3 55
	Lună nouă . . . ☾	28 „ 6 13

Sfaturi economice. Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră numai dacă e copt bine grâul iar ovăsul tăiat îl lasă la vatră să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce. Alege trifoiul și lucerna de sămânță. Plivește legumele, udatul nu-l uită. Porcii îi închide, acum vin boalele pentru ei, deasemenea și hoarele. Stropește vița și o plivește. Sprijinește pomii încărcați. Bea apă răcorită și nu multă. Grijiți să nu mânânce copii poame crude, mai ales prune. Nu vinde bucatele, holdele le asigură.

Calea bătută e totdeauna cea mai scurtă.

August

are 31 zile

Măsălar

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Luni	1 †Sc. și S. Mac.	Petru	
Marți	2 Pr. M. Stefan	Porțunc.	
Merc.	3 C. P. Ioanichle	Stefan	
Joi	4 SS. 7 tin. d. E.	Dominic	
Vineri	5 M. Eusignie ☽	Maria	
Sâmb.	6 (+) Sch. Ia față	(+) Se. Ia față	

D. 8. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 14, gl. 7, v. 8.

Dum.	7 M. Domeție	Caietan
Luni	8 M. Emilian	Chiriac
Marți	9 Ap. Matia	Roman
Merc.	10 M. Laurențiu	Laurențiu
Joi	11 M. Euplu	Susana
Vineri	12 M. Fotie și An. ☽	Clara
Sâmb.	13 C. Maxim	Casian

D. 9. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 22, gl. 8, v. 9.

Dum.	14 Pr. Mihea	Eusebie
Luni	15 C. (+) Ad. Născ. de D. (+) Ad. Mar.	
Marți	16 M. Diomid	Rocus
Merc.	17 M. Miron	Bertram
Joi	18 M. Flor. și Laur	Elena
Vineri	19 M. A. Strat. ☽	Ludovic
Sâmb.	20 Pr. Samuil	S. Stefan

D. 10. d. Rus., ev. Mat., c. 17, st. 14, gl. 1, v. 10.

Dum.	21 Ap. Tadeu	Ioana
Luni	22 M. Agatonic	Timoteiu
Marți	23 M. Lup și Ir.	Filip
Merc.	24 M. Eutichie	Bartolom.
Joi	25 Ap. Vartol. și Tit	Ludovic
Vineri	26 M. Adrian ☽	Zefirin
Sâmb.	27 C. Pimen	Iosif

D. 11 d. Rus., ev. Mat., c. 18, st. 23, gl. 2, v. 11.

Dum.	28 C. Moise Arap	Augustin
Luni	29 (+) T. cap. S. Ioan	T. c. Ioan
Marți	30 Alex. I., Pav.	Rosa
Merc.	31 Brâul Preac.	Raimund

August

are 31 zile

Măsălar**Feciorra.**Luna a șasea *Sextilis* a fost numită în onoarea lui Octavianus Augustus.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele**Luna**

Fazele:

	Răsare	Apune				
			Primul sfert	. . .		5 ora 5 48
1	4 31	19 40	Lună plină	. . .		12 „ 14 33
11	4 45	19 23	Ultimul sfert	. . .		19 „ 17 09
21	5 00	19 04	Lună nouă	. . .		26 „ 13 40

Sfaturi economice. Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu lăsa gunoiu în curte, scoate-l din vreme. Grădina bogată vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți să faci vin de mere. Usca frunze de țelină și pătrânjel. Urdinișul îl strămtează, vremea rece începe. Vița începe a se îndulci, piersicele sunt coapte și de valoare. Gândiți-vă la copii de școală și nu uita că cereri de înscriere la cele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Cârciuma e scara, pe care ne scoborâm în iad.

Septemvrie are 30 zile Răpciune

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Joi	1 C. Simeon Stâlp.	Egidiu	
Vineri	2 M. Mamant	Stefan	
Sâmb.	3 M. Antim ☩	Serafina	
Dum. 12.d. R., ev. Mat., c.19, st. 16, gl. 3, v. 1.			
Dum.	4 M. Moisi și Vav.	Rosalia	
Luni	5 Pr. Zaharia	Laurenț	
Marți	6 Min. Arh. Mih.	Magnus	
Merc.	7 M. Sozont	Regina	
Joi	8 † Nașt. Născ. Dz.	(†) N. Mar.	
Vineri	9 † Ioachim și Ana	Gorgine	
Sâmb.	10 M. Minodora ☩	Nic. Tol.	
D. 13. d. Rus., ev. Ioan, c. 3, st. 13, gl. 4, v. 2.			
Dum.	11 C. Teodora	Protus	
Luni	12 M. Antonom	Macedon.	
Marți	13 M. Corn. Sut.	Matern	
Merc.	14 (†) Iulian și S. Cruci	† în S. Cr.	
Joi	15 † M. Nichita	Nicodem	
Vineri	16 M. Eufemia	Ludmila	
Sâmb.	17 M. Sofia ☩	Hildegard	
D. 14. după Rus., ev. 1 d. Marcu, c. 8, st. 34, gl. 5, v. 3.			
Dum.	18 C. Eumenie	Toma Ap.	
Luni	19 M. Trofim	Ianuarie	
Marți	20 M. Eustatie	Eustatie	
Merc.	21 Ap. Codrat	Mateiu	
Joi	22 M. Foca	Mauriciu	
Vineri	23 † Z. S. Ioan B.	Tecla	
Sâmb.	24 M. Tecla	Rupert	
Dum. 15-a d. Rusalii, ev. 1 Luca, c. 5, st. 1, gl. 6, v. 4.			
Dum.	25 C. Eufrosina ☩	Cleophas	
Luni	26 † Ad. S. Ap. Ioan	Ciprian	
Marți	27 M. Calistrat	Cosma	
Merc.	28 P. Hariton	Venceslav	
Joi	29 P. Chiriac	Mihail	
Vineri	30 M. Grigorie	Ieronim	

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Cumpăna.

Luna a șaptea la Romani. Lună dedicată zeului *Vulcanus*. Este și luna zeului *Bachus*. Este explicabil, fiind și luna veseliei vinului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

Răsare Apune

1	5 17	18 42
11	5 31	18 20
21	5 47	18 58

Luna

Fazele:

Primul sfert . . . ☾	3 ora	18 48
Lună plină . . . ☽	10 "	6 45
Ultimul sfert . . . ☾	17 "	5 27
Lună nouă . . . ☾	25 "	21 19

Sfaturi economice. Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se culeg și se face imediat după tăierea tuleilor arătura pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme uscată. Adună semințe dela zarzavaturi, scoate-le și le așează în nisip. Perele iernatice le culege și le pune pe polițe în pivniță să se înmoaie. Păstrează fructele, mai târziu au preț bun. Pregătește butoaiele pentru vin și poți lua mierea dela albine.

Prietinii buni se cunosc numai în necazuri.

Octombrie are 31 zile Brumărel

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Sâmb.	1 Ap. Anania	Rem.	
Dum. 16. d. Rus., ev. 2 dela Luca, c. 6, st. 31, gl. 7, v. 5.			
Dum.	2 M. Ciprian	Eleuteriu	
Luni	3 M. Dion. Ar. ☽	Candid	
Mărți	4 M. Ieroteiu	Francisc	
Merc.	5 M. Haritina	Placid	
Joi	6 † Ap. Toma	Bruno	
Vineri	7 M. Serg. Vach.	Iustina	
Sâmb.	8 C. Pelagia	Brigita	
Dum. 17. d. Rus., ev. 3 dela Luca, c. 7, st. 11, gl. 8, v. 6.			
Dum.	9 † Ap. Iac. I. Alf. ☽	Dionisie	
Luni	10 M. Eulampiu	Francisc	
Mărți	11 Ap. Filip	Nicasiu	
Merc.	12 M. Pr. Tarah	Maximil.	
Joi	13 M. Carp. și P.	Coloman	
Vineri	14 (†) C. Parasc.	Calist	
Sâmb.	15 M. Lucian ☾	Teresia	
Dum. 18. d. Rus., ev. 4 dela Luca, c. 8, st. 5, gl. 1, v. 7.			
Dum.	16 M. Longin sut.	Gal	
Luni	17 Pr. Osie	Hedwig	
Mărți	18 Ap. și Ev. Luca	Luca	
Merc.	19 Pr. Ioil	Petru d.A.	
Joi	20 M. Artemie	Felician	
Vineri	21 C. P. Ilarion	Ursula	
Sâmb.	22 P. Averchie	Cordula	
Dum. 19. d. Rus., ev. 6 dela Luca, c. 8, st. 26, gl. 2, v. 8.			
Dum.	23 Ap. Iacob fr. Dlui	Ioan C.	
Luni	24 M. Areta ☽	Rafail	
Mărți	25 M. Marcian	Hrisant	
Merc.	26 (†) Iac. Dimitrie	Amand	
Joi	27 M. Nestor	Frument	
Vineri	28 M. Terenție	Simeon	
Sâmb.	29 M. Anastasia	Narcis	
Dum. 20. d. Rus., ev. 5 dela Luca, c. 16, st. 19, gl. 3, v. 9.			
Dum.	30 M. Zenovie	Claudie	
Luni	31 A. Stahie și soții ☽	Wolfgang	

Octomvrie

are 31 zile

Brumărel**Scorpia.**

Luna a opta (octo) și este dedicată zeului Marte, zeului războiului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	6 02	17 36
11	6 17	17 15
21	6 34	16 55

L u n a

Fazele:

Primul sfert . . . ☾	3 ora	11 57
Lună plină . . . ☽	9 "	23 13
Ultimul sfert . . . ☾	15 "	15 28
Lună nouă . . . ☾	24 "	8 15
Primul sfert . . . ☾	31 "	8 15

Sfaturi economice. După ziua Crucii se începe gândul sămănăturilor de toamnă. Vitele acum se pun pe iesle, fă-ți soțoteala cu nutrețul. Aduți la cale grajdurile și nu risipi cu hrana. Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile se usucă bine și le spală bine, au valoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din casă cetește și altora câte ceva bun.

De omul iute depărtează-te un minut, de cel fățarnic fugi neconținut.

Noemvrie are 30 zile

Brumar

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Marți	1 Cosma, Dam.	(†) Toți Sf.	
Merc.	2 M. Achindin	Pom.Rep.	
Joi	3 M. Aicepsima	Hubert	
Vineri	4 C. Ioanichie	Carol	
Sâmb.	5 M. Galacteon	Emeric	

Dum. 21. d. Rus., ev. 7 dela Luca, c. 8, st. 41, gl. 4, v. 10.

Dum.	6 P. Pavel	Leonhard
Luni	7 SS. 33 M. d. Mel.	Engelbert
Marți	8 † Arz. Mih. și Carr.	Gottfried
Merc.	9 M. Onisifor ☉	Teodor
Joi	10 Ap. Erast și soț.	Andrei
Vineri	11 Victor, Mina	Martin
Sâmb.	12 S. Ioan milost.	Cunibert

Dum. 22. d. Rus., ev. 8 dela Luca, c. 10 st. 25, gl. 5, v. 11.

Dum.	13 † I. G. de aur	Stanislau
Luni	14 † Ap. Filip	Venerand
Marți	15 M. Ourie	Leopold
Merc.	16 † A.E. Mateiu ☾	Otmar
Joi	17 P. Grigorie	Grigorie
Vineri	18 M. Platon	Odo Ab.
Sâmb.	19 Pr. Avdie	Elisaveta

Dum. 23 după Rus., ev. 9 dela Luca, c. 12, st. 16, gl. 6, v. 1.

Dum.	20 † C. Grig. P. Pr.	Felice
Luni	21 (†) Ințr. in biserică	Intr. Născ.
Marți	22 Ap. Filimon	Cecilia
Merc.	23 P. Amfilohie	Clement
Joi	24 P. Clement ☉	Ioan
Vineri	25 † M. Ecaterina	Catarina
Sâmb.	26 C. Alipie	Conrad

Dum. 24. d. Rusall, ev. 13 dela Luca, c. 18, st. 18, gl. 7, v. 2

Dum.	27 Iacob Persul	Virgil
Luni	28 M. Stef. c. nou	Sosten
Marți	29 M. Paramon	Saturnin
Merc.	30 (†) Ap. Andreiu	Andreiu A.

Noemvrie

are 30 zile

Brumar**Săgetătorul.**

Luna a noua și este dedicată zeiței Diana. Este luna a noua în calendarul lui Romulus, în care anul avea numai 10 luni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

Răsare Apune

1	6 55	16 35
11	7 09	16 19
21	7 25	16 07

Luna

Fazele:

Lună plină . . . ☉	9 ora 15 34
Ultimul sfert . . . ☾	16 „ 0 02
Lună nouă . . . ☽	24 „ 17 21

Sfaturi economice. Se scoate gunoiul, se sădesc pomi, se sapă răzoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul lor, să nu-i roadă iepurii. Se strânge varza și se pune pe iarnă. Vița se îngroapă. Se repară uneltele de casă și se aduce în ordine casa și grădina.

Dacă nu poți da săracului, nu-i mai lua din traistă.

Decembrie

are 31 zile

Indrea

Zilele	Numele sf. bis. ort.	apusene	Insemnări
Joi	1 Pr. Naum ☩	Eligiu	
Vineri	2 Pr. Avacum	Bibiana	
Sâmb.	3 Pr. Sofronie	Fr. Xaver	
Dum. 25. d. Rusalii, ev. 10 dela Luca, c. 13, st. 10, gl. 8, v. 3.			
Dum.	4 † M. Varvara	Varvara	
Luni	5 C. Sava, sfințit	Sava	
Martți	6 (†) P. Nicolae	(†) Nicolae	
Merc.	7 P. Ambrosie	Ambrosie	
Joi	8 C. Patapie ☩	(†) Z. Născ.	
Vineri	9 † Zem. Sf. Ana	Leocadia	
Sâmb.	10 M. Mina, Erm.	Iudita	
Dum. 26 d. Rus., SS. str., ev. 11 Luca, c. 14, st. 16, g. 1, v. 4			
Dum.	11 C. Daniil stâlp.	Damaschin	
Luni	12 † P. Spiridon	Maxentie	
Martți	13 † M. Eustr., soții	Lucia	
Merc.	14 M. Tirs și soții	Spiridon	
Joi	15 M. Eleuterie ☩	Celian	
Vineri	16 Pr. Ageu	Adelaida	
Sâmb.	17 Pr. Daniil	Lazar	
Dum. 27. In. Nașt. D-lui, ev. Mateu, cap. 1, st. 1, gl. 2, v. 5.			
Dum.	18 M. Sebastian	Grațian	
Luni	19 M. Bonifaciu	Nemesie	
Martți	20 M. Ignatie	Liberat	
Merc.	21 M. Iuliana	Toma A.	
Joi	22 M. Anastasia	Dimitrie	
Vineri	23 SS. 10 M. d. C. ☩	Victoria	
Sâmb.	24 M. Eugenia	Adam, Eva	
Dum. 28 Nașt. D-lui, Ev. Mateu, c. 2, st. 1, gl. 3, v. 6.			
Dum.	25 † Nașt. D. Iis. Chr.	(†) Nașt. Ch.	
Luni	26 † Sob. Prec. Născ.	(†) M. Stefan	
Martți	27 † An. Arh. Stefan	Ioan Ev.	
Merc.	28 SS. 20 mii Mart.	Pruncii u.	
Joi	29 Pr. uciși de I.	Toma ep.	
Vineri	30 M. Anisia	David	
Sâmb.	31 C. Melania	Silvestru	

Decemvrie

are 31 zile

Indrea

Capricornul.

Luna a zecea. A devenit a 12-a lună după reforma lui Numa Pompilius
De la 1564 este luna ultimă a anului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele			L u n a	
Răsare	Apune		Fazele:	
1	7 39	15 59	Primul sfert . . . ☽	1 ora 8 34
11	7 52	15 56	Lună plină . . . ☽	8 „ 15 02
21	7 59	15 58	Ultimul sfert . . . ☾	15 „ 0 21
			Lună nouă . . . ☽	23 „ 17 15
			Ultimul sfert . . . ☾	30 „ 17 25

Sfaturi economice. Se aduc lemne la casă, iarna se pune. Se mai duce gunoiul. Vitele trebuiesc bine îngrijite, altcum slăbesc și nu pot răsbi la primăvară. Dă-le tărățe cât de des și dela viței să nu tragi laptele.

In casă aerisește des și cu războiul nu conteni. Te gândește la anul care vine și fă-ți planurile pentru viitor.

Dreptatea iese ca untul de lemn deasupra apei.

Extras din tariful poștal român

Conform dispozițiilor în vigoare și a Convențiunii poștale internaționale dela Stockholm, se aduce la cunoștința generală că taxele poștale, pentru interiorul țării și pentru străinătate, se fixează dela 1 Ian. 1926, după cum urmează:

1. O scrisoare simplă până la 20 grame — — — — — iar de fiecare 20 grame sau fracțiune în plus câte — — — —

2. O carte poștală simplă

3. O carte poștală cu răspuns plătit — — — — —

4. O carte poștală ilustrată

5. Imprimare de orice fel, de fiecare 50 grame câte — —

6. Cărți didactice și literare, cataloage și imprimare de editură și librărie, jurnale și publicațiuni periodice, cari apar în România și se depun la poșta de editori, autori, librari, administrații sau depozitari de ziare, de fiecare 50 gr. sau fracțiune, câte Toate celelalte publ., se taxează conform aliniat. 5 precedent.

7. Imprimare în relief pentru orbi, de fiecare 1000 gr. câte

8. Hârtii de afaceri până la 250 grame — — — — —

iar de fiecare 50 gr. sau fracțiune în plus, încă câte — — —

Pentru interiorul României		Pentru: Austria, Cehoslovacia, Italia, Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări	
Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
3	—	7	50	10	—
1	—	6	—	6	—
1	—	4	50	6	—
2	—	9	—	12	—
2	—	4	50	6	—
—	50	2	—	2	—
—	10	2	—	2	—
—	50	2	—	2	—
3	—	10	—	10	—
—	50	2	—	2	—

9. Probele de mărfuri până la 100 grame — — — — —

Taxa de recomandare peste taxele dela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 8 și 9, după caz — — — — —

Taxa avizului de primire la obiectele recomandate:

a) cerut în momentul depunerii obiectului — — — — —

b) cerut ulterior depunerii obiectului — — — — —

Taxa unei foi de reclamațiune

Taxa unei cărți de identitate

Supra-taxa pentru obiectele adresate poste-restant — — —

Taxa timbrului de asistență socială ce se aplică la scrisorile simple, recomandate, de valoare și cărți poștale destinate în altă localitate decât în cea în care sunt depuse — — — — —

Taxa de plată minimă pentru obiectele nefrancate complet

Supra-taxe pentru recomandate, recuvremente, mandate și mesagerii prezentate la poștă Dum. sau într'o sărbătoare legală

	Pentru interiorul României	Pentru: Austria, Cehoslovacia, Italia, Polonia, Ungaria	Pentru toate celelalte țări
	Lei b.	Lei b.	Lei b.
9. Probele de mărfuri până la 100 grame	2 —	4 —	4 —
Taxa de recomandare peste taxele dela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 8 și 9, după caz	6 —	10 —	10 —
Taxa avizului de primire la obiectele recomandate:			
a) cerut în momentul depunerii obiectului	6 —	10 —	10 —
b) cerut ulterior depunerii obiectului	6 —	20 —	20 —
Taxa unei foi de reclamațiune	6 —	40 —	40 —
Taxa unei cărți de identitate	—	40 —	40 —
Supra-taxa pentru obiectele adresate poste-restant	5 —	5 —	5 —
Taxa timbrului de asistență socială ce se aplică la scrisorile simple, recomandate, de valoare și cărți poștale destinate în altă localitate decât în cea în care sunt depuse	— 25	— —	— —
Taxa de plată minimă pentru obiectele nefrancate complet	2 —	4 —	4 —
Supra-taxe pentru recomandate, recuvremente, mandate și mesagerii prezentate la poștă Dum. sau într'o sărbătoare legală	5 —	— —	— —

Scala timbrelor.

Până la Lei	Scala I. ¹		Scala II. ²		Scala III. ³	
	Lei	bani	Lei	bani	Lei	bani
100		20		50	1	—
200		40	1	—	2	—
300		60	1	50	3	—
400		80	2	—	4	—
500	1	—	2	50	5	—
600	1	20	3	—	6	—
700	1	40	3	50	7	—
800	1	60	4	—	8	—
900	1	80	4	50	9	—
1000	2	—	5	—	10	—
2000	4	—	10	—	20	—
3000	6	—	15	—	30	—
4000	8	—	20	—	40	—
5000	10	—	25	—	50	—
6000	12	—	30	—	60	—
7000	14	—	35	—	70	—
8000	16	—	40	—	80	—
9000	18	—	45	—	90	—
10000	20	—	50	—	100	—
11000	22	—	55	—	110	—
12000	24	—	60	—	120	—
13000	26	—	65	—	130	—
14000	28	—	70	—	140	—
15000	30	—	75	—	150	—
16000	32	—	80	—	160	—
17000	34	—	85	—	170	—
18000	36	—	90	—	180	—
19000	38	—	95	—	190	—
20000	40	—	100	—	200	—

1) Scala I. a întrebuițării pentru cambii.

2) Scala II. pentru documentele de drept, obligațiuni, contracte de arândare (pentru fiecare an) etc., chitanțe (sub 2 Lei libere de timbru).

3) Scala III. pentru contracte de cumpărare și de schimb asupra obiectelor mobile, contracte de livrare, câștiguri de loterie și contracte de noroc (hazard), contracte de prestațiuni de serviciu, împrumuturi sunătoare la purtător, contracte pe acțiuni pe mai mult de 10 ani etc.

Dela 20000 de Lei mai sus după fiecare mie începută încă 2, 5 și 10 Lei.

Puterea de viață

odă „Nervofluidul Maria”
cu efectul cel mai excelent la toate morburile de nervi: Excitări, insomnie migrena, tremurătură, palpitație de inimă nervoasă, la frică, iritație, supărare și oboseală intelectuală. —

4 sticle 520 Lei.

Elixirul farmaciei „St. Maria”, Lugoj.

e' leac popular pentru apățarea apetitului, înlăturarea greutăților de mistuire și întărirea întregului organism. Dacă suferi de neapetit de mâncare, răgăeli, umflături, teneală, apăsări de stomac, dureri de stomac, acneli, sfășieri dela inimă, miros acru din gură, dureri de pânec, pe cum și tot răul provenit din mistuire, atunci cumpără renumitul întăritor și alinător de dureri Elixirul Maria. 20 sticle mici. — 10 sticle mijlocii sau 6 sticle mari 510 Lei

Sirop de piept „Maria”

este compus conform nollor pretenții și en efect la:

Tusă Anemie Răgușală
Catar Bronchită Serojuloasă
precum la diferitele boale de plămâni și a organelor respiratoare.

Acest leac de casă încrecat cu efect fără slegmă, fără mlecșorare de sânge alinător de tusă, influenșător asupra organelor respiratoare, leac care înlesnește mistuirea, întărește, formează sângele și oasele și prin aceasta este un efect excelent nu numai la adulșii ei și la copil.
4 sticle 520 Lei.

Veritabil numal cu marca aceasta de fabrică.

Crema de „Amaranta” singurul cu totul nestricăciosul mijloc contra litiștelor, plstruilor, spuztorellor comedonilor și altor necurășii ale pielii chiar și persoanelor mai bătrâne le face culoarea feșei plăcută și finească. Efectul e bătător la ochi chiar și numai după întrebuișarcea primei doze, 4 doze cremă, pudră sau săpun 180 Lei.

Veritabile numai dela: Farmacia la „St. Maria”, Lugoj, Piața Regina Maria No. 174.

Bolnavii de **PLĂMÂNI**

**Astmatici
Anemici**

**Bolnavi de plept
Sărați de sânge**

**Scrofuloși
Slăbiți**

Află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

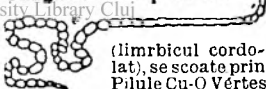
Siropul Vértés

Se întrebuințează încă la: tusă măgărească, rachitis (boală englezească), scuipat de sânge, boale femeiești, precum și la tot felul de slăbiciuni. Mii și mii scrisori de recunoștință dovedesc efectul Siropului Vértés. Gust foarte plăcut. Premiat la Paris, Londra, Ostende și Roma. Un coșet poștal conținând 4 sticle 540 Lei.

Boția

Cine vrea să scape de patima aceasta uricioasă să întrebuințeze „Antibetinal Vértés” scutit legal, preparat, încercat de mult, care degustă beșivul de beuturi spirtoasă. Fiind fără gust să poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 Lei.

Panglica cu cap cu tot

(limbricul cordolat), se scoate prin Pilule Cu-O Vértés

Semnele panglicei: crampe, vomezi, te apasă ceva, parcă un ghem și-se urcă până în gât, ametești, leșini, ești anemic, n'ai apetit, câteodată mănânci ca lupul, ești obosit și nu poți lucra, ai prea multă flecmă, gura ți-e acră, te înțepă în piept, etc 1 cutie pilule Cu-O 210 Lei. 1 cutie de pilule Cu-O și 2 sticle Exență de stomac pentru înlărire a stomacului total 480 Lei.

Veritabile numai dela:

Farmacia la „Vulturul alb”, No. 307.

L. Vértés, Lugoj.

Prețurile sunt neobligate. Spesele poștale și ambalaj în regie proprie.

Boale de **STOMAC**

de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, seârca de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului se înlătură prin

Esența de stomac Vértés

Acest mijloc dietetic, casnic, întărește stomacul, provoacă mistuirea, face poftă de mâncare și ajută menținerea și restabilirea activității mistuitoare și prin aceasta sănătății trupului întreg, mai bine ca ori și ca alt mijloc cunoscut până acum. Mii și mii scrisori de recunoștință dovedesc efectul al Esenței de stomac Vértés. Premiat în Paris, Londra, Ostende și Roma. Un colet poștal conținând 4 sticle 540 Lei.

Pilule purgative Vértés

au un rezumat sigur și fără dureri, la **CONSPIRAȚIE** (eșirea grea afară) **INVĂRTOȘIRE** și **altele.** În urma excelenței preparării sunt cu totul nestricătoase, și sunt recomandabile și pentru curățirea sângelui. 1 cutie mică 36 Lei, 1 cutie mare conținând de 3-ori mai mult, în loc de 108 Lei numai 96 Lei.

REUMATISMUL

Podagra **Ișias** **Nevralgie** **Scrântiri**

precum dureri de cap, nervi și contra ori-ce fel de dureri rezultate din răceală, este cel mai bun pentru alinarea durerilor și întărirea prin fricțiuni

Herculin Vértés

Fluid contra reumel

3 sticle Herculin fluid contra reumel și 1 borcan alifie pentru fricțiuni la olaltă 540 Lei.

Veritabil numai dela: Farmacia la „Vulturul alb” Nr 307.

L. Vértés, Lugoj.

Prețurile sunt neobligate. Spesele poștale și ambalaj în regie proprie.

Sângele stricat se curăță la boalele podagrice, reumatice și sifilitice prin **Sirop Sassaparila Vértés cu iodcali**

Se recomandă îndeosebi acelor persoane, cari au trăit înainte o viață ușurată, au suferit de sifilis sau alte asemenea morburii infectoase de sânge și au neglijat acelea, sau nu s'au curat pe deplin. 4 sticle 540 Lei.

Scurgere (triper la bărbați, scursoare albă la femei) catarul vaselor urinare etc., se înlătură prin

Injecție Vértés în contra gonorhei și Salurin Vértés tablete diuretice.

Exactul mod de întrebuintare este anexat. Pentru femei să pregătește ca praf. 3 flacoane Injecție și 2 flacoane Tablete în total 580 Lei.

Slăbiciuni diferite: ca slăbiciuni prin excese, sgâr-ciuri isterice, slăbețe de nervi, slăbiciuni bărbătești, neproductivitatea se înlătură prin

Robot Vértés tablete întăritoare 1 dosă dublă 320 Lei.

Frumoasă am devenit prin HELIN! Așa declarau sule și sule mii de dame, a căror față a fost diformată prin necurății și care se eliberau de aceste prin crema de față Helin și primeau înfățișare plăcută, frumoasă și rumenă. La trimitere înainte de 200 Lei 4 doze.

Veritabile
numai dela: **Farmacia la „Vulturul Alb“, 307.**
L. Vértés, Lugoj.

Prețurile sunt neobligate. Spesele poștale și ambalaj în regie proprie.

Sfătuiitor pentru tineri și bătrâni, pentru casă și familie, pentru sănătoși și bolnavi este intitulată o cărticică care explică diferitele boale și leacurile de vindecare a acelor, precum înformează asupra modului de îngrijirea frumuseței. Această cărticică interesantă, folositoare și scurt compusă se va expedia gratis dela :

Farmacia la „Vulturul alb“ Nr. 307, Lugoj.

Pescarul fără suflet.

— Poveste. —

Pe fărml unui râuleț vioiu de munte, sta cu undița întinsă un om cu fața costelivă și cu sprâncenele încruntate. Stâncile ascuțite dimprejur și brazii deși, cari se ridicau cu mândrie spre albastrul cerului ocrotitor, aruncau priviri mirate făpturii posomorâte, trimeasă par'că să întunece veselia finutului și să turbure aierul din care florile pajiștei își sorbeau viața.

Din când în când câte o mreană lacomă, prinsă în ac, mișca așa, ca să-și desprindă botișorul de cârligul dușman. Ochii călăului aruncau atunci scânteii de firoasă bucurie. El smâcea bățul în sus și în capătul firului se vedea sbătându-se din toate puterile peștișorul nevinovat, în tremurări disperate, cari în lumina zilei deveneau sclipiri de argint.

Omul fără mită întindea brațul triumfător și prada nevinovată intra în stăpânirea mușchilor lui puternici. Opintirea nervoasă a mreană în luptă cu moartea părea în palma lui un joc al desfătării; iar răceala de ghiață a solzilor ei netezi îi încălzeau sângele, ca un vin bun.

lute o asvârlea în noroiu, la umbra unei răchite. Apoi întindea arma primejdioasă în așteptarea altui peștișor neastâmpărat.

Toți prizonierii aveau aceeași soartă. În câteva ceasuri se strânsese sub răchită un mănunchiu sdravăn de ființe pedepsite să caște neîncetat și neîncetat să închidă gura lor mică, cerând prin acest semn ajutor dela oricine l'ar fi putut da.

Prin-prejur, pe-aproape, nicăeri, nici un ochiu de apă, cât de puțină, în care ei să-și fi sfârșit viața mai mângăios, mai ca lumea.

Isprava ajunse la urechile împăratului mrenelor. Cu mare grabă, el își părăsi tronul, luă cu el câțiva credincioși și înotă cu furie în susul apei, până în dreptul unde se așezase pescarul fără suflet.

Scoase o clipă capul din apa limpede, și se înfioră de chipul și de faptele pescarului.

Fără să mai stea pe gânduri — cu tovarășii după el — împăratul înotă în sus, tot mai în sus, spre isvorul râuleșului cu mrene.

Și când se simți aproape de Cel Atotputernic începu să bată nebunește din aripioare, cu ochii țintă spre seninul de deasupra stâncilor, făcând salturi desnădăjduite.

Dar, fiindcă peștii nu pot să grăiască, un cocoș de munte îi veni în ajutor, cu glasul lui bărbătesc, care sperie culmile în zori de zi.

El strigă către cer :

— Doamne, fă dreptate mrenelor năpăstuite. Pedepsește pe ticălosul fără suflet.

Dumnezeu îl auzi și fără întârziere trimise pe Sfântul Petru la șarmul râului.

Sfântul Petru se prefăcu într'un băiețel de doisprezece ani, sfios, cu plete aurii, cu chipul blând și plin de nevinovăție.

Când dete cu ochii de pescar, băiatul rămase câțva timp incremenit : Era un fel de sălbatec, îmbrăcat în haine de orășan. N'ai fi putut ghici, după înfățișare, nici ce rost are, nici din ce loc vine. Și pe bună dreptate Sfântul își luă în gând hotărârea să intre pe Creator pentru ce a mai lăsat pe pământ asemenea ființe.

Băiatul se apropie ușor de omul cu undița :

— Bună ziua, nene !

Acesta îl măsură cu niște ochi înspăimântători. Apoi întoarse iute capul și nu-i răspunse.

— Prinzi mrene?
Iarăși tăcere.

— Nu ți-e milă de ele să le lași să-și tragă sufletul așa în noroiu, ca cine știe ce ucigaș? De ce nu le pui într'un vas cu apă?

Dar, n'apucă să sfârșească bine vorba, că pescarul fără suflet întoarse bățul undiței

și vru să dea cu sete. Lemnul se isbi de pământ și se rupse în zeci de bucățele, pe când băiețelul de doisprezece ani pierea vesel în stușișurile de măceș și mure.

Atunci se petrecu o minune :

Mănunchiul de mrene se resfiră deodată. Peștișorii prinseră putere și în salturi sprintene se întorceau unul câte unul în apa sgomotoasă a râulețului iutac.

Impăratul mrenelor își aștepta nerăbdător supușii rățăciți, ca să-i dojenească. Cu ochii plini de mulțumire, el văzu din ascunzișul lui că pescarul fără suflet, împietrit de groază, se uita cum i se prăbușește avutul, picătura cu picătură.

Și ar fi rămas încă multă vreme să întunece veselia ținutului și să turbure aierul din care florile pajiștei își sorbeau viața, dacă surorile lui bune, crezând că e în primejdie, nu i-ar fi sărit în ajutor.

Ele îl luară, fiecare de câte un braț, și-l târâră pe poteci, în josul apei, spre cine știe ce alte locuri blestemate...

Fiindcă Răutatea și Prostia au și ele nevoie de sprijin. Și-l găsească numai în fapăturile lipsite de suflet și de minte.

I. A. BASSARABESCU.

A murit Vasile Stroescu!

Țărane român, care iai cartea aceasta în mână și dai cu ochii de rândurile de față, închină-te adânc înaintea leoanei lui Vasile Stroescu, așa cum ți-o arată chipul de față și închipuirea ta.

Ți-a murit unul din cei mai mari și adevărați prietini, boierul basarabean, care în timp de isbeliște, când era primejduită soarta ta, ți-a sărit într'ajutor și ți-a întins nutremânt sufletese, carte românească.

Așa boieri să avem cât mai mulți! A priceput că a fi boier înseamnă a avea inimă și față de țărănime și a eutreierat satele și orașele românești, prilejind societății noastre „Astra“ marea fericire de a împărți darurile sale în cărți tămăduitoare de suflet și cursuri de tot felul, chemate să ridice gospodăria românească.

Lăsăm să urmeze câteva rânduri ale cunoscătorului stărilor basarabene și ardeleni, ale dlui inspector general al „Astei“ în Basarabia, Dr. Onisifor Ghibu.

Născut în Basarabia, dintr'o familie boierească veche, care nu și-a desmințit nici odată calitățile de adevărată nobleță, Stroescu a învățat universitatea în Rusia. Tânăr, a funcționat un timp oarecare ca judecător de pace în Basarabia, având prilejul să cunoască din imediata apropiere viața și sufletul țărânului moldovean de care se simțea legat cu legături sfinte, indisolubile. Totuș, viața de cinovnic rus nu l-a satisfăcut și în consecință s'a devotat agriculturii, căutând să-și îngrijească în condițiile cele mai bune, moșiile întinse, moștenite dela părinți. Dar și aici se isbi în curând de o profundă nemulțumire: nedreptatea socială, pe urma căreia suferea de veacuri masa țărănească lipsită de pământ, îl făcu să părăsească agricultura și să se devoteze altor preocupări, și mai nobile. Iși dădu deci toate moșiile în arendă la obști, țărănești, înființate după ideile și după stăruințele lui; le făcu acestora cele mai ideale condiții de plată,

iar din arendă se apucase să ajute nația românească, pentru a-și putea întrema sufletul în vederea viitorului ce-l așteaptă.

În Rusia i se părea, că sistemul țarist îl împiedcă de a lucra pentru frații săi basarabeni pe teren cultural.

Mai întâi, în loc să se ducă să cheltuiască agonișeala sfântă a miilor de țărani, în locurile de petreceri din Apus, Stroescu a plecat, singur și necunoscut de nimeni, în pelerinaj la frații lui din celelalte provincii, pentru a-i cunoaște și ajuta la nevoi. Boierul din Basarabia, mișcat de cele văzute, în loc să critice și să blesteme pe cei vinovați pentru astfel de stări și apoi să plece cât mai departe, spre alte meleaguri mai fericite, se duce și caută cu înfrigurare pe aceia, prin cari ar putea să ajute țara. Desfăcându-și baerile pungii, el varsă imediat câteva sute de mii de lei, cu cari să se puie baza unei catedrale în capitală și să se înființeze în Moldova ureo 20—30 de școli primare cu direcții practice sănătoase.

Lumea dela București a rămas surprinsă Misteriosul binefăcător își pierdu pe neobservate urma. Atins de o ușoară boală de piept, el se îndreptă spre Davos, unde își petrecea an de an o mare parte a timpului, apoi de acolo plecă în diferite călătorii.

În cursul acestor călătorii, el vizită și Ardealul, mergând din oraș în oraș și observând de aproape viața, fără să aibă însă curajul de a se amesteca cumva în valurile ei. Citirea cărții lui I. Slavici despre Ardeal, îi insuflă o dragoste puternică pentru această provincie, care i se părea că adăpostește cea mai viuguroasă parte a poporului român.

În momentele cele mai grele, pe cari le avu după ~1867 Ardealul românesc, îi fu sortit lui Stroescu să devle adevăratul salvator al acestei ramuri a românismului. Când, după 1907, grație legii lui Apponyi, cultura românească fu lovită în inima ei de cătră guvernul unguresc și când în sufletul poporului nostru intrase groaza morții, ea un arhanghel mântuitor apăru

BCU Cluj / Central University Library Cluj

† Vasile Stroescu.

din necunoscut boierul de peste Prut, care ne întinse mâna, ne desvălui inima și își vărsă punga pentru izbăvirea noastră.

Apariția lui Stroeseu fu ca o adevărată minune. Lumea a rămas în primul moment uluită de gestul lui, ca din poveste. În adevăr, nici nu putea fi crezută vestea cea dintâi, eare venea dela Blaj, că, adecă un boier basarabean, care trăiește la Davos, a trimis consistorului pentru ajutorarea școlilor primare amenințate de legea lui Apponyi, suma de 110.000 coroane, sumă colosală pe atunci. Și totuși, știrea era adevărată. La câțeva vreme au venit știri eă același boier a dat și pentru Sibiu o asemenea sumă, apoi și pentru Arad și Caransebeș, apoi și pentru „Astra“ și a. m. d.

Pentru lumea noastră numele de „Stroescu“ devenise în curând legendar; se părea că el este trimis din cer ca izbăvitor. De pretutindeni începură a se îndrepta spre Davos cereri de ajutor, cu sutele și cu miile. Nu cred să fi rămas multe sate ardeleni, cari între anii 1909—1914 să nu fi primit ajutoare pentru școli și pentru biserici dela nobilul binefăcător, care a cheltuit astfel milioane de coroane.

Dar ceea ce făcea ca opera lui Stroescu să fie privită eu drept cuvânt ca o faptă fără păreche în analele vieții noastre naționale, era împrejurarea eă el nu avea numai punga deschisă, ci mai întâi inima și mintea. El ajută pentru a îndemna și pentru a trezi interes în noi înșine.

De aceea se cuvine ca în clipa, în care el ne părăsește pentru totdeauna, aceia cari l-am cunoscut și l-am iubit, să-i aducem ca tribut întreagă dragostea și recunoștința noastră și să-l arătăm generațiilor ce vin, ca pe cea mai frumoasă figură a epocii noastre.

Dr. ONISIFOR GHIBU.

comisar gen. al „Astrel“ în Basarabia.

Emilia Dr. I. Rațiu.

Aducem în fața cetitorilor pe una din fruntașele femeii române, pe una din științele, de cari nu ne-am mira dacă cineva i-ar putea descoperi un arbore genealogic, o legătură de rudenie, cu Cornelia, mama Grachilor, vestita mamă romană. Ca Cornelia și-a iubit și își iubește dna Emilia Dr. I. Rațiu odraslele și nu numai acestea, ci tot ce este românesc de samă. Ca ea a dat dovezi că poate ținea piept cu o soarte nemiloasă și ea ea s'a bucurat de învingerile glorioase.

Acum a împlinit 80 de ani dna Emilia Dr. I. Rațiu, dar spiritul ei n'a îmbătrânit. Apropiati-vă numai de îngerul păzitor al „memorandiștilor“ și veți auzi din gura acestei matroane romane-române cuvinte de îmbărbătare, păreri foarte sănătoase în mijlocul aierului nesănătos de astăzi și, mai cu samă, sfaturi cât se poate de îndreptățite de a ne lărgi orizonturile, cercul vederii noastre, ca să putem privi foarte de pe un loc mai ridicat, nu numai din unghiul mititel al unui broțaceel, înerezut în atofștiința sa.

Pentru ce este în stare dna E. Rațiu să ne dea astfel de sfaturi? Pentrucă a văzut multe și a auzit multe.

Ca fată tină de tot s'a măritat după avocatul Dr. I. Rațiu în Turda. Era fiica brașoveanului Orghidan, bărbat eu văză în societatea brașoveană. De îndată ce a ajuns dna Dr. I. Rațiu în Turda a început să lucreze pentru societatea românească. A înființat în Turda „Reuniunea femeilor române“ și s'a pus în fruntea mișcării românești de acolo. Pe multe doamne române le-a învățat românește.

Când a izbucnit războiul din 1877/8 a întreprins o colecție în mijlocul neamului românesc din Ardeal pentru răniții de pe câmpurile de luptă. Zeci și zeci de lăzi de rușe, de pânză pentru legat răniții, de medicamente, au trecut Carpații, ca să adverească celor de prin spitale, că sunt inimi nobile, compătimitoare și în Ardealul nostru.

Că s'a născut la noi ideea națională și că a crescut cu putere, în urma învingerii românilor dela Plevena și alte locuri, rămase istorice, din Bulgaria, a fost prea firesc. Eram *prea mulți* lângăolaltă cu să ne dăm bătuți și țara românească era *prea* aproape. (Bánffy spunea lui Take Ionescu că de sași n'are teamă, fiindcă sunt sute de kilometri depărtați de Germania, iar pe noi nu ne desparte decât o graniță.)

Soțul dnei Raftu s'a pus în fruntea „memorandiștilor“, ca să ducă la tronul Habsburgilor plângerile neamului românesc, dar -- după cum să știe -- plângerile acestea îndreptățite au dat de urechi surde, ba -- ce s'a răsbunat amar de tot asupra dinastiei hrăparețe -- nici chiar scrisoarea „memorandiștilor“ n'a fost deschisă, s'a găsit neatinsă în arhivele din Viena, acum, după războiu!

„Memorandiștii“ au căpătat temniță, în loc de laudă că s'au adresat suveranului lor, eu cereri îndreptățite. (Bine a spus latinul că „pe cine a vrut Dumnezeu să-l piardă i-a luat vederea“: politicianilor maghiari le-a luat vederea clară!) Din oameni de treabă, адвоcați, medici, ziariști, profesori, a făcut guvernul maghiar „martiri“, sărbătoriți de întreagă suflarea românească. Nimic mai natural decât ca atenția publicului românesc să fie ațintită asupra acestor martiri din temnițele din Se-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dna Emilia Dr. Rațiu.

ghedin și Vaș, câtă vreme licee românești aveau românii mai puține decât degetele mânilor și eată vreme ce era românească era persecutat eu brutalitate.

Dna Rațiu a fost pe vremea aceea femeia, care s'a pus în fruntea mișcării femeilor române. A avut legături minunate cu străinătatea, cu doamnele din Italia, Franța, Anglia. A împărțit albume de propagandă, costume țărănești, note cu cântece românești, ca să facă cunoscute străinătății comorile, cari zac neșiiute, pe la noi. Nici în suferință nu a părăsit pe soțul ei. Cu fiicele ei amândouă, Felicia și Dorina, s'a dus în apropierea temniței din Seghedin (poporul cânta pe atunci: „Seghedine, Seghedine, Dzeu cum te mai jine!“) și a locuit în camere pline de umezeală, cum umede erau și temnițele martirilor români. A fost îngerul păzitor al celor întemnițați, mângâindu-i, încurajându-i în durerile sufletești.

(Așa pricepeau austriacii și maghiarii să-și crească cetățenii: pe cehi îi trimeteau la Brixen în Tirol — Haulicek! — pe italieni în Kufstein și Brunn — Silvio Pellico — pe români în Seghedin și Vaș!)

Spuneți dacă nu este un merit să fii mână de ajutor celor pedepsiți pe nedrept!

Când mulțimea întăritată, asmuțată de o furie oarbă, a nimicit mobilele, biblioteca, locuința bărbatului ei, în Turda, dna Emilia Dr. Rațiu a fost aceea, care a primit toate cu fruntea ridicată, știind că suferă pentru dreptate, după cum a primit și șrapnelul românesc, care a făcut stricăciune pe coperișul casei, în Sibiu, în decursul războiului, cu o liniște sufletească urednică de admirat și cu cuvintele: „era rău să fi trebuit să mor tocmat de un glonte românesc!“

N'a murit și soarta l-a hărăzit să vadă întrupată România întregită.

A fost întotdeauna în fruntea doamnelor române când a fost vorba de o propagandă sănătoasă. S'a bucurat de prietinia Reginei Carmen Sylva și chiar și Regele Carol i-a dat multă atenție. (Amândoi au decorat-o: Regina cu „Crucea de aur“, Regele cu „Medalia jubilară“.) A ținut o vie corespondență cu bărbați politici de samă, ca C. A. Rosetti, Ioan Brătianu, M. Cogălniceanu, Papiu Ilarian, ș. a., încât maghiarii au inseris-o în „cartea neagră“ (în „Cartea neagră“ să fi inseris ei pe cei ce săpau groapa poporului lor *propriu*, pe șovinștii, cari nu voiau o deslegare cinstită a problemei naționalităților, ci visau de o Ungarie cu un singur popor!)

Femeie de salon, de o frumusețe răpitoare în tinerețe, plină de deștepeieune, mamă model (una din fiice este măritată după vicepreșed. I. al „Astrei“, dl Dr. Oct. Russu), soție — după cum am spus — devotată, samarineană ideală, pretutindeni unde este vorba de ajutorat — așa o cunoaștem eu toții.

Și astăzi trimite dna Rațiu regulat la „Astra“, la „Asociațiune“, după broșuri, după cărți, să aibă ce împărți când vin țărani să-i sărute mâna și să o întrebe de sănătate. Și astăzi este în plinătatea conștiinței sale.

E prea firese dacă dorește și „Calendarul „Astrei“ tot binele acestei vrednice matroane române, acestei soții, mame, propagandiste, ale cărei însușiri sufletești va fi foarte cu cale să și le pună la inimă domnișoarele și doamnele din ziua de astăzi.

Credința în bine.

Într'un sat, din nu mai știu care țară, venise primăvara târziu de tot în anul acela. Vânturile dela miază-noapte nu se mai ogoiau. Ziua-noaptea se învârteau, silindu-i pe oameni să umble în straie groase de iarnă.

Firicelele de iarbă, cari cutezau să răsară, când, în răstimpuri depărtate, încălzea ochiul soarelui, se prăpădeau inghețate de asprimea vântului, care întărea scoarța pământului în fiecare noapte.

Un om din sat spuse într'o dimineață desnădejdea tuturor:

„Anul acesta n'o să mai arăm, n'o să mai semănăm. Ar fi zadarnic. Să ne pregătim mai bine de sfârșitul lumii. Se apropie“.

Deși spunea desnădejdea tuturor, oamenii se înfiorară la vorbele lui. Un picur de credință tot mai licărea în sufletele lor. Își ziceau: „Dumnezeu e bun și milostiv și va opri puterea dușmănoasă a vânturilor dela miază-noapte. Soarele e încă tot pe cer ca și în alți ani, norii purtători de roadă plutesc și acum în văzduh, iar pământul nu e acelaș pe care îl știm? Numai vânturile să înceteze“.

Dar omul cel nebun, când văzu că nu e ascultat, începu să umble din casă în casă și să înfrice pe oameni.

— „Anul trecut a fost roadă din belșug“, zicea el. „D-zeu ne-a dat mai mult, ca să avem și pe anul acesta. Cine își va pune grăunțele în pământ o să moară de foame. Ele trebuie păstrate în coș pentru vremurile grele ce vor veni“.

Oamenii îl ascultau îngroziți. S'ar putea să se întâmple și așa cum o spunea omul pe care-l credem nebun.

— „Nu mai e nici o nădejde de despri-măvărare. Căldurile mari ale verii vor veni îndată după înghețul iernii. Iată, am trecut de Sângiorgiu, și facem încă foc în casă“.

Cu zilele ce treceau oamenii își pierdeau credința și nădejdea. Nime nu se mai gândea să pună plugul în brazdă.

În satele vecine plugarii semănaseră primăverile. Ei credeau și nădăjduiau în puterea de sus.

Când cei din satul desnădăjduiților îi vedeau la lucru, le ziceau :

„Rău faceți că vă ascundeți sămânța în pământ. Cine vă asigură că va rodi, că va da căldura și va crește holda ca în alți ani?“

Toți se mirau de astfel de întrebări.

— „D’apoi bine, nebuni sunteți voi, sau ce v’a întimpinat? Cine a rodit pământul de când lumea? Și, chiar de ar fi anul acesta roada mai slabă, nu suntem noi datori să lucrăm pământul ca și altă dată? Nu s’a mai întâmplat să fie secetă? N’a bătut de-atâtea ori ghiața? Dar unde s’a mai pomenit să nu lucrezi pământul fiindcă nu ești sigur dacă va da roadă din belșug ori ba? Nu din credință am trăit și am lucrat toate rândurile de oameni, cari au trăit înaintea noastră, de când e lumea?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Voi sunteți un sat de nebuni? Ce s’ar alege de lume dacă ar face numai lucrurile acele despre cari știe înainte că le aduc folos? Cine vede treaba muncii sale înainte de-a ji muncit? Mergeți acasă și apucați-vă de plugărit“.

Dar oamenii din satul desnădăjduiților își încuiară coșurile și începură să se hrănească cu măsură. Plugurile ruginiră sub șoproane. Nime nu se apuca de lucru.

„Pentruce să muncim în zadar dacă nu știm ce roadă vom culege!“.

Omul cel nebun reuși să-i zmintască pe toți.

* * *

După o vreme vânturile încetară. Soarele se ivi, pământul înverzi.

— „Nu vă mișcați“, le spunea nebunul. „E numai o părere, o să vină călduri groaznice acum și vor arde toată verdeața“.

Nebunia creștea din zi în zi.

„O să vină ploi mari, zicea nebunul, și vor îneca tot, va bate ghiața și va lăsa holdele una cu pământul“.

Și mulțimea, inebunită, zicea cum zicea nebunul. Și anul acela nu lucrară nimic, iar toamna luară bățul cerșetoriei, satul întreg.

Noroc cu satele învecinate în cari oamenii nu-și pierdură credința și lucrară pământul. Ei îi miluiră până la anul, când începură să creadă și să muncească din nou, după ce spânzurară pe nebunul, care le-a luat și lor mințile.

* * *

Povestea aceasta ne vine în minte de câteori vedem cum se clatină în ziua de azi credința multora în zile mai bune pentru țara

noastră. Mulți zic că relele de azi sunt așa de multe și de mari, încât nu se plătește să faci altceva decât să aduni grăunțe în coș și pe cari le-ai adunat să le păstrezi bine.

Multă lume fuge de muncă, nu mai crede în roada pe care o poate aduce în liniște și omenie. Mulți nu mai cred decât în lucrurile pe cari le poți pipăi și cărora le poți lua îndată folosul.

Și nu-și dau seama că lucrurile și bogățiile adevărate nu le poți câștiga decât prin credință în ele, până a nu le vedea încă cu ochii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nenorocit poporul, care nu mai luptă pentru roadele, cari încă nu se pot vedea!

El își pregătește pieirea, ca și oamenii din satul desnădăjduiților.

Când te elatină nădejdea și credința în vremuri mai bune, mai drepte, încetează lupta cea mai de căpetenie și mai jolosoare la un popor: lupta pentru marile bunuri ale vieții: pentru dreptate, cinste și sfințenia legii.

Dacă azi aceste bunuri sunt întunecate, dacă sunt bătute de crivățul dela miază-noapte a patimilor omenești, lupta pentru ele,

munca de fiecare zi pentru a le ara pământul cel bun în care să crească, e o datorie pentru fiecare român.

Dacă vom sta cu mâinile în sân, dacă nu vom munci, lemându-ne că munca e zadarnică, de bună seama că soarta ce ne aşteaptă va fi a oamenilor din satul celor necredincioşi.

Dacă vom crede şi vom nădăjdui, vom lucra ca şi oamenii din satele celor cuminşi, şi în loc să lăsăm să ne înnece nebunii, vom fi mai mulţi şi vom scăpa de pieire pe necredincioşi şi pe nebuni.

I. AGÂRBICEANU.

BCU Cluj / ty Library Cluj

Dumitru Comşa a împlinit 80 de ani!

Dacă satele şi oraşele noastre vor sărbători în anul acesta pe bătrânul-tinăr *Dumitru Comşa* din Sibiu, o să îndeplinească numai o datorie vrednică de laudă.

Dumitru Comşa este al nostru, al tuturor. Cine n'a auzit de dsa? Sutele, mîile de teologi şi pedagogi de pe la teologia şi pedagogia din Sibiu, cari l-au avut ca profesor iubit; satele, prin cari a străbătut, ținând conferinţe, despre îngrijirea vitelor şi a pomilor, despre lucrarea pământului, despre frumuseţea ţesăturilor şi creştăturilor româneşti; oraşele, cărora le-a dăruit albumele minunate: „Album de creştături

în lemn“ și „Ornamentica Română“ — cu toți și toate trebuie să fie mulțumitori față de acest neobosit stăjer al avutului nostru artistic și al gospodăriei cuminte, așezate, înfloritoare.

Am scris: „neobosit“. Să-l vedeți și acum pe cel ce se apropie de pragul celor 80 de ani cum calcă de bărbătește și cum cutreieră satele, de parcă ar fi un finăr de 25 de ani! Și acum dă, ea în sprintena-i povestire „Nana Zamfira“, „nanelor“ de prin safe sfaturi practice, amestecate cu veselie și puțitel piper. Și acum adună obiecte pentru expoziții, cari sunt o sărbătoare pentru ochi (și „Astra“ are să-i mulțamească înjgheburile a multe expoziții!). Și acum scoate eărți folositoare, ea cele 3 tomuri de „călăuză agricolă“ (eu sute de ilustrații!), ea să știe țărani noștri cum să-și lucreze câmpul, cum să îngrijească de pomi, de vița de vie, de legume, de flori.

La vârsta dsale ar putea să se dea odihnei — dar uezi că inima îi dă mereu ghies și tot mai multe și mai multe sfaturi îi vin pe buzele-i de apostol al binelui și în peana-i înrudită cu peana acelora din înaintașii noștri, cari doreau să ridice și nu să târască în noroi.

Intremare sufletească și trupească găsește în fiecare an petrecând câteva săptămâni la Șanta, lângă Păltinișul Sibiului. Acolo, în mijlocul naturii, la vârf de munte, deshilinește lucrurile și vorbele oamenilor mai bine, pricepe cât suntem de mici — furnicile unui mușinoiul — și vrea să ne dea gânduri, cari încheagă, îndrumări, cari prind bine sufletului însețat după cunoștințe.

Când începe să-ți povestească bătrânul-tinăr amintiri din tinerețe, când mergea prin „țara cehului“ și juca cu cehoaițele, cari se apropiiau de îndată ce auzeau că e român și nu austriac urgisit; când lupta în rândurile cele dintâi, ca redactor la „Tribuna“ și „Foaia Poporului“, cele vechi, (și leașa la „Foaia Poporului“ pe atunci era de 200 coroane pe anul întreg!); când a stat, mai apoi, în temnița din Vaș, fiindcă dusese și dsa „Memorandum“ la Viena; când îți povestește despre trecutul frumos al „Reuniunii agricole“, al cărei prezident și întemeietor a fost — îi scânteiază ochii și pricepi prea bine de ce i-a aninat pe piept Regele Carol ordinul „Coroana României“, de ce „România Jună“ din Viena, „Reuniunea femeilor române“ din jud. Hunedoara, „Reun. agricolă“ din Sibiu și — mai pe urmă — cea dintâi societate culturală a României întregite: „Academia Română“ — l-au ales membru de onoare al lor.

Și acum ni se întâmplă ca prin satele pe unde ne oprim să ne întrebe lumea: „da când mai dă pe la noi și domnu' Comșa dela Sibiu?“ Și rugarea sătenilor o dăm mai departe cu seumpătate și „domnu' Comșa“ o ia, haida-hai, la drum, câtă vreme alții stau încă cu nasu 'n puf, diminețile, pleacă, cuprins de aceeaș dragoste tinerească de ce este frumos și bine.

Fie ca încă mulți ani să mai cutreiere satele și orașele noastre!

Strămoșii mei...

de PETREA DASCĂLUL.

*Strămoșii mei n'aveau palate
Și nici întinsuri de moșii;
Aveau doar suflete curate
Și trupuri des ingenunchiate
La-altarul sfintei liturghii.*

*Strămoșii mei luptau cu truda
Și jalea inimii 'n bordei....
Ades se'nvăluiau cu ciuda,
Că nepoștiții poartă ruda,
Pe-ogorul plămădit de ei.*

*Strămoșii sunt azi în morminte
Și sufletele lor în rai,
Nepoșilor le stau 'nainte
Palate, câmpuri; bunuri sfinte,
Roiese pe românescul plai.*

*Dar nu știu cum, îmi pare poate,
Mă'nșeală firea, mai știu ce-i?
Că cea mai scumpă dintre toate
Avere, dus-au, dus, nepoate,
Strămoșii, în mormânt cu ei.*

Palatul cultural din T.-Severin.

Publicăm cu multă bucurie suflatească cele două fotografii, cari ne arată palatul cultural al societății „Teatrul“ din Turnu-Severin.

Guri nespălate tot mai ponegresc: nu-i nimica bun, nu-i nimica curat în vechiul Regat. Ce ticăloasă ținută! Firește, pentru cel ce nu-și ia osteneală să cunoască, e mult mai ușor, mai ieftin, dar și mai... eriminal să tai și să spânzuri. Pentru cel ce se apropie și caută, e luminos ca lumina soarelui că sunt și „dincolo“ oameni mulți, de inimă și plini de avânt, oameni de edniciei de a le urma sfaturile; că sunt și în vechiul Regat societăți, instituțiuni, cari trebuie să laudate și arăta ca model.

După ce am arătat ce lucruri minunate a săvârșit un bărbat, că dl gen. I. Manolescu eu „Centrala Caselor Naționale“, venim astăzi să atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra palatului cultural din Turnu-Severin.

Pe malul Dunării, din jos de Porțile de fier, în frumosul oraș T.-Severin, situat pe colină, se înalță maiestros un: *Palat Cultural*, ridicat din jertfa severinenilor și m. zădărniciilor.

O mână de oameni de inimă, profesori ai liceului Traian, în frunte cu distinsul lor director, *T. Costescu*, fac în anul 1909 un călduros apel pentru ridicarea unui templu de cultură și artă națională, pe locul de unde marele împărat Traian privea trecerea legiunilor peste podul zădărniciilor din ordinul lui, pentru ocuparea Daciei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

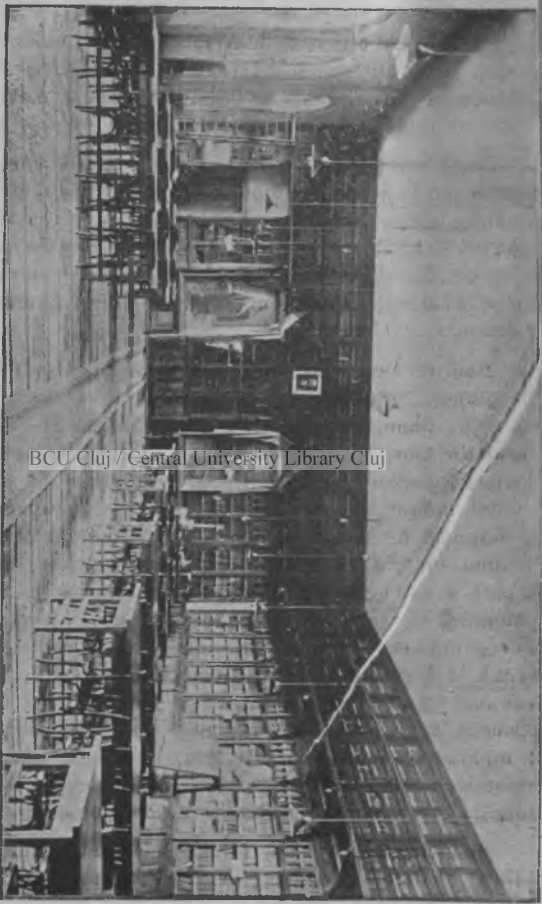
Palatul Cultural „Teatrul“ (Fațada) Turnu-Severin.

Apelul cald află repede răsuneț și lată grăbindu-se bogați și săraei, oșteni și plugari, doamne și femei din popor, ca să-și dea obolul lor pentru ridicarea unui nou altar, măreț ea și Mănăstirea Argeșului.

După tragerea hotarelor de azi, consiliul de administrație în frunte cu valorosul și vrednicul ei președinte, în loc să caute să se îmbogățească ea atâția alții, ori ea să-și refacă gospodăriile distruse de inamici — se gândește la terminarea clădirii, care acum devine cel mai măreț monument închinat *unirei tuturor românilor*.

Bani nu erau, ba erau datorii, acoperișul clurii de gloanțe. Materialele de construcție tindeau spre urecare. Atunci președintele, dl T. Costescu — flu de jăran din Gorj, fost director, profesor, deputat, secretar general, prefect, care a ridicat o mulțime de școli, școli model, spitale, biserici, șosele, etc. — își descoperă o magazie de bucate și cu tabla plumbuită acoperă Palatul cultural. Cumpără și vinde cereale, zahăr, pânză și din venitul de peste 1 milion începe lucrările. Cumpără o fabrică de cherestea, care furnizează întreg materialul lemnos trebuincios tâmplăriei, apelează la foștii săi elevi, să-l împrumute cu bani, garantând împrumutul cu moșia și casa sa. La apelul fostului director, elevii răspund cu suma de peste 2 milioane. Prefectura, primăria, comunele din județ, cooperativele, băncile populare, într'un eufet dau cu înbelșugare pentru terminarea acestui monument.

Instituțiunile de stat, Ministercile, dar în deosebi Minist. cultelor și artelor, Banca Națională își dau și

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Palatul Cultural „Teatrul“ Turmu-Severin. (Biblioteca Biblicea).

le obolul lor, astfel că în toamna anului 1924 s'a putut inaugura clădirea așa cum o presintăm în clișeele reproduse.

Dl I. Costeseu, din moșia ce i-a rămas după expropriere, a vândut jumătate, iar suma de 5 milioane, realizată din această vânzare, o dăruit-o Soe. Cult. Teatrul" pentru achitarea datoriilor contractate pentru construcția Palatului Cultural. Asemenea gesturi, care caracterizau pe boerii înaintași au început să dispară deodată cu dispariția vredniilor lor urmași.

Întreaga clădire, ca zidărie, tâmplărie, ornamente, mobilier, instalațiunile de apă, calorifer și lumină, uzină, aparate, atelier, etc. a costat până în prezent suma de 18 milioane. Pentru complecta terminare mai trebuiesc încă 16 milioane.

S'a putut face această operă monumentală, care este o podoabă a țării și admirată de străini, numai mulțumită idealului sfânt, de cari au fost și sunt pătrunși conducătorii acestei instituții, cari sunt o pildă vie de *cinste și dragoste pentru neam și țară*.

Cu conducerea Palatului Cultural este încredințat părintele Coriolan I. Buracu, fost preot în Mehădia, care a organizat despărțămintele „Astrei" la Orșova și Moldova nouă.

Severinul l'a primit ca o dovadă vie de unitate sufletească ce trebuie să existe între toți frații neamului nostru.

Din Basarabia.

Ne lăudăm pe toate drumurile eu țara noastră mândră și bogată, fără a o cunoaște însă cum e trebui. Sigur, că nu e eu puțină ea toată lumea să călătorească pretutindeni și să vadă la fața locului cum stau lucrurile și cum merg treburile în țara în treagă. Dar la cunoașterea unei țări sau a unei provincii se mai poate ajunge și pe alte căi, decât prin călătorii. Cine ar vrea să cunoască d. e. Germania ar găsi atâtea descrieri despre această țară, încât n'ar fi lature a vieții germane asupra căreia să nu te poți documenta în mod precis și complet, dar cine e în stare să cetească cărțile scrise în limba germană s'ar mai putea informa, aproape tot atât de temeinic, și asupra altor țări, căci germanii au fost acele popor, unic în felul său, care s'a interesat de toate țările și popoarele din lume.

Lucru ciudat însă, că tocmai țările locuite de români au fost mai puțin cercetate de scriitorii și învățații germani, cu toate că vechiul Regat era în alianță cu Germania și fostul rege Carol I. s'a străduit mult să facă legături cât mai strânse între cele două țări.

Oare cum s'ar putea explica această lipsă de interes față de România vechie și față de celelalte provincii locuite de români? O explicație ar fi aceasta: Cea mai mare parte a neamului românesc se găsea înainte de războiu sub dominațiunile străine. Acestea n'aveau nici un interes să se ocupe de populația românească din statele lor și s'o scoată la iveală.

atrăgând asupra ei interesul și euziozitatea oamentlor de știință. Dimpotrină, se căuta ținerea lor cât mai departe de orice contact cu lumea civilizată din apus. Astfel cercetătorii germani n'ar fi putut străbate la poporul român de sub dominațiunile străine fără de a se expune la neplăceri din partea guvernelor respective.

Acolo unde ar fi putut să facă lucrul acesta, adică în vechiul Regat, ar fi întâmpinat alte neajunsuri. Administrația veche românească se ocupa, ea și astăzi de altfel, mai mult de politica de partide, decât de problemele culturale și sociologice ale poporului. Din această cauză, țara românească a rămas în urma tuturor țărilor din Europa în ceea ce privește scrierile de statistică și de informații sociale-sociologice și culturale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În urma acestei desinteresări din partea factorilor, cărora le-ar fi revenit această îndatorire, astăzi suntem lipsiți de mijloacele de informație precisă asupra multor chestiuni. Lipsa aceasta e acum și mai simțită, căci la vechiul Regat s'au adăugat și celelalte provincii românești, în privința cărora stăm tot atât de rău în ceea ce privește mijloacele de informație.

Acestor împrejurări se datorește faptul că ne cunoaștem așa de puțin țara noastră.

Dintre toate provinciile cea mai puțin cunoscută este însă Basarabia. Despre acest colț de pământ românesc se știe foarte puțin și chiar cunoștințele noastre asupra lui sunt în mare parte greșite. Lipsa aceasta va fi îndreptată însă cu timpul prin acțiunea

00

întreprinsă de „Asociațiunea pentru cultura și literatură poporului român“ (Astra) dela Sibiu, cu ajutorul ziarului „*Românta Nouă*“, care apare la Chișinău, jurul căreia s'au strâns cei mai buni scriitori și oameni de știință, cari se găseseră acum în Basarabia. „Astra“ are în fiecare număr al ziarului numit un buletin, în care se tratează, de oameni chemați, diversi chestiuni din viața acestei provincii. Cu timpul acestor buletine vor fi scoase și în broșuri ieftine și astfel se va înlesni mult cunoașterea Basarabiei.

Tot în acest scop începem acum să publicăm ceva material informativ și în publicațiile „Astrei“. Dnii A. Gheorghiu și C. Măfu sunt redactori la „R. N.“. Cel dintâiu e din Moldova, dar trăiește de cinci ani în Basarabia, pe care o cunoaște foarte bine; al doilea e basarabean și e cel mai bun dintre puștii ziariști și profesioniști basarabeni. Amândoi sunt tineri talentați, cu dor de muncă și înțelegători ai trebuințelor unei acțiuni viguroase de propagandă culturală în Basarabia, prin soe. „Astra“. Astfel „Astra“ va avea în acești doi harnici mânători de condeiu doi propagandiști devotați acțiunii culturale, întreprinsă în provincia dintre Prut și Nistru.

Contribuțiunile poetice ale dșoarelor Irina Fleury și Elena Dobroșinschi se datoresc tot cereului din scriitorii grupați în jurul ziarului „R. N.“. Cu toate că amândouă numele par străine, tinerele noastre poetice sunt basarabene. Dșoara Fleury, e, după mamă, strănepoată de-a lui Vasile Alecsandri. Asupra acestor două vrednice talente basarabene am publicat un articol special în revista „Societatea de mâine“ din Cluj

Balada basarabeană e luată tot din materialul ce se găsește la redacție „R. N.“. Ele fac parte dintr'o colecție mai mare, a dlui *Ioan Popoviciu*, un harnic învățător moldovean din Chișinău.

Să nădăjduim, că cele publicate aici în legătură cu scumpa noastră Basarabie, vor trezi la cetitorii din Ardeal un interes mai mare față de această provincie, de care trebuie să ne apropiem cât se poate mai mult.

Chișinău, 1926.

ION BĂILĂ,
prim-redactor la
„România Nouă“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Poezie.

*La noi palate nu-s,
Nici muzică aleasă...
Dar sunt la noi câmpii,
Sunt râuri onduloase,
Căsuțe albe sânt
Și păsări, care cântă,
Și inimi sunt la noi,
Sunt inimi, care sânt...*

ELENA DOBROȘINSCHI,

Baladă din Basarabia.

Frunză verde trei masline,
 Spre Soroca cine vine,
 Cu mulțime de arcași
 Și cu meșteri sulițași?
 Cine 'n fruntea lor ca smeu
 Călărește pe „albău”,
 Strălucește ca un soare
 Și-are pinteni la picioare?
 Mări-i Ștefan, Domn Cel Mare,
 Al Moldovei mândru soare,
 Fără chip și-asemănare,
 Ce zorește la hotare,
 Înspre hoardele tătare,
 Cari ne strică satele
 Și ne fur' bucatele.
 Foileană de trei tei
 Din pădurea „Voloavei” *)
 Tătărimea sfărâmată
 Fuge mări 'nspăimântată,
 Peste Nistru busna dând,
 Țârna cu dinșii mușcând.

*) Pădurea Voloavei există și azi în apropierea orașului Soroca.

Numai frunză lemn hălut,
 Ceasul bine n' o trecut
 Și iulreaga lălărime
 Măturată-i hăt și bine.
 În Moldova 'nviorată,
 Liniștită, ușurată,
 Strigă strașnic mări, odată :
 „Să trăiți Ștefane, Tată!“

(Auzită dela Ioan Th. Iepure, cioban, de 83 ani,
 din satul Vârtejeni, jud. Sorocea, în anul 1892, Aug. 30.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hai să râdem!

Hai să rândem!

Să râdem, căci viața-i frumoasă.

Nu-i nimic de nu vrea să râdă cu noi.

Am celit o poveste — a fost mincinoasă,

Cea mai nouă din toate poveștile noi —

Hai să râdem!

Cine spune,

Că sufletul meu se frământă? —

Simt că picură sânge din rană mai rar.

Cine spune că moare iubirea cea sfântă,

Înflorită în sufletul tău, în zadar? —

Cine spune?

Cine crede

*Că eu — o voioasă copilă,
O crăiasă frumoasă cu-un răs de argint,
Am nevoie de-un pic de iubire... De milă...
De un dulce sărut... De un dulce cuvânt..*

Cine crede?...

Cine știe,

*Că gura cea mică și roză,
Nu mai poate să spue mereu poezii:
Cine știe că viața mea este o proză,
Că e greu s'o repeți, că e greu s'o descrii —
Cine știe?*

Hai să râdem!!!...

Vezi, floarea aceea frumoasă?

Ah, dece ai zvârlit-o acum în noroi?...

... Am citit o poveste — a fost mincinoasă.

Cea mai nouă din toate poveștile noi.

Hai să râdem!

IRINA FLEURY.

Pe malul unui râu.

*Undișoară-albăstrioară,
Cursul tău de unde vine?
Nenoroc sau fericire,
Ce ne-aduci acum cu tine?*

*Veșnic limpede, ușoară,
Tu străbași atâtea țări...
Vezi pustiiuri, vezi orașe,
Vezi sclipirile de mări.*

*Dar rămâi la toate rece,
Fără doruri, fără chin,
Cânți din veac în veac povestea
Fericitului senin...*

*Când aș fi un strop de ploaie,
M'aș grăbi să te 'nsoțesc
Și viața ta întreagă
Poate-aș ști să ți-o ghicesc...*

ELENA DOBROȘINSCHI.

Ce este secția medicală și biopolitică a Astrei?

* Orice lucrare numai atunci duce la izbândă, dacă munca se împarte după pricepere și fiecare individ (ins) este pus la locul lui. Câte năcazuri a suferit omenirea tocmai din cauză că în fruntea treburilor erau oameni nepriecpuji! „Astra“ a cerut ajutorul tuturor cărturalilor, așezându-se fiecare la locul lui. Așa s'a făcut și secția medicală, care este condusă de mediei, cari doresc să muncească pentru binele poporului român.

Sănătatea e cea mai scumpă zestre, pe care trebuie să o știm păstra. Secția medicală a „Astrei“ ne învață cum să ne îngrijim sănătatea, cum să ne ferim de boli, dându-ne sfaturi pentru a avea o familie sănătoasă. Dacă avem sănătate putem lucra și putem câștiga traiul, care ne asigură mulțumire, dor de muncă.

Statul face tot ce îi stă în putință pentru sănătatea cetățenilor, singur însă nu va putea face tot. Este lipsă de ajutorul oamenilor iubitori de patrie, cari prin fapte și vorbe să vină în ajutorul statului. Astfel și doctorii români din Ardeal și Bănat s'au înșiruit sub steagul de luptă al „Astrei“. Au format o secție numită „medicală și biopolitică“.

Doctorul are datoria nu numai să vindece, ci să și învețe pe oameni cum să se ferească de boli. E mai ușor să păzești pe cineva de boală, decât să-i vindeci boala primită.

Doctorii merg la sate, vorbind țăranilor despre boli, despre unele obiceiuri rele, cari sunt vătămătoare sănătății. Seriu cărți folositoare, pe cari citindu-le înveți cum se pot ocoti boalele, ori dacă ai avut nenorocul să capeți boala — cum să te îngrijești. Aceste cunoștințe folositoare le răspândește însă nu numai prin graiu, scris, ci prin icoane, fotografiile frumoase, cari pot fi înțelese și de neștiutorii de carte.

Astfel răspândind cunoștințe folositoare și în satele mai îndepărtate, pregătește țăranimea pentru înțelegerea tuturor legilor, cari privesc sănătatea. Lucrează deci mână în mână cu statul, aducându-i acel ajutor pe care e dator să-l aducă fiecare român. Statul a și recunoscut activitatea acestei secții și i-a pus la dispoziție banii trebuincioși pentru tipărirea cărților și icoanelor, pentru luminarea țăranului. Astfel a tipărit până acum 4 cărți: „Igienă națiunii“, „Biopolitica“ „Infecția tuberculoasă“, „Tratamentul tuberculozei“ sunt cele dintâi cărți, cari trebuiesc să fie pe masa fiecărui român, ce stă în fruntea unui sat ori grup de oameni. Numai atunci va fi bine în această țară, dacă cei cari au răspunderea conducerii cunosc și regulile unei vieți sănătoase. Cine stă în fruntea unei grup de oameni e răspunzător, nu numai de bunele moravuri, ci și de sănătatea acelu grup.

Doctorii din această secție se întâlnesc în Cluj, în fiecare lună și se sfătuiesc asupra tuturor lucrurilor, cari trebuiesc făcute. Astfel în luna Iulie (1926) s'au sfătuit asupra tuberculozei (ofticeii) și au învățat împreună tot ce se poate face în această boală grozavă, care omoară pe an în România noastră scumpă cincizeci de mii de oameni.

În toamnă s'au sfătuit asupra sifilisului.

Astfel cu puteri însufite vor începe a lupta contra tuturor relelor. Dacă fiecare țaran va învăța cum să trăiască, cum să se păzească de boale, cum și eu cine să se lecuiească, cum să-și crească familia — atunci țara noastră va fi fericită și va fi trainică, având minte și suflet sănătos în corp sănătos. Așa a înțeles să lupte secția medicală până acum, tot astfel va lucra și în viitor. Având înaintea ochilor binele cel mai prețios — sănătatea și vigoarea națiunii române — va lupta pentru păstrarea sănătății și a virtuților vechi strămoșești. Dacă vom avea o națiune sănătoasă și viguroasă — patria noastră va înflori, va fi mare și vecinică și nimeni nu o va birui.

Profesorul Dr. I. HAȚIEGAN,

președintele secției medicale și biopolitice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Efectele binefăcătoare ale razelor de soare.

Se știe că o rază dela soare, lăsată să pătrundă prin o bucată de cuarț, scoate la iveală cele 7 culori, cari compun ceea ce noi numim spectrul solar (roș, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo și violet).

Se mai știe că știința a putut să dovedească efectele acestor raze, precum și ale altor raze nescosite la iveală prin spectrul solar, cunoscute sub numele de *infraroșiu* (dincolo de roș) și *ultraviolet* (dincolo de violet).

Astăzi deci putem categorisi razele ce ne vin de la soare după efectul lor în: *raze de căldură* (calorice) ce cuprind roșul și infra-roșul; *raze de lumină* (luminoase) galbenul și verdele și *raze chimice*: violetul și ultra-violetul.

Să vedem ce înrâurință are fiecare din aceste soiuri de raze asupra viețuitoarelor și, în special, asupra omului, precum și modul cum le-am putea folosi în tratamentul diferitelor boli organice.

Razele calorice produc negreșit *căldura*. Apărarea naturală contra căldurii se face prin o lărgire a vaselor de sânge de la suprafața trupului și care permite mărirea și sporirea rețelei de sânge și deci a circulației. Prin această mărire se produce și o asudoare bogată (de la suprafața pielii), asudoare, care, evaporând, răcește pielea. Prin această răceală se regulează sau se caută a se păstra (rămânea) la o temperatură statornică (37°) corpul omenesc, supraîncălzit prin razele de soare.

În fața razelor de căldură, deci, elementele ce compun organismul nostru, lucrează (fără știrea noastră) pentru păstrarea echilibrului, măbind pe de o parte acțiunea pierderii de căldură din corp și micșorând, pe de alta, primirea altei cantități (câtimi) de căldură.

Când acțiunea acestor elemente nu reușește, suferim urmările arsuri de soare (boli de piele) sau a șocului de căldură (insolație); când reușește, acțiunea este favorabilă organismului, căci pe lângă buna punere în mișcare a plămânului și a inimii se aduce și o mărire a globulelor roșii și albe din sânge. Acțiunea razelor luminoase și chimice solare este cunoscută ca o acțiune oxidantă, adică o acțiune, care înlesnește mărirea consumației de oxigen din corp.

Această acțiune folosește, la rândul ei, activității schimburilor nutritive și care are mare influență în cât privește sănătatea.

Experiențele întreprinse pe microbi, animale și oameni dovedesc până la ce punct lipsa de lumină distruge pe cei dintâi, micșorează greutatea corpului, anemiează (lipsește de sânge) și slăbește organele celor din urmă.

Microbul tuberculozei, al febrei tifoide, al pestei (ciumei), holerei, al cărbunelui, al difteriei, etc. nu pot ține piept la acțiunea prelungită a luminei.

Timpul trebuincios pentru nimicirea acestor germeni, cari dau boale, e schimbăcios și după soiul lor, dar și după puterea de lumină. În general permite aierul mai ușor pătrunderea razelor luminoase și chimice; pentru distrugerea lor vine apoi în al 2-lea loc lichidele și numai mai târziu solidele.

Încât privește solidele s'a observat apoi că unele țesături sau substanțe au mai multă dragoste pentru raze, decât altele.

Din cele înșirate se înțelege ușor însemnătatea pătrunderii luminei în camere și mai ales a aierului plin de raze de soare (prin deschiderea ferestrelor și a ușilor). Cu această lumină vine în casă și cel mai puternic și folositor desinfectant (curățitor) contra microbilor.

Acțiunea de curățire a luminei se arată și la suprafața pământului și mai ales a apelor. Însemnătatea luminii se vedea atât la greci, când în miturile (credințele) lor faimoase luau pe Apolon (zeul soarelui) ca tată al lui Esculap (zeul Medicinii), cât și la egipteni, pentru cari faraonul (împăratul) era luat drept un fiu al soarelui. Asupra animalelor razele luminoase și, îndeosebi cele chimice, dau fenomene de orientări și de mișcări diferite (melcii, limbricii, etc., se adună spre roș și galben; albinele, fluturii, etc. spre albastru și violet) dau apoi culori sau pigmentări variate. (Pielea animalelor dela polul Nord și în timpul nopților de iarnă, este mai albă ca a animalelor dela equator); ajută la dezvoltare (ouăle de muscă se deschid mai repede, deci, când sunt expuse la lumină) și chiar la ieșirea anumitor sexe.

Asupra omului lucrează lumina atât asupra funcțiunilor sale fizice, cât și asupra celor intelectuale sau psihice.

Ca acțiune generală s'a observat că schimbările organice fac ca urina (uridul) din timpul zilei să fie mai toxică, ca cea din timpul nopții; simțirea și mișcarea se arată mai mare ziua și mai slabă noaptea, chiar amănute funcțiuni sexuale, precum sunt regulele la femei, lipsesc pe timpul celor 6 luni de înținerie dela poli. Ca acțiune locală se știe de toți cum lumina aduce o înegrire a pielii, o părțire a ei și care se arată mai mult la blonzi (bălai) decât la brunți (bruneți). Din punct de vedere sufletească s'a observat că culorile roșii sunt escitante (ațățătoare), pe când cele verzi și albastre sunt calmante (potolitoare). De asemenea orice muncă făcută în lumină obosește mai puțin ca cea din întinerie. Chiar inspirațiunile mari (dacă ar fi să credem ceea ce s'a spus și scris de marii autori muzicali Humperdink, Gounod sau literari: Nietzsche) vin în zile de lumină și sub un cer frumos, albastru.

Lumina considerată ca agent binefăcător a fost întrebuințată în toate timpurile și pentru vindecarea diferitelor boli.

În veche Romă casele aveau așa-zisele Solarium, un fel de curți, în cari pătrundea soarele și unde persoanele din casă (mai ales cei suferinzi) se expuneau (arătau) goi în razele soarelui. În aceste curți temperatura scăzută era ținută prin stropirea deasă cu apă.

Astăzi încă se întrebuițează razele solare asupra corpului gol, expus în anumite verande (târnafe), balcoane sau curți, (bine stropite cu apă), la anumite tulburări, unde este o încetinire a nutriției (a nutremântului), sau boli, cari au o compoziție rea a sângelui (anemie, cloroză, limfatism), chiar în anumite boli nervoase, în cari sunt mari dureri (neuralgii, histerii, tabes, etc.). Acțiunea oxidantă a luminii, cu puternica dare afară de urină (ud), ne impune să o folosim în diferite boli inflamatorii, grele sau cronice (ale bronșiilor, plămânilor, inimii, rinichilor, beșicii, etc.). În anumite boli chirurgicale efectele luminii încă au fost uimitoare. (Tuberculoze (oftica) locale, ascite, pleurezii, etc.)

Negreșit trebuie să avem o progresie în durata expunerii la soare, ținând seamă impresionabilitatea (gingășia pielii) bolnavului și mai ales de tăria luminii și căldurii, care se schimbă dela anotimp la anotimp și chiar dela ceas la ceas.

Se va începe dela 10 minute până la 15 minute, mergând treptat până la 2 ceasuri. Toamna și iarna se pot expune bolnavii la razele, cari pătrund prin ferestri.

În unele boli locale, mai ales acele de piele (lupus, pelagră, naevi vasculari, epitelisme, etc.) se întrebuițează aplicațiunile locale de lumină. Aceste aplicațiuni se fac prin ajutorul diferitelor aparate, în special al celui inventat de înuășatul Finsen.

Atât în aplicațiunile generale cât și în cele locale trebuie să se consulte (întrebe) și să se urmeze prescripțiunile medicilor, întru cât orice abuz, cantitativ sau calitativ, de raze de soare poate aduce tulburări generale (șocuri — lovituri — de căldură) sau leziuni (răni) locale (eriteme, vezicații, ecsemă, lphelide, xeroderma, etc.) foarte greu de vindecat.

Sunt însă și câteva boli, cărora lumina nu le convine bine. Astfel avem: variola, rugeola, turbarea, etc. Pentru vindecarea acestora se recomandă să fim bolnavii cât mai mult în camere puțin luminoase.

Dr. G. PREDA,
director de spital,

vice-presedinte ll. al „Astreii“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pământul țării noastre.

(Dintr'un cuvânt, rostit elevilor de clasa a IV. de liceu,
la un concurs de geografie.)

Sunteți, dragi copii, întâia generație a Ardealului, care învață, liberă, carte românească. Și cartea trebuie să vă învețe nu numai limbă românească, ci simțire românească. Această simțire, ca să fie adevărată și adâncă până la culțemurarea ființei voastre, o veți căpăta cunoscând și iubind întreg neamul nostru și trecutul lui, precum și întreg pământul neamului nostru.

Pământul și Neamul pentru noi sunt două lucruri, cari nu se pot despărți. Pământul acesta este lăcașul de odihnă al strămoșilor dintâi, din Dacia felix dacii și romanii, pooare mândre, cari aveau civilizații strălucite pe vremea când unгурii, mâncători de carne crudă, rățăceau încă prin ierburile înalte ale Asiei centrale. În pământul acesta s'au coborât înaintașii noștri, săraci și oropsiți, amușiți de amărăciunile unei soarte nedrepte, care nu s'a îmbunal timp de sute de ani. Ei s'au luptat și la urmă au fost înfrânși, dar, culcându-se în brațele pământului străbun, au trecut urmașilor dorul de libertate și mândria unei rase, care se simte superioară asupraitorilor. Pe pământul acesta au suferit părinții voștri, cari au avut minte, inimă și voință, dar nu se puteau ridica la stările, cari li se cuveniau, — fiindcă erau români... Pe pământul acesta voi ați crescut, adesea în asprime și lipsă, dar în curăție și cinste ați crescut sănătoși, plini de putere și de neastâmpăr, ca să fiți nădejdea noastră, ca să fiți mai drepți, mai buni și mai cuminte decât am fost noi, ca să fiți vrednici ca acest pământ să vă poarte deasupra lui.

Munții acestui pământ au aruncat umbra lor ocrotitoare pe leagănul vostru, apele lui v'au întărit în undele lor răcoroase. El v'a încântat cu pădurile, cu pajiștile și cu florile lui, și tot el v'a hrănit cu pâinea, cu turmele și cu poamele lui. Când asupraitorii au luat tot,

pământul a pus la loc, din belșugul darului său. Când au căutat să vă risipească ei și-a descoperit văile sălbatice, zăvorite de chei, și culmile netezite, înconjurate de prăpăstii, ca să vă ascundeți satele, unde nu mai puteau pătrunde dușmanii. Când au căutat să vă fure și limba și gândul, tot ei v'au păstrat neatinși cu obiceiurile, cu amintirile și legendele voastre străvechi, răspândind în jurul vostru priveliștile de frumusețe, de gingășie și de măreție, cari îndreptau ce căuta să strice o carte străină de sufletul vostru. Au fost timpu puri când nu ați avut nici un ajutor dela oameni. Atunci nu mai rămânea decât ajutorul dela Dumnezeu și dela pământul acesta, de care vă lipeați strâns, ca un copil bătut la sânul unei mame.

El nu v'a lăsat. El a apărat neamul nostru, l-a înmulțit și l-a întărit, așa ca astăzi să fie stăpân în țara lui. Acum, ca stăpân în țara voastră, întoarceți datoria pământului. Priviți-l cu dragostea fiului, îngrijiți-l să rodească însutit, căci peniru voi rodește, cunoașteți-l și studiați-l cât mai adâncit, că pentru voi o faceți, mândriți-vă cu el și spuneți lumii mândria voastră. Iar mai târziu apărați-l, pe bunul și sfântul nostru pământ ocrotitorul trecutului românesc și nădejdea viitorului.

G. VÂLSAN.

La izvoarele Mureșului și Oltului.

Intinsă și frumoasă este moșia neamului românesc! Și dacă din ea petece — unele mai mici, iar altele mai mari — au mai rămas încă afară de hotarele Țării Românești de astăzi, totuș, partea cea mai mare, cea mai bogată și frumoasă a ei o au în stăpânire țărani români, liberi, în țară liberă.

E bine să-și însemneze fiecare, că țara, ca s'o iubești cu adevărat, trebuie s'o și cunoști cu adevărat. Din văzute, din auzite, din cântece și din povești, ori din povestiri aieva, dar trebuie cunoscută.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Cine nu cunoaște duloasa poveste a celor doi copii de crai? a craiului, care își avea cetatea în munții din răsăritul Ardealului și care, plecând la războiu cu vecinii, plecat a fost? La îndemnul mamei lor — a împărătesei — au plecat din munte cei doi craișori, copiii lui, să-l caute, dar abia depărtându-se de cetate au început să se certe și s'au despărțit, apucând unul spre miază-noapte, iar celalalt spre miazăzi. Mama lor, care-i privia cu lacrimi în ochi din vârful muntelui, văzând răutatea lor, i-a blăstămat, să se prefacă în râuri, și în râuri s'au prefăcut și de atunci nu s'au mai întâlnit.

Este povestea blândului și liniștitului Mureș și a săltărețului și sgomotosului Olt pentru că întâiul, bun și blând, era și în viață iar celalalt, Oltul, certăreț și neastâmpărat spunea povestea.

Am fost nu de mult la izvoarele lor. Credeam, după câte citisem și auzisem, că azi la izvoarele lor voi găsi altă lume, nu aceea, care era și pe vremea împăratului din poveste.

* * *

Fie că vii dela apus peste cununa de munți — ai Architei — fie dela miază-zi peste șesurile de pe lângă Olt — ale Ciucului, — sau dela miază-noapte peste câmpia mănoasă dela izvorul Mureșului — a Giurgiului (Gherghiului), — se vede de departe, cale de mai multe poște, zidul mare și dărâmat al munților Suhardul și Suhărzul, Bălanul și Curmătura, munții, în culmile cărora era — spune povestea — cetatea împăratului. Dărâmăturile lor, pereții lor prăpăstioși și se par aieva zidurile pustilte și prăbușite ale unei cetăți vechi. De acolo, din creștetul lor, din turnul cel mai înalt al curților împărătești privea, cu lacrimi în ochi, împărăteasa văduvită depărterea mândrilor craișori. Ochii ei petreceau pașii lor grăbiți. Cu inima tremurândă își temea odoarele, iar când a văzut, că se iau la ceartă și la bătaie, fiindcă Mureșul pășea mai încet, iar Oltul îi cerea s'alerge ca și el, îi blestemă în supărarea ei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Familie fruntaşe românească din Iloca (Minaflent) în Cluj, pe Căp.
(Fotogr. B. Opranu).

Blestemul i se împlini, dar când copiii ei se prefăcură în ape curgătoare, în acelaș moment cetatea se prăbuși, iar turnul și curtea în care stetea, fu înghițit de pământ. Muntele se despică în două și în crepătură pieri pentru veci curtea și împărăteasa. Până astăzi se vede locul acela prăpăstios și de aceea i se și zice Curmătura.

Și în acele vremi bătrâne prin poienile acelor munți, cari se întindeau până pe sub zidurile cetății, ciobani tineri și voinici păzeau turmele lor de mioare și cântau duios din fluier. Au văzut și ei grozava întâmplare a crăișorilor, a cetății și curților împărătești, le-au văzut și s'au cutremurat. Le-au povestit nepoților și strănepoților și povestea a ajuns să se păstreze până în zilele noastre și să fie cunoscută de întreg neamul românesc.

* * *

Multă vreme s'a scurs de atunci. Pe frumoasele câmpii dela izvoarele Mureșului și Oltului au venit peste românașii noștri cu timpul și alte neamuri străine, dintre cari unul s'a ținut și se ține până în zilele noastre: sunt săcuii. Din calea lor s'au retras ai noștri mai la munte, mai la codru, mai aproape de izvoarele păraielor, iar cei rămași de vale au fost cutropiți, mai cu buna, mai cu sila, de venetici. Vedeau cei dela

Joagâr (jerestrău) din munții Balanului, în Cluj.
Fotogr. S. Dpreanu.

munte că li se înstrăinează moșia și frații rămași pe luncile celor două ape surori, vedeau, dar ajutor nu le puteau da, că vremurile erau grele... nădejdea lor nu s'a stins. De pe coastele scăldate în razele lungi ale apusului vedeau văile largi ale Mureșului și Oltului în umbră, vedeau răzoarele de-a lungul cărora răsuna glas strein, vedeau ogoarele, unde alții brăzdau, vedeau lanurile, de roadele cărora alții se bucurau; iar apele dela munte duceau versul doinelor lor Mureșului și Oltului, cari le dedeau dincolo de înstrăinatele plaiuri fraților de aceeaș limbă.

Veacuri de-a rândul și-au păzit turmele, și-au păstrat limba, portul și obiceiurile, și-au povestit urmașilor poveștile fermecate de împăratul, care plecase, de crăișorii, cari se prefăcuseră în cele două ape, de împărăteasa și cetatea înghițite de măruntaiele munților și altele. Din când în când coborau dela munte cu turmele în vale ori cu lemne tăiate și lucrute de ei în ferestraele și joagările de munte, ori să-și vadă rudele rămase în vale printre săcui, dar a căror vorbă o pricepeau din zi în zi tot mai greu, până când într'o bună zi i-am văzut pierzându-se între streini.

* * *

Așa a fost pe văile mai jos de izvoarele celor două râuri gemene, dar mai sus pe coaste și la izvoare s'au păstrat până azi

românii noștri frumoși, în port frumos, mândri ca brazil între cari trăiau și curaji în limbă și suflet ca apa păraclor, cari coborau năvalnic în Olt și Mureș.

După ce treci peste fluviul zis al săeuilor — vechiu, dar azi înstrăinat, pământ românesc, — la izvoarele celor două ape iar întâlnești fete frumoase și nepeste tinere, purtând unul dintre cele mai vestite porturi românești — portul zis de Tulgheș, întâlnești bărbați volintei cu plete și mândri ciobănași, ca 'n vremea poveștilor: întâlnești iar români, rămași „din vîta veche”.

Oslobeni (Voslavi), Tincani, Boteni, Bălan, Bicz, Livezi, ș. a. sunt sate și cătune românești, cari s'au păstrat pentru români pe le marginea unui fluviu înstrăinat. Cineste lor!

SABIN DRĂGĂMI

Ferți-vă de boalele lipicioase!

(Paza bună trece primejdia rea)

Știm cu toții, că sănătatea este unul dintre bunurile cele mai de preț, ce le putem avea pe pământ. Dacă n'at sănătate, poți avea bogățiile lui Ion, că nimic nu-ți folosește. Câți dintre bogații bolnavi sau schilozi n'ar schimba bucurios cu cel din urmă lucrător, numai sănătoși să fie.

Cu toate că stau lucrurile așa, omul până este sănătos, nu se gândește la boală. Cred că nu va strica la nici unul, dacă vă voi da câte un sfat, cum să vă feriți de boale, căci trebuie să știți, că este de o mie de ori mai ușor să te ferești de boală, decât să o vindeci. După ce ți-a intrat odată boala în oase cam cu greu o scoți. Unde mai pui cheltuelile, ce le ai cu leacurile și cu doftorii, afară de suferințele, ce le înduri.

M'aș bucura dacă din sfaturile mele — cel puțin o parte din ele — vor fi ascultate, să poată aduce roadă ca sămânța căzută pe pământ gras din parabola sămănătorului.

Pentru ca să ne putem feri de boale, trebuie mult-puțin să le cunoaștem. Aici vă voi spune câte-ceva despre boalele lipicioase (molipsitoare). Boalele ăstea, dupăcum se vede și din numele lor, de lipicioase, le putem căpăta numai dela bolnavul, care suferă de o astfel de boală. Ele nu vin niciodată din bun senin.

Cele mai cunoscute boale lipicioase dela noi sunt: *tifosul* (*lingoarea*, *lungoarea*), *difteria*, *holera*, *scarlatina*, *tifosul exantematic*, iar mai de mult se știa și de *vărsat* (*bubat*). De el nu s'a mai pomenit de multă vreme și anume de când au început să le pună copiilor *vărsat* la umăr (să-i oltuiască, *vaccinez*). În timpul războiului a început iar să se arăte prin unele părți.

Cum ne putem feri de o boală lipicioasă? Mai bine este dacă *nu ne băgăm de fel într'o casă, unde știm că s'a îmbolnăvit cineva de o boală lipicioasă.* Ce se poate întâmpla, dacă ne băgăm într'o casă unde este un astfel de bolnav? Peste vreo câteva zile ori ne îmbolnăvim și noi, tot de boala aceea, ori, dacă noi am scăpat, o putem lăși, da la alții și vedem că peste vreo câteva zile ni se îmbolnăvește nevasta ori copilul.

Cel mai bun lucru este să *chemi doctorul*, dacă ai pe cineva bolnav în casă, căci el știe dacă boala este lipicioasă sau nu. Se știe, că dacă doctorul află într'o casă boală lipicioasă, pune țidulă pe poartă, pentruca un timp să *nu între nimenea acolo și nici să nu iasă.*

Ce bine ar fi dacă s'ar ținea oamenii de opreliștea asta! *În câte case nu s'ar mai abate atunci moartea și câți oameni mari și copii ar rămânea oameni întregi, nu schilozi (nemurici), dupăcum rămân dacă se vindecă după câte o boală lipicioasă.* Dar vezi, că până-i omul sănătos nu se gândește la toate astea, și băgându-se în casa, cu boala lipicioasă, să mai stea de vorbă, nu-și dă seama, că *se joacă cu sănătatea sa și a familiei sale, când a pune mâna pe clanșa porțiței cu țidula.*

Și mai rău fac acela cari când sunt bolnavi nu cheamă de fel doctorul, de frică să nu le lipească țidula pe poartă.

Unii oameni tot nu vreau să se dumirească (să înțeleagă) că Dumnezeu, dupăcum a lăsat boale, tot așa a lăsat și leac și leacul tot mai curând îl poate ști doctorul, care tot cu asta își bate capul o vieață întreagă, decât câte o babă (vrăjitoare,) care știe câte un descântec — două, adecă niște vorbe goale și la urmă, pe deasupra, ca fiiorul popii, își mai pune și niște ceapă crudă ori coaptă ori își dă să bea apa, în care a stâns 3 cărbuni.

Slavă Domnului însă, astăzi nu mai este cum era mai de mult. În multe părți babele cu descântecile au început să se rărească, ba prin câte un sat luminat nu se mai pomenește de ele. Mai înainte vreme în cele mai multe sate nici nu se știa de doctor, ci dacă se îmbolnăvea cineva alerga la baba să-i descânte, ori de se întâmpla să-l doară spatele și se nemereape acolo vreun țigan cu ursul, se punea omul la pământ cu fața în jos și venea ursul de-l călca. Astăzi comune mai fruntau cer să li se dea doctor comunal, adecă un doctor singur la un sat, căci am mai învățat și noi cum e mai bine, dela nașii mai luminate de cât noi: este și aceasta un semn, că cu ajutorul lui Dumnezeu, măcar că încet, dar tot mergem înainte.

Dr. VINTILĂ,
medic,

Sf. Gheorghe (Județul Treiscaune).

Viitorul industriei noastre.

Deehea țară românească, România mică de dinaintea războiului cel mare, era o țărișoară cu caracter agricol, industria ei fiind în fazele începutului.

Lipsa unor materii prime (fier, cărbuni) îngreuna dezvoltarea industriei mecanice și bogățiile țării: cereale, petrol, cherestea, etc., se scurgeau în mare parte neprelucrate spre granițe, dând streinilor materialele trebuincioase.

Populația țării, de o mică densitate, (locuind puțini pe un km. pătrat), nu simțea prea mult spre orașe, nu se resimțea încă nevoia ducerii unei părți din țărâtime în fabrici, nu exista nici capital trebuincios, nici tradiție industrială.

Astăzi starea s'a schimbat din temelie. Noulle provincii aduc României, pe lângă cărbuni, gaz metan și fier, un șir întreg de fabrici moderne, cu mii și mii de industriași și lucrători. De altă parte experiențele triste ale unui războiu purtat fără de industrie națională, au atras atenția generală asupra trebuinței de a o forma.

Reforma agrară a deslănțuit capitalele vechilor proprietari imobilizate (nemîșcate) în agricultură, ele trebuiau canalizate în alte direcții, iar cel mai prielnic teren era industria. Nevoia de a ne emancipa (de a ajunge pe picioarele noastre) tot mai mult de străinătate, a dat naștere multor fabrici, care asigură, în parte sau în întregime, trebuințele interne ale populației.

Încât, dacă în trecut problema industriei era discutată cu interes, dar mai mult ca o muzică a viitorului, astăzi ea e una dintre cele mai arzătoare întrebări și dela felul desvoltării ei alărnă (depinde) în bună parte și desvoltarea gospodăriei noastre naționale.

Dacă vom examina progresele realizate de industria noastră dela rășboiu îneooce, vom putea constata o mulțime de rezultate satisfăcătoare, dar vom vedea și câteva directive păgubitoare.

În cele ce urmează mă vouu mărgini a le semnaliza în mod principiari, fără a intra în discuția lor amănunțită:

1. În timpul din urmă s'au înființat o mulțime de societăți industriale, pe lângă cele existente în trecut, începându-se fabricații de tot felul. Ele au atras și angajat (luat) specialiști, tehnicieni și muncitori, din țară și străinătate, au introdus mașini și instalațiuni valoroase și au provăzut publicul cu fabricații indigene (din țară).

Unele din aceste fabrici, bazându-se mai mult pe speranța unor debușeuri fantastice, (uânzări ca din povești), decât pe forțe financiare solide și organizare științifică, au încelat încurând sau stagnează (tânjesc).

Altele, cari au ținut mai mult seamă de realitate și cari au urmărit o desvoltare lentă (înceată) și sistematică, ferindu-se de salturi (sărituri) primejdioase, au putut prin o perfecționare continuă a aranjamentelor, să-și asigure consumul intern și să țină față concurenței din străinătate.

Cele dintâi au contribuit la formarea unei neîncrederi în viitorul industriei noastre, căci câteva falimente sgomotoase fae mai mult rău, decât binele adus de munca sistematică a celorlalte întreprinderi. Din norocire, aceste cazuri ajung tot mai rari, realitatea își arată tot mai mult pecetea pe terenul industrial.

2. Spre realizarea unei industrii model se resimte nevoia unei organizări științifice, spre a putea produce cât mai mult, cât mai bine și cu sforțările cele mai mici. Cu cât rezultatele obținute vor fi mai mari în proporție cu munca introdusă, cu atât mai mare o să fie rendementul (produsul, venitul) economic și industrial.

Exemplele mărețelor organizații de uzine și lucrări din străinătate trebuie să servească ca model și industriilor noastre. Cele expuse și realizate de Taylor, Gilreth, Ford, Chateller, etc., vor trebui introduse — natural, în proporțiile dela noi — și în uzinele noastre.

Economia cu forța omenească, folosirea fiecărui om la locul său, suprimarea risipei de energie și materiale, introducerea mașinilor și a lucrărilor celor mai perfecte, vor trebui să fie luate în vedere în cel mai apropiat timp al industriei române.

Căei, vrând-nevrând, trebuiesc introduse, își vor face calea cu o tărie ce nu cunoaște împotrivire, căci altfel nu se va putea înconjura concurența nemilită a fabricilor din străinătate. Azi, când fabricile streine vând pentru România produse industriale sub prețul de fabricație, numai să-și asigure elen-

tela și să opriască dezvoltarea industriei noastre, numai cea mai bună organizație ne poate face în stare de a ține piept cu concurența.

3. Un alt element, mai prețios decât mașinile cele mai complicate, mai valoros decât cele mai bune unelte, e mașina vie; muncitorul industrial.

Acest element trebuie folosit cu cea mai mare grijă, spre a putea lucra în cele mai bune condițiuni și a realiza cât se poate mai mult câștig pentru industrie și pentru sine.

Moralul muncii trebuie susținut și dezvoltat cu orice preț, căci fără muncitori devotați și mulțumiți sunt moarte eele mai moderne mașini și cele mai geniale (minunate), invenții.

Instruarea muncitorului, uzurarea muncii sale prin mașini și transporturi mecanice, ocolirea sforțărilor de prisos, ocolirea muncii prea lungi și istovitoare, nimicirea puținții de a se întâmpla nenorociri, trebuie să preocupe pe conducătorii industriei.

Crearea unor condiții de viață cât mai prielnice, prin clădiri de locuințe muncitorești și consumuri pentru alimente, societăți culturale și sportive, sunt mijloacele prin cari se apropie cu drag muncitorul de munca sa, ferindu-l de alcoolism și agitații păgubitoare.

Și în acest caz streinătatea ne oferă exemple frumoase, cari, realizate la noi, vor contribui la crearea unor raporturi mai bune între muncitor și patron și la o dezvoltare mai sănătoasă a condițiilor sociale în întreagă viața industrială.

4. Evident că nevoia unei industrii interne e îndreptățită prin binele ce-l poate aduce populației, dându-i noi mijloace de muncă, existență și propășire.

Deci dacă vom ea industria să fie înfiptă solid în țară și să fie interesul trebuincios cu nevoile populației, ea trebuie adusă cât mai strâns de noi, atât ce privește capitalul, cât și personalul întrebuințat.

Pe acest teren stăm înecă rău, uneori în condiții imposibile; în multe cazuri rolul elementului românesc în industrie se reduce la câșiva figuranți cu numele, în consiliile de administrație și la câșiva lucrători, neinstruați, exploatați și umiliți deopotrivă.

S'a accentuat în repeșite rânduri, în parlament, presă și congresele asociațiilor industriale, că starea aceasta trebuie să dispară, căci ea lovește nu numai în interesele individuale ale industriei, ci e periculoasă chiar vieții noastre naționale.

Fiind absolut clar, că industria trebuie cucerită prin muncă și pricepere, ferindu-ne de-a cădea în proteccionisme (apărări cu protecție) naționale exagerate (duse prea departe) și neîndreptățite, vedem, totuș, că unele industrii par a fi monopolizate ca niște cetățui de rezistență, de către stăpânii de ieri și înfiltrații de azi.

O intervenție de a opri deraiarea industriei pe aceste drumuri false (mincinoase), e o datorință națională și statul va trebui să o înceapă cel dintâi.

5. Motivul inuocent adeseori că poporul românesc nu dispune încă de elemente specializate, e, iarăș, numai o armă prin care se cereă oprirea intrării în industrie a aceloră, eari vor și trebuie să lucreze pentru refacerea țării.

Școlile politehnice, de conducători tehnici, de comerț și meserii, ne dau an de an mai multe mii de specialiști, cari așteaptă să-și valorizeze cunoștințele. Cei mai mulți sunt angajați în serviciile de Stat, unde numărul petiționarilor începe să întreaacă locurile vacante, eăei industria particulară, cu mici excepții, îi primește anevoios și cu grele condițiuni.

Încă un an, doi și generațiile viitoare nu vor mai putea fi puse în post. Cazuri că ingineri români, făcându-și studiile în străinătate și reînțorși în țară, văzând situația ce-i așteaptă, au preferit a se reînțoarea, sunt adevăruri dureroase și cari dacă se vor repeta vor fi o pierdere simțitoare de energii naționale.

Și n'am voi ca unui proletariat agrar al vechilor iobagi și clăcași, să-i urmeze proletariatul intelectual și industrial, al elementului românesc, în statul nou, creat prin jertfe și suferințe.

Ținând seamă de aceste realități, atenția și activitatea celor cari conduc industria noastră, trebuiește concentrată în așa fel, ca deodată cu dezvoltarea sistematică a industriei, elementul românesc să-și obțină rolul său preeumpănit, în loc de inferioritatea vădită, în care se sbate astăzi.

Ing. FLAVIU ȘULUȚIU.

Din tainele firii.

Tot la unsprezece ani și ceva mărețul nostru soare, care ne dă lumină și căldură, este curat timp de un an sau doi. Apoi începe a se împestrița cu pete, din ce în ce mai dese și mai mari, timp de 3—4 ani. În alți 3—4 ani petele se micșorează și se împuținează, până când suprafața soarelui iarăș ajunge curată, timp de un an sau doi, pentru ca jocul să înceapă din nou.

Undulația aceasta de unsprezece ani și câteva luni a așa-numitei *activități solare* e în strânsă legătură cu multe schimbări pe pământul nostru. De zeci de ani astronomii tot pândesc și urmăresc legătura aceasta, ajungând la rezultate uimitoare. Astfel s'a aflat bunăoară, că trecând pr'o pată mare pe suprafața soarelui, se luase la noi pe pământ mari tulburări în curenții magnetici și electrice, încât de multe ori nu se poate nici telegraful, nici telefonul. Apoi zări minunate, ea de focuri urlașe, se arată pe cer, în zăriturile dela miază-noapte și dela miază-zi, zări numite *aurore polare*, cari se văd din Anglia, Suedia, Norvegia, Rusia, Siberia, Canada și uneori din Danemarca, Germania, etc., apoi din Australia, Africa de Sud, partea de miază-zi a Argentinei, etc.

Dar astronomii urmăresc și mai departe legătura dintre activitatea solară și fenome-

nele (arătărilor) de pe pământ. Se întreabă că oare mersul vremii dela noi nu e regulat de undulația petelor de pe soare? Tot așa cutremurele de pământ și erupțiile vulcanice?

Se pare că este mare rost în cercetările aceste.

Anul 1926 își lasă urme în analele astronomice prin înmulțirea petelor solare, dar și prin vi elii și ploii torențiale în toate părțile pământului, apoi prin cutremurare de pământ și sbucnirea multor vulcani (munți scuiători de foc și cenușe).

E destul să amintim inundațiile de astă iarnă, aproape din toate țările Europei, apoi cutremurul dela *Sumatra*, din Asia-Mică, Egipt, Grecia, etc., ca să ne convingem că cercetările învățaților au multă îndreptățire.

Cât de bine ar fi să se facă studii de acestea și la noi în țară! Dar toată lumea e înfrigurată de politică. Pentru cercetări migăloase nu se află nici oameni, nici mijloace materiale. Eu am început modeste cercetări de aceste încă din anul 1906 și am publicat câteva dări da seamă în „Transilvania“. Dar din lipsa de instrumente potrivite era peste puțină progresarea, iar după războiu, scumpetea a pus capăt la toate.

GAVRIL, TODICA.

Ce ne trebuie.*)

Sigur că fiecare din Dv. ați avut ocaziunea de a întâlni în viață oameni de cari să puteți zice: iată un om bine educat, bine crescut, un om de caracter, un adevărat om.

Și sigur că la întâlnirea unor astfel de oameni, v'ați simțit bine, foarte mulțumiți și chiar fericiți; ați simțit că puteți avea încredere în ei, că puteți să-i iubiți, că puteți să vă apropiați de ei, că puteți merge pe acelaș drum cu ei.

Care să fie oare cauza acestei imediate și temeinice simpatii, care ne apropie și ne leagă de un om bine crescut, de un om de caracter?

Sigur că nu poate fi alta, decât alesele lui virtuți morale și sufletești, care se manifestă în toate vorbele și faptele lui și care fiind isvorâte din iubire și întemeiate pe dreptate și adevăr, nu pot să nască în sufletul nostru decât tot iubire.

*) Conferință ținută la asociația „Astra“, despărțământul Sibiu, în 7 Noembrie 1924.

Dar să vedem cari sunt virtuțile, cari caracterizează și trebuie să caracterizeze pe omul bine educat, pe omul de caracter?

Sunt multe aceste virtuți și nu voi putea să mă ocup de toate în cadrul acestei conferințe; voi căuta însă să vă expun 12 din ele, în ordinea însemnătății pe care le-o atribuese eu, arătând în acelaș timp și însemnătatea fiecăreia din punctul de vedere al educației.

Prima virtute, care trebuie să stăpânească sufletul unuia om este *patriotismul*. Fără iubire de neam și de țară, omul va fi un rătăcit în viață. Poate el să aibă toate bunătățile pământului; ele nu-i vor tihni, căci pururea se va simți străin pe lume, fără nici un scop, fără nici un căpătâi.

Sufletul lui va fi pururea pustiu, pentru că numai iubirea de țară și neam, care este cea mai puternică din toate, are darul de a umple sufletul și a-l face fericit și numai ea împinge omul la acte sublime de eroism și sacrificiu.

Numai posedând această virtute, omul va putea fi bun cetățean, bun familist, bun părinte și bun oștean; și numai neamul, care va avea asemenea fii va putea fi puternic, fericit și bogat.

Și cum s'ar putea să fie altfel, când Patria însemnează: pământul, pe care ne-am născut noi, cu toți moșii și strămoșii noștri; pă-

mântul în care odihnesc osemintele tuturor acelor moși și strămoși, cari au luptat și au murit pentru binele și apărarea ei și care poartă semnele amintitoare ale vredniciei faptelor lor și ale iubirii lor de neam și de țară; pământul în care s'au îngropat cei 800 de mii de mărtiri și eroi, cari în zilele noastre, au luptat și au murit pentru desrobirea tuturor fraților și unirea lor într'un singur neam și țară mare; în fine, pământul, pe care noi îl vom lăsa moștenire copiilor noștri, pentru binele și fericirea lor și pentru jala și gloria neamului nostru românesc.

A doua virtute: mila de deaproapele și jertfirea pentru ușurarea durerilor lui, este cel mai înalt precept moral, care trebuie să existe la baza oricărei organizații sociale.

Dacă omul nu are acest sentiment, dacă el nu muncește și nu agonisește decât pentru sine, dacă rămâne orb și surd la suferințele altora, atunci nu mai e om, ci cel mult un animal cu chip de om.

Căci, în adevăr, și animalele, sau multe animale, au în totul calitățile acestui animal cu chip de om, adică: și ele muncesc, agonisesc, se îmbracă, își fac case, au copil, pe cari îi îngrijesc, dorm, mănâncă, se plimbă, etc.

Cari sunt atunci calitățile, cari îl ridică pe om de-asupra animalității și-i dau dreptul de a se numi rege al creațiunii?

Sigur că numai calitățile și acțiunile lui altruistice, adică numai mila de deaproapele și jertfirea pentru ușurarea vieții și durerilor lui.

A treia virtute: aceea care constituie farul strălucitor către care sunt îndreptate toate năzuințele omenești, este *dreptatea*.

Pentru că omul a făcut în toate timpurile cele mai mari jertfe, și pentru ea, în zilele noastre, omenirea s'a încăerat în cel mai grozav războiu din câte a fost vr'odată pe fața pământului.

Căci, în adevăr, dacă nu este dreptate, la ce folosește străduința fiecăruia din noi? Dacă nu vom putea fiecare să ne bucurăm de ceea ce ni se cuvine; dacă nu ni se va prețui munca pe dreptate; dacă ni se va răpi sau ni se va nesocoti dreptul, dacă vom fi oropsiți sau umiliți de mai marii noștri, oare viața nu va fi un iad și atunci omul nu va pierde orice dragoste de a mai lupta pentru înfrumusețarea și îndulcirea ei?

Nici o rană socială n'a fost mai cumplită decât nedreptatea și am putea spune că, în primul rând, ei se datorește faptul că omenirea n'a putut ajunge mai curând la un grad mai înalt de civilizație și progres.

A patra virtute este *dragostea de adevăr*, adică acea virtute, fără care omul nu va putea atinge culmea progresului cultural și moral pe care i l'a hărăzit Dumnezeu pe pământ, adică virtutea, care împreună cu

dreptatea, trebuie să călăuzească pașii omernirii spre culmea luminoasă a minții și a sufletului, de unde, odată și odată, după cum scrie în cărțile sfinte, omul va putea să privească pe Dumnezeu în toată gloria și mărirea Sa.

Căci, în adevăr, ce știință, ce morală și ce societate sau faptă omenească se poate întemeia pe minciună? Cum va putea omul să trăiască și să prospere prin minciună, când Dumnezeu, care i-a dat viața și i-o întreține, reprezintă adevărul și când toate operele acestui Dumnezeu din adevăr sunt isvorâte.

Este dar mai mult decât lămurit că trebuie să iubim adevărul și pe el să întemeiem toate faptele noastre, dacă voim ca progresul ce-l vom realiza să fie real.

Veți zice, poate, că mulți și poate cei mai mulți în zilele noastre se ridică prin minciună și nedreptate și că cei drești și iubitori de adevăr rămân adesea nu numai în urmă, dar chiar huliți și oropsiți.

Este drept, dar Dv. știți ca și mine că ridicarea unor astfel de oameni nu ajută la nimic societății omenești, căci ei fiind de regulă egoiști, rămân izolați și mai curând sau mai târziu, se prăbușesc împreună cu toate faptele lor, cașicum n'ar fi existat niciodată; pe când cei buni și drești, cari de regulă sunt cei necunoscuți, dar cari își pun

viața și faptele lor numai în serviciul omenirii, aceștia vor rămâne deapururea în prezent și în viitor, ca niște stele strălucitoare, pe calea binelui și progresului.

Căci mersul omenirii înainte nu se datorește strălucirii și atotputerniciei stăpânitorilor, ci umililor necunoscători, al căror suflet se conduce numai de dreptate și de adevăr și al căror scop n'a fost altul, decât binele și înălțarea semenilor lor.

Pilde se pot da destule, în sprijinul acestei afirmațiuni, dar eu nu voi cita decât unul :

Religiunea creștină, aceea, care a dat minții și sufletului omenesc cea mai curată, mai sublimă și mai înălțătoare orientare morală ; aceea, care timp de 2000 de ani a ajutat și garantat progresul și civilizația omenirii ; această religie nu se datorește, nici strălucitului Iuliu Cezar, nici puternicului Pilat din Pont, nici învățaților rabi ai poporului evreesc ; ci blândului, visătorului și prea necunoscutului nazaritean Isus Cristos, cel născut în iesle, cel umilit, batjocorit, scuipat și răstignit între 2 tâlhari.

A cincea virtute, care face pârghia de rezistență a sufletului omenesc, este *cinstea*.

Fiind în stăpânirea acestei virtuți, omul nu va avea să se teamă de multele și variatele ademeniri, cari îi vor ieși în cale și cari îl împing spre pierzare, ci va urma cu curaj

și încredere, calea frumoasă, deși poate spinoasă, care duce la adevărata fericire, adică la respectul, încrederea și iubirea semenilor săi și la conștiința clară și senină că este liber și n'are a se teme de nimic.

A șasea *virtute*, aceea care a fost și va fi deapurarea marea educătoare și îndrumătoare a sufletului omenesc, este *credința*.

Fără credință omul nu va avea nici-o orientare în viață, pentru că numai ea e făclia strălucitoare, care îndrumază sufletul omenesc pe calea binelui, care-l sprijină și-l încurajează, atunci când vânturile rele ale vieții caută să-l nimicească și care-i precizează tot rostul lui pe pământ.

Este adevărat că știința, care caută să înțeleagă și să explice totul, neagă în principiu credința și aceasta pentru că, cel puțin deocamdată, nu poate să-i explice și să-i înțeleagă bine subiectul.

Dar oare știința actuală cunoaște ea natura intimă a tuturor lucrurilor și faptelor pe cari le-a studiat? — Adică; poate știința și va putea ea vr'odată, să spună, ce este în esență: electricitatea, lumina, căldura, viața și care este puterea și poate și înțelepciunea, care guvernează universul nemărginit cu nemărginirea lui de lumi și de aștri?

Știința are niște granițe, cari s'au ivit de mult și peste cari ea nu va putea trece niciodată. Ei bine, dincolo de aceste granițe

se găsește tărâmul credinții, adică domeniul în care se află sufletul a tot ce se vede, suflet din care face parte și sufletul nostru; sau, ca să mă exprim ca un religios, dincolo de granițele minții și înțelegerii noastre se găsește D-zeu, în care trebuie să credem și pe care trebuie să-l slăvim, căci El ne-a dat viața și ne-o întreține și El conduce lumea și universul cu toate minunile lor.

Dar credința nu este numai îndrumătoarea sufletelor pe calea binelui și a iubirii de aproapele, ci ea este cel mai principal factor al istoriei, căci ei se datorește crearea sau prăbușirea celor mai mari state și a celor mai înfloritoare și puternice civilizațiuni; și ea este, cum a fost și în trecut, factorul cel mai puternic al vieții națiunilor, căci popoarele se guvernează nu cu idei adevărate, ci cu credințe considerate ca adevărate.

A șaptea virtute este curajul. — Având această virtute, omul nu va șovăi în viață și va înfrunța cu bărbăție toate piedecile ce i se vor pune în cale.

Și de altfel aici stă tot succesul în viață: să nu dai înapoi.

Cine se va teme la fiecare pas că nu va isbuti în ceea ce întreprinde, cu siguranță că nu va reuși; și din contră, acela care va avea deplină încredere în puterile și destoincia sa, poate fi sigur de succes; căci conștiința de a fi puternic te face și mai puternic și curajul îți dă curaj.

A opta virtute, aceea, care deschide porțile inimei până chiar și animalelor sălbatice este bunătatea, complectată cu iertarea.

Omul trebuie să fie bun, căci bunătatea este o condițiune a fericirii lui pe pământ, făcându-l iubit de semenii săi; și fiindcă bunătatea naște bunătate și în sufletele altora, el trebuie să ierte greșalele, căci greșala fiind omenească, fără doar și poate că va avea și el nevoie și poate destul de des de această iertare.

Numai cei cu minte nesocotită și lipsiți de simțiri omenești caută să fie tirani și nu iartă niciodată: dar de obicei astfel de indivizi culeg tocmă ceea ce-au sămănat.

A noua virtute este umilința sau modestia. Nimic nu ridică pe om mai mult decât modestia, căci ea presupune în individ inteligență, judecată sănătoasă, înțelegerea clară a realității, suflet cinstit și drept, respect de deaproapele și o cultură serioasă.

Numai cei cu minte neroadă și prea încântați de persoana lor, lipsiți de educațiune și cu o spoyală de cultură, numai acela sunt trufași și caută să se impună atențiunii și admirației lumii: dar de obicei acești bleși nesocotiți rămân de râsul tuturor, căci lumea știe cum să cântărească mintea și sufletul omenește și în privința aceasta ea nu se înșală niciodată.

A zecea *virtute*, aceea, care este controloarea și judecătoarea neînduplecată a acțiunilor omenești este *conștiința morală*, adică acel simțământ lăuntric, care ne spune în fiecare clipă a vieții noastre ce am făcut bine și ce am făcut rău, dându-ne în primul caz momente de adevărată fericire cerescă și în al doilea caz chinuri sufletești de multe ori de neîndurat.

Omul, care va avea o conștiință morală se formează urmând căile virtuților, până se stabilește obișnuința de a nu mai putea face altfel, adică până se organizează starea sufletească, care nu mai îngăduie individului să urmeze altă cale, decât aceea a binelui, a adevărului și a dreptății.

A unsprezecea *virtute* este *dragostea de muncă*, care este și piatra de temelie a progresului și fericirii omenești. — Căci în adevăr ce progres poate realiza un neam sau un individ dacă nu muncească și cum vor putea ei, fără această *virtute*, să facă viața nu numai suportabilă, dar chiar plăcută?

Trebuie dar să iubim munca, oricare ar fi ea, căci numai munca înaltă și înobilează pe om și trebuie să cinstim pe omul muncitor, căci numai cel care muncește are drept la cinstirea noastră.

Lucrătorul, care sapă pământul sau cel care scoate aurul, are drept tot la atâta cinstire din partea noastră, ca și acel care

guvernează o țară, căci și unii și ceilalți lucrează în vederea aceluiaș scop, care este binele și fericirea tuturor.

Numai cel care nu muncește, nu se poate bucura de cinstirea noastră și numai de prietenia acestuia trebuie să ne ferim și să ne rușinăm.

Orice om, care muncește trebuie să fie cinstit ca și un împărat și orice împărat, care nu face nimic pentru supușii săi, trebuie să fie disprețuit ca cel mai de nimic om; căci numai munca este aceea care înalță și înobilcăază pe om, adecă numai ea îl depărtează de căile păcatului și ale pierzării și-l îndreaptă pe acelea ale virtuților.

La noi în țară până acum vr'o 30 ani numai dacă erai funcționar, fie chiar și cu 50 lei pe lună, te mai puteai număra între oameni; pe când negustorul, industriașul și plugarul, formau o clasă cu totul inferioară de oameni, a căror societate te putea compromite.

E adevărat că azi nu mai gândim ca acum 30 pe ani, dar nici așa departe nu suntem. Și azi ca și atunci, nu prea ne este dragă munca și nu știm să respectăm cum se cuvine pe omul muncitor, căci și azi ca și atunci, ne uităm peste umăr la negustorul cinstit, muncitorul inteligent, patriot și moral și căutăm cu nesățu societatea aceluia, care, în afară de privilegiul de a se fi născut din

familii bune sau zise bune, ocupă, poate, din punct de vedere moral, treapta cea mai de jos a societății.

Dar cred că ne va ajuta D-zeu, să scăpăm eu totul de aceste prejudecăți, căci neamul nostru nu va putea fi mare, tare și fericit decât atunci, când vom ști să cinstim și să răsplătim numai pe aceia din frații noștri, cari contribuiesc cu adevărat la prosperarea și înălțarea neamului și țării noastre.

A douăsprezecea virtute, aceea care este condițiunea succesului ori cărei acțiuni ome-nești este *perseveranța*, adică stăruința neșovelnică spre a obține un rezultat dorit.

Fără perseveranță rămân moarte cele mai frumoase și savante planuri de muncă; căci, în adevăr, la ce-ar folosi unui neam să fie inteligent, cu putere mare de muncă, adânc cunoscător al comerțului, industriei și agriculturii, al literilor, științelor și artelor, dacă el nu va căuta ca prin muncă stăruitoarea să împingă și mai departe aceste cunoștinți, ca apoi să scoată din ele cât mai multe aplicațiuni practice, adică cât mai multe izvoare de înăvuiere culturală, morală și economică.

Popoarele, cari în astăzi întâietate în ci-vilizatie și bogăție, adică englezii, francezii, americanii și germanii, sunt tocmai popoarele, la cari perseveranța este dezvoltată în cel mai înalt grad.

Grație muncii lor perseverante, englezii, un popor relativ puțin numeros la început, au eucerit economicește și politicește aproape lumea întreagă, răspândind peste tot civilizație, progres și abundență; americanii, ca niște furnici, muncesc și produc fără seamăn, făcând din țara lor una din cele mai bogate ale lumii; francezii au făcut ca să fie antermergătorii oricărui progres și civilizației în lumea întreagă, iar din punct de vedere economic să ajungă a fi poporul cel mai bogat din Europa; germanii, prin munca lor ordonată, disciplinată și peste măsură de perseveranță, isbutiseră, înaintea răboiului, să stăpânească economicește toate neamurile mai puțin înaintate și să concureze cumplit chiar și pe cele foarte înaintate. Dacă șarpele trufiei nu i-ar fi mușcat de inimă și nu le-ar fi sădit în suflet dorința de a stăpâni lumea și policicește, în puțini ani ei ar fi dictat omenirii întregi din punct de vedere economic și, indirect, și politic.

Dar noi? — Noi, cari avem poate strălucite calități intelectuale, cele mai frumoase înclinări, spre cele mai productive acțiuni și o țară din cele mai bogate din Europa? — Ei bine, noi, vorbind de marea masă a poporului nostru, noi suntem săraci lipiți pământului și destul de înapoiați din punct de vedere cultural, moral și economic.

Și pentru ce aceasta? — Pentru că nu ne place munca și nu știm să cinstim pe omul muncitor și mai ales, pentru că nu perseverăm, adică nu muncim stăruitor.

Poate nu este un popor, care să se entusiasmeze mai ușor și care să conceapă mai frumoase planuri de muncă ca românul; și, iarăș, nu cred să fie un popor, la care entuziasmul și îndemnul la muncă să se stingă mai ușor ca la el. De altfel această caracteristică a românului se arată clar în următoarea zicală: *Românului i-e greu până se apucă de ceva, că de lăsat se lasă ușor.*

Trist, dar adevărat...

Și acum, după ce v'am expus principalele virtuți, care trebuiesc să stie la temelia unei adevărate educațiuni, dacă ne vom baza pe deoparte, pe considerațiunile pe cari le-am arătat la fiecare virtute în parte, iar pedealta pe conștiințele noastre actuale asupra gradului de educațiune al popoarelor, cred că putem formula următoarele concluziuni:

Dintre toate popoarele pământului, acela care a luptat și a muncit mai mult pentru educația fiilor săi și care se poate mândri a fi cel mai bine educat din lume, este poporul englez.

Cu educație tot bună, dar nu ca a englezilor, mai putem cita pe: japonezi, suedezi, norvegieni, danezi, belgieni, olandezi, elvețieni, francezi, germani... și aci am putea niheia lista.

Nici vorbă că aci este o scară cu trepte multe, din cari cele mai de jos sunt ocupate de popoarele primitive și treptat către vârș, de cele cu grade, din ce în ce mai mari de educațiune.

Dar sigur că vă veți întreba: unde se va fi gășind oare poporul român pe această scară ?

Cu mâhnire trebuie să mărturisim că, din punctul de vedere al educației, el se găsește mult mai aproape de popoarele primitive, decât de cele înaintate.

O parte a poporului român are o cultură — mai mult sau mai puțin străină și ea — dar o are; pe când calitățile pe cari le-am enumerat mai sus, care constituiesc adevărata educație, adevărata valoare a unui om sau mai bine zis adevăratul om, pe acelea nu le are decât extraordinar de rari indivizi, cari întâmplător se vor fi născut cu ele sau cari le vor fi dobândit prin educațiune dela părinții lor, și ei exemplare rare.

Toate popoarele vor fi arătat în cursul vremurilor o mai mare sau mai mică nepăsare în formarea educațiunei fiilor lor; dar nici-unul n'a arătat o mai mare nepăsare și poate chiar rea voință ca neamul nostru, în cursul ultimilor 50 sau 60 de ani.

În această perioadă, care cade de altfel cu începutul civilizației și progresului

cultural al neamului nostru, se găsește, din nenorocire, și cel mai mare egoism individual.

Toată activitatea românului în această perioadă, toată iubirea, tot interesul și tot sbuciumul lui s'a redus la grija de a se ridica pe el, fără să-i pese de cei, cari îl înconjoară, ba chiar dacă împrejurările au cerut, distrugându-i pe aceștia.

Și atunci, din această luptă de întrecere, condusă numai de egoism, a rezultat această înpestrițare de caractere ciudate, care caracterizează azi neamul nostru și care în orice caz, nu ne poate fi nici de cinste, nici de folos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ne trebuiește dar educațiune, căci numai prin ajutorul ei ne vom putea ridica, ca să însemnăm ceva în lume.

Și cred că, dacă vom fi conduși de curată și sinceră iubire de neam, într'un timp mai scurt decât s'ar crede, vom putea stabili o educație, care să ridice neamul nostru, dacă nu deasupra, în tot cazul și cu siguranță, în rândul popoarelor celor mai înaintate; căci românul prin fineța, sensibilitatea și inteligența sa este capabil de a-și apropia și asimila orice progres cultural, intelectual sau moral, dacă, bine-înțeles, aceste bunuri se prezintă cum se cuvine, înțelegerii și simțirii lui.

Dar să vedem cari sunt principiile de cari trebuie să se țină seama de educațiune, care e valoarea ei în general și de cine trebuiește ea făcută?

Educațiunea nu se poate realiza decât prin oarecare îndrumări bine fixate; și aceste îndrumări se fac prin o morală și o religiune, cari trebuiește de așa fel fixate în sufletul copilului, ca ele să lucreze asupra lui fără ajutorul judecății, adecă întocmai ca instinctul, care povățuiește albina să-și construiască stupul și pasărea cuibul. Copilul trebuie să fie deprins a fi bun, iertător, cinstit, drept, curajos, etc. și aceasta nu pentru că găsește el că e bine așa, ci pentru că nu poate să fie altfel.

Ceeace trebuiește să se desvolte la un copil prin educațiune, nu e atâta judecata, cât simțirea. A instrui un suflet e bine, dar a construi o inimă, este o operă de valoare incalculabilă. Om cu inimă, om cu caracter nu se chiamă decât acela, care poate înțelege bine, ce e demn de iubire sau de ură și care rămâne totdeauna credincios convingerilor sale de admirație sau de dispreț.

Un astfel de om va intra totdeauna hotărât în viață, drept, capabil de încordări susținute și niciodată nu va înghenunchia convingerile sale interesului.

A pune temeliea unui caracter bun, adecă a face o educație bună, este opera cea mai de samă în construirea vieții unui om și cea mai obligatoare.

Cultura trebuie să fie la îndemână fiecăruia, dar ea nu trebuie să se impună nimănui, căci cunoștințele din cărți sunt ca niște alimente, pe care nu le poate mistui orice minte. O cultură înțeleasă și înmagazinată de mintea individului îi va da puteri mari de gândire; când cea neînțeleasă va turbura și obosi sufletele copiilor, întocmai ca o mâncare prea abondentă, care turbură și obosește funcțiunile stomacului.

Știința trebuie să fie pusă în al doilea rând, iar în primul educațiunea, adecă sănătatea fizică și morală, căci numai de acestea atârână temeinicia și folosul faptelor omenești.

Mai înainte de a înțelege, copilul simte și el nu va înțelege bine, decât numai după ce a început să simtă bine. *Educațiunea simțirii este dar pentru copil cea dintâi condițiune pentru desvoltarea înțelegerii lui.* A începe educațiunea unui copil prin a rezona însemnează a-l transforma într'o ființă searbadă, neroadă și pretenșioasă, ale cărei patimi, dacă va avea vr'odată, îl vor conduce la acțiuni din cele mai periculoase și degradatoare.

Dacă educațiunea se adresează judecății ea nu lucrează decât numai asupra acelei părți a minții copilului, unde sunt înmagazinate cunoștințele lui desere lume, parte, care la copil este foarte mărginită, căci el n'a avut vreme să înmagazineze toate cunoștințele trebuincioase unui om; și atunci se lasă în părăsire acea parte a ființii lui unde se află toată simțirea și toate calitățile moștenite și care formează întreaga și adevărata lui ființă morală, fizică și intelectuală.

Cine ați citit romanul Discipolul de Paul Bourget, v'aduceți aminte cum, un flăcăiandru îmbuibat de învățături și cu o logică puternică, dar lipsit de simțire, adevărat fără educațiune, acomodează sufletului său sălbatec niște învățături din cele mai morale, propovăduite de un învățat de seamă și pe temeiul lor săvârșește o crimă.

Dacă sufletul nu e format, nu e educat, judecata nu va folosi individului decât să aducă scuze înțelepte deselor și grelelor sale greșeli și să-i formeze un fel de a gândi și o morală, care vor fi pururea în pericol, atât pentru el, cât și pentru societatea în mijlocul căreia trăiește.

Pentru a forma dar caractere, trebuie să se lucreze asupra sufletului, iar nu asupra judecății. Oamenii tari și îndrăsnești, cari nu se tem de nimic în viață, nu se formează cu

explicațiuni, căci a explica înseamnă a slăbi, ei ei sunt rezultatul unei educațiuni a sufletului, în care simțirea s'a dezvoltat la maximul ei. Orice rezonament în educație conduce la analiza faptelor și deci la destrămarea lor și orice rezonament asupra unei acțiuni, înseamnă a-ți procura motive ca să n'o mai îndeplinești.

.....

Și acum, înainte de a termina, să vedem cari sunt factorii prin ajutorul căroră se poate obține o educațiune adevărată și temeinică.

1. Cel mai mare factor educator al sufletului omenesc, atunci când științele nu erau atât de dezvoltate, a fost *religia*.

Și azi ea încă dă roade în prima etapă a copilăriei și sigur că ar da roade și mai târziu, dacă învățații lumii ar căuta s'o pună de acord cu marile adevăruri științifice, ceea ce n'ar fi de loc greu, căci azi religia nu mai e așa de departe de știință.

2. Școala ar putea da, în parte, o educațiune copiilor, dar din nenorocire ea se ocupă mai mult de judecată și de îndoparea memoriei cu cunoștinți cât mai multe și variate.

Dar mai e ceva: din cauza îmbâcselii creierului cu atâtea și atâtea lucruri, individul pierde instinctul curiozității și cu acesta

și dorința de a-și croi un drum în viață, prin munca lui personală. Ceeace-i rămâne sunt doar pretențiunile, căci fiind hrănit numai cu formule, se va crede oricând în stare, să reformeze lumea după placul său.

3. *Societatea* încă are și trebuie să aibă un rol educator, prin diferitele instituții și societăți cu scopuri morale, culturale, filantropice, umanitare, etc.

Aci intervin însă — și mai puternic la noi ca ori unde — câteva piedici, de multe ori de neînvinș și anume:

a) *Politica*, acel vierme distrugător a tot ce poate fi caracter, morală și umanitate și care, dintr'un început, sugrumă sau falsifică toate intențiunile bune, toate sentimentele frumoase și înălțătoare de suflete și toate acțiunile cu adevărat rodnice și folositoare individului și societății;

b) *Ingâmfarea*, vanitatea și orgoliul înființătorilor de societăți, cari lucrează pentru ele, doar atât cât isbutesc să-și pună în evidență simandicoasa lor personalitate.

Câte societăți nu se înființează la noi, cu scopuri din cele mai frumoase, dar la ce bun? căci dacă se grămădesc mulți în jurul lor, ținând morțiș fiecare să facă parte din comitet și să dea planuri, care de care mai frumoase și mai savante, apoi, când e vorba de treabă, se răspândește toți ca puii de

protârniche, rămânând doar câte un visător sau idealist îndărătnic, care face până ce cade, încercări uriașe, ca să ducă pe umeri o greutate, care trece peste puterile sale;

c) Parada împrejurul unui sentiment moral și formalitățile nesfârșite, cari fac aproape neexecutabile cele mai bune scopuri.

Așa în zilele noastre prin societăți bine constituite se propovăduiește mult pentru animale și se recomandă aceasta atențiunii publicului, prin placate cu maxime morale din cele mai creștinești. Frumoasă și înălțătoare morală, dar la ce bun, când membrii acestor morale societăți, arată cea mai revoltătoare indiferență la durerile și suferințele semenilor lor, oropsiți de soartă, cari sunt cei mulți și cei cu adevărat productivi?

Se zice apoi că e foarte răspândită caritatea în societatea modernă. E adevărat: căci sunt o mulțime de societăți de asistență publică și se pare că niciodată omul n'a fost mai atent față cu seamănul său în suferință.

Din nenorocire aceasta nu este decât numai o părere și nici decum o realitate.

Căci, în adevăr, aceste societăți au nevoie de o mulțime de funcționari, cari rareori dau gratuit concursul lor; apoi fondurile, oricât ar fi de mari, tot sunt mărginite față cu

copleșitorul număr al celor în suferință. Și chiar dacă admitem că aceste fonduri sunt fără margini; cum va putea o mână de oameni, cari constituiesc comitetul diriguitor al societății, să afle și să ajute pe toți cei nenorociți și cum vor putea ei să împartă în mod mulțumitor ajutoarele, când direct și personal, nu pot să se asigure de adevăratele lor nevoi.

Trebuie dar cu totul altceva decât societăți și regulamente ca să se poată ușura suferința celor obijduți. Trebuie o pornire sufletească, trebuie un ideal, căci fără ideal rămân sterpe cele mai mari acte omanești. Registrele sunt bune ca să se înscrie în ele sume și regulamentele ca să indice proceduri; dar toate acestea nu vor putea fi niciodată cât o mișcare generoasă a inimei.

Să ne deprindem dar a avea milă față de deaproapele nostru nenorocit și să simțim nevoia de a-l ajuta, așa cum sunt englezii, cari, înainte de războiu, strângeau numai în Londra din caritate publică, pentru întreținerea spitalelor și nenorociților 500 milioane lei; și în acelaș timp mai multe caractere.

4. Armata este o școală minunată de formare a caracterului și mai ales de educație patriotică și națională.

Din păcate însă, ea nu lucrează totemai atunci când, atât pornirile bune, cât și cele rele sunt adânc înrădăcinate în firea lui.

5. Dar principalii educatori și cei mai temeinici, aceia dela cari trebuie să așteptăm refacerea morală a neamului nostru, sunt *părinții*.

Ei sunt chemați să dea o educație sănătoasă vlăstarelor și aceasta *nu cu vorba*, ci *cu pilda*, căci pilda nu atinge gingășia și amorul propriu, ci el învăluște ființa copilului și pătrunde încet și pe nesimțite în sufletul lui.

Dacă părinții ar da totdeauna exemplul cel mai bun, n'ar avea de ce să se plângă de fii lor.

Și exemplul bun trebuie să-l dea părinții, nu numai în viața lor de familie, ci și în cea de societate. Apoi din toate puterile trebuie să lupte pentru a înlătura din calea copiilor lor exemplele rele, din stradă, din societate și mai ales din localurile de petreceri și spectacole, care de obicei au o influență puternică asupra firii individului tânăr, pe care o schimbă adânc.

Înainte vreme familia și societatea, așa simple eum erau, conducându-se de principii de adevărată și sănătoasă morală, da copiilor o educațiune, prin care le vârău în suflete respectul și dragostea în tot ce înalță și înobilează ființa omenească și le deștepta în același timp în suflete rușinea și desgu-

stul pentru tot ce este afașarea nevremelnică și nesănătoasă a simșurilor.

Ăstăzi însă, când suntem foarte culți și civilizați, tolerăm în societate localuri de desfrâu, cari revoltă și cel mai elementar bun simț și încurajăm prin concursul și prezența noastră și a copiilor noștri, spectacole rușinoase și triviale, unde nu se învață decât necuviia, nerușinarea și destrăbălarea.

Și știm, că doar avem zilnic exemple, că la asemenea spectacole se otrăvește ființa morală a tinerimii și că în speluncile de petreceri triviale și degradatoare, tineretul își lasă toată vloga vârstei sale, toate înclinaările spre acțiuni bune și nobile și chiar tot rostul vieții sale; și cu toate acestea nu luăm nici o măsură, pentrucă voim cu orice preț să fim civilizați și moderni.

Este adevărat că felul de cugetare și simșirea omenească se schimbă adică: omul de azi judecă și simte oarecum altfel decât acel de acum 100 de ani și prin urmare el are nevoie să înțeleagă și să simtă lumea și viața, sub aspectele pe care i le prezintă progresul și civilizația de azi.

Admitem bucuros; dar datoria noastră de părinți este să facem și pe copiii noștri să înțeleagă că *plăcerile de care au ei nevoie trebuie să le scoată tot din tărâmul moralei, căci în acest tărâm se întâlnește plăceri după toată dorința.*

Altfel, dacă ne vom lăsa în prada imoralității, care stăpânește mai ales azi, sufletul păturii suprapuse a neamului nostru și a desorientării morale, în care se găsește pătura de jos, apoi cu siguranță că suntem sortiți petrii; aceasta nu trebuie să se întâmple, *căci scăparea și înălțarea neamului nostru, stă în mâna noastră, în voința noastră, în hotărîrea noastră.*

*Inspector veterinar sanitar
al Basarabiei
ION ZAMFIRESCU.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petrolul.

Petrolul este un lichid (apă) unsuros, de culoare neagră sau cafenie-galbenă-închisă, având miros greu. Când stă la aier se îngroașă, semănând cu unsoarea. Punându-l în apă plutește pe ea, fiind mai ușor ca apa. Încălzindu-l aburează, iar aprinzându-l arde cu un fum cu miros greu, lăsând și funingine.

Se știe, că la începutul lumii pământul a fost acoperit eu apă, în care trăiau milioane de feluri de animale mici.

Petrolul s'a produs din trupurile putrezite ale acestor animale mici, cari au trăit cândva în apele, cari acopereau pământul

și cari, cu timpul au fost acoperite de pământ. Petrolul se găsește în pământ și anume: în Statele Unite ale Americii de Nord, în Mexico, Rusia, România, Indiile olandeze, Galizia, Iaponia, India engleză, China, Italia, Franța și Germania.

Țara noastră e foarte bogată în petrol. În privința producției și a bogăției de petrol stă în locul al 6-lea din lume. Fântânile de petrol, numite *sonde* și *pușuri*, se răspândesc din Oltenia prin Muntenia și Moldova până în Maramureș. Dintre toate acestea cea mai bogată regiune de petrol este regiunea Moreni, din Muntenia. În această regiune de petrol o sondă varsă 15 vagoane petrol pe oră, adică o cantitate, cu care s'ar fi putut forma într'o zi 6 trenuri de câte 60 vagoane.

E lucru curios, că, deși țara noastră are această bogăție, totuș, numai pe la anul 1716 s'a știut la ce e bun petrolul. În cărți vechi se scrie, că țăranii îl întrebuițau pentru ungerea carelor, pentru vindecarea unor boale de vite, iar boierii pentru a lumina casele și curțile boierești.

Observând că este bun pentru luminat, orașul București, în anul 1857, a început a lumina străzile cu petrol. Spre fala noastră, aici a fost primul oraș din lume, care a folosit comoara aceasta pentru luminat.

Până la anul 1855 petrolul s'a scos numai din mici fântâni, în cantități (câtimi) mici. În acest an însă un harnic țăran, cu numele

Teodor Ciucan, a început a săpa fântâni adânci (puțuri), de unde scotea foarte mult petrol. Prin aceasta a făcut cunoscut lumii metoda bună de a ajunge mai ușor la petrol. Astfel s'a început scoaterea din mai multe zeci de puțuri. Cantitățile (câtimile) mari de petrol scoase trebuiau însă prețuite. S'a încercat curățirea petrolului pentru a-l face mai prețios, ca și cel scos din pământ. Lângă Ploești, în comuna Râfov, s'a instalat deci *prima fabrică de curățit petrol din lume* (numită *destilărie*).

România a început deci a folosi bogățiile pământului și toți credeau, că această bogăție o și poate folosi spre bine. Fiind însă o țară lipsită de bani, cu timpul a ajuns să nu se poată folosi de această comoară. Țările bogate din America, cum sunt Statele Unite și Mexico însă, unde banii nu lipsiau, s'au apucat strașnic de lucru. Au inventat multe feluri de mașini pentru a ușura scoaterea petrolului și a găuri pământul pentru a ajunge repede și ieftin la izvorul de petrol.

Astfel România, deși a fost prima țară, care a cunoscut folosul lui, totuș, a rămas în urmă.

Când însă România s'a făcut o țară independentă și românul a devenit stăpân pe țara sa și nu mai era sluga turcilor și a grecilor, oamenii au început a se îmbogăți, căci nu mai erau străinii, cari să-l jefulască.

Astfel, dela anul 1903 încoace, cu bani românești, sute de puțuri (fântâni țărănești) și sonde (găuri afunde de mai multe sute de metri) au fost săpate și din cari ieșia bogăția pământului. Românul a învățat dela alte națiuni cum să sape sonda cu ajutorul mașinelor, ca să poată scoate petrolul ușor.

Cine a călătorit cu trenul sau a umblat vreodată între Predeal și București, a văzut în drum turnuri înalte. Acestea sunt turnurile sondelor, cari arată streinului ce bogat este pământul nostru. Bogăția pământului a adus cu sine însă și bogăția oamenilor, cari locuiau acolo sau se ocupau cu scoaterea petrolului. Din câmpuri părăsite, ca prin vis s'au prefăcut orașe, drumuri, căi ferate, fabrici, unde lucră mii de oameni și își câștigă pâinea de toate zilele. Zilnic sute de uagoane de petrol pleacă din aceste locuri spre porturile dunărene și spre mare, de unde se transportă în toată lumea.

Precum am văzut, petrolul se scoate în 2 feluri: prin puțuri și prin sonde.

Puțurile sunt fântâni săpate la o afunzime de 100 până la 300 metri și înguste de cel mult 1 și jumătate metru.

Dacă pereții puțului nu ar fi întăriți, s'ar nărui și ar omori pe cel ce intră în puț. Pentru aceasta puțul se îngrădește înlăuntru cu grinzi de lemn și nuiele. Puțul nu are turn deasupra gaurei, cum are sonda, Dea-

supra lui este pus un cilindru, așezat pe doi stâlpi — așa cum e la fântâni mai bune — pe care cilindru este înfășurată funia, la al cărei capăt este legat un ciubăr.

Când vreau să scoată petrol, intră un om în ciubăr și se lasă cu el în jos, în puț, umple ciubărul cu petrol, dă semn celorlalți oameni, cari îl scot cu ciubărul din puț.

La puțuri adânci, cilindrul este pus în mișcare cu ajutorul unui cal, care, umblând în jurul său învârtește cilindrul.

Fiind aierul în puț plin cu gaze otrăvitoare, omul din puț ar muri dacă nu s'ar curăți aierul din puț. Pentru a-i trimite aier curat, se pompează aier eu o foale mare, la fel celor folosite la covăcie.

Scoaterea petrolului prin puțuri este deci periculoasă sănătății și vieții, deoarece dacă puțarul (așa se numește omul, care intră în puț) nu are aier curat și destul, ușor poate fi omorât.

Puțul, fiindcă nu este săpat decât cel mult la 300 metri afunzime, nu dă mult petrol, căci în unele locuri, la adâncimi mai mari zace petrolul. Scoaterea este și scumpă, fiindcă la puț nu se întrebuintează mașini și astfel petrolul costă scump.

Toate acestea au făcut, ca să pună pe ingineri, să se găsească un alt mod mai ușor și mai ieftin, pentru de a scoate petrolul. Astfel au inventat inginerii americani sondele.

Sondele sunt găuri largi, săpate la adâncimi mari, cu ajutorul unei dălți numită și trepan, care găurește pământul până ce iasă petrol. Sondele sunt însă foarte adânci (sunt sonde de o adâncime de 1300 metri). După ce deci a intrat dalta în pământ, fiindcă dalta nu poate să fie de mai multe sute de metri de lungă, se prelungeste cu un tub de fier, funie de cânepă sau de sârmă, legată de cea dintâiu. Mișcarea funiei cu dalta se face prin motor.

Dupăce dalta a găurit o anumită adâncime de pământ, pereții se întăresc, ca și la puțuri, însă nu cu nuiiele și cu lemne, ci cu țevi de fier, deoarece gaura astfel este mai bine asigurată în contra nărutrei.

Dupăce gaura este destul de afundă, se spală cu apă.

Pe zi se poate săpa, în pământ bun și ușor de săpat, 45—50 metri afunzime.

Pentru a apăra gaura și mașinăriile, cari servesc la lucrări, se clădesc turnuri mari deasupra gaurii. Aceste turnuri sunt înalte și se văd dela distanțe mari.

Scoaterea petrolului are doi dușmani mari: apa și foel.

Când dalta găurește un strat de pământ, în care este apă, intră în sondă și lucrările trebuiesc oprite, gura apei trebuiește închisă. Câte odată reușeste să închidă gura apei,

de multe ori însă nu. Dacă scurgerea apei nu se poate opri, găurirea pământului se va opri și sonda se va părăsi.

Dacă apa nu se ivește sau este prinsă, găurind pământul mai departe, se va ajunge în urmă la petrol.

Petrolul cuprinde multe gaze, numite gaze de sondă, cari aruncă petrolul în aer, de unde cade la pământ.

Erupția, pe cât e de folositoare că scoate petrolul fără vreun alt ajutor, atât e de periculoasă, căci petrolul ieșit, ia cu sine și pietre, nisip, cari, lovindu-se de fierăria din sondă sau jurul sondei, pot produce scântei și petrolul se aprinde și focul poate nimici ușor sonda, căci stingerea merge foarte greu.

De aceea în jurul sondelor nu este permis nici a face foc.

Să ne închipuim un foc la sonde. Petrolul arde cu furie, cu nor de fum gros. Noaptea lumina focului se vede la zeci de kilometri. În apropierea focului om nu poate sta de căldura mare, care topește chiar și fierăria sondelor. Pericolul aprinderii celorlalte sonde din jur este mare.

Când se ivește un foc la sondă, muncitorii se îmbracă în haine de *asbest*, cari sunt astfel făcute că nu se aprind la căldură și încearcă să ajungă la gura sondei, de unde aruncă saci de nisip stropit cu apă, ca să o astupe. Aceasta însă nu se poate

face decât numai la începutul focului. Dacă nu reușește stingerea se încearcă a se potoli focul cu aburi de apă, aruncați pe foc, despre cari se știe că sting focul, cu acoperirea gurei cu un clopot mare de oțel sau artileria bate cu tunul, pentru a închide cu pământ gura sondei.

Când nici cu aceste nu se stinge focul, se face dela depărtare mare un tunel sub pământ, sub gura sondei, prin care se astupă sonda.

Arderea sondelor, pe lângă că costă milioane, dar ușor poate cauza și moarte de om, când oamenii prinși de foc nu pot scăpa.

Dacă sonda nu prinde a arde după erupție se face tot posibilul de a închide gura sondei, ca petrolul să poată fi prins și trimis în buzoale mari — numite și rezervoare — la fabrici.

Până să se facă însă aceste lucrări petrolul va cădea pe pământ, curgând unde poate, dacă nu ar fi prins. Înaintea erupției se fac deci gropi mari în jurul sondei, unde va curge petrolul și unde se va aduna, formând mici lacuri de petrol.

Când gazele ieșite cu petrol nu au putere mare, petrolul nu iese singur din sondă. Trebuie scos cu ajutorul unei linguri mari.

Petrolul scos din sonde sau puțuri nu e bun pentru folosință și trebuie curățit la *destilării*.

Gâmpina. Valea Prahovei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dacă petrolul îl încălzim, aburează, adică se face din el aburi. Răcind acești aburi, se face iarăș petrol, dar alt fel de petrol ca mai înainte. Această încălzire și răcire a petrolului se numește *destilația petrolului*, adică se zice că petrolul se destilează. Fabricile, cari fac această curățire, se numesc destilerii.

Destilația însă nu e de ajuns pentru a curăți petrolul și a-l despărți în mai multe feluri. El se va spăla pe mai departe cu alte lichide (ape). Spălarea aceasta se numește rafinare, iar fabricile, cari fac spălarea se numesc rafinării.

Inginerii, cari s'au ocupat cu destilarea au văzut, că încălzind petrolul mai mult sau mai puțin, el se preface în 3 feluri și anume în: 1. *Benzină*, care se folosește la motoare de benzină; 2. *Petrolul lampant*, numit în Ardeal gaz sau petrol; 3. *Rămășițe solide*, rămase după destilare și păcură.

Benzina e de mai multe feluri, după cum se destilează. Rudele benzinei sunt: 1. *Gasolina*, care se folosește la lămpi anumit făcute pentru ea, care arde cu o lumină albă, frumoasă; 2. *Eterul de petrolu*, zis și *eter*, folosit de medici pentru a adormi bolnavii înainte de operație, ca să nu simtă durerile tăieturilor.

Rudele petrolului lampant, din cari se fabrică, sunt uleiurile numite și *poslete*, fo-

losite pentru curățirea mașinelor, pentru luminat și pentru motoarele de motorină, numite Diesel, atât de mult folosite la fabrica mari.

Păcura are, asemenea, mai multe rude, făcute din ea și anume: 1. *Parafina*, folosită la fabricarea chibriturilor, lumânărilor;

2. *Vaselina*, folosită la ungere și la medicamentele din farmacie;

3. *Uleiuri* speciale pentru mașini.

După ce toate acestea s'au scos din păcură, lichidul rămas se folosește pentru a încălzi căldări mari, unde se produc aburi pentru mașini cu aburi sau pentru încălzit.

Din petrol se mai scoț și alte materii prețioase, cum e *gudronul*, iar din acesta *benzolul* și *toluolul*, care înlocuiește praful de pușcă la granate.

Din petrol nu toate părțile au fost scoase. Inginerii fac încercări pentru ca în viitor să poată produce din această comoară cât mai multe feluri de fabricate folositoare oamenilor și țărilor.

* * *

În anul 1924 erau în țară 1056 sonde și 321 puțuri, din cari se scotea petrol. Capitalul pentru extragerea petrolului a fost de 9 miliarde lei (1 miliard=1000 milioane).

S'a săpat în anul acesta 166.036 metri afunzime.

România, precum se ştie, ocupă locul al 6-lea în lume, în privinţa bogăţiei de petrol, deoarece în anul 1924 a scos 186.047 vagoane petrol.

Pământurile, unde se găseşte petrolul, sunt în judeţele Prahova, Dâmboviţa, Buzău, Bacău, Vâlcea, Vijiţa, în vechiul Regat şi Maramureş în Ardeal.

Cel mai bogat loc de petrol este la Moreni, în judeţul Prahova, care singur a dat 87.751 vagoane de petrol, adică aproape atâta ca şi celelalte împreună.

Rafinăriile de petrol sunt 69 în ţară, din cari 8 în Ardeal. Cele mai multe sunt în jurul oraşului Ploesti, în judeţul Prahova. Rafinăriile au prelucrat în anul 1924 în total 164.414 vagoane petrol, din cari s'au făcut: 36.317 vagoane benzină, 27.723 vagoane petrol lampant, 15.036 vagoane uleiuri şi 85.338 vagoane rămăşiţe.

Bogăţiile acestea, în cea mai mare parte se folosesc în ţară. Ce nu se poate vinde la noi, se trimite în străinătate sau, cum zic comercianţii, „se exportează“.

Aşa în anul 1924 România a dus în străinătate 43.498 vagoane de petrol.

Pentru a pune la adăpost petrolul scos din sonde trebuie înmagazinat în magazii de petrol, cari sunt cilindri mari de fier şi se numesc „rezervoare“.

Țara noastră are mai multe mii de rezervoare, în cari se poate pune tot petrolul scos din pământ.

Când trebuie dus dintr'un loc în altul, petrolul se trage ori în vagoane-cisterne, ori, unde sunt conducte, se varsă în conducte.

Vagoanele-cisterne sunt cilindri mari așezați pe roți și trase de locomotive, formând trenul de transportare.

Conductele sunt țevi de fier, așezate în pământ, prin cari va curge petrolul la locul dorit. În țară avem mai multe conducte.

Conducta cea mai mare pornește dela Băicoiu — trece prin Ploești—București și Fetești la Constanța-port. Are o lungime de 300 kilometri și poate transporta 1200 vagoane petrol pe zi.

Conducta a doua începe la Băicoiu — trece prin Ploești—București—Giurgiu la Ramadan-port. Are o lungime de 165 kilometri și poate primi 150 vagoane petrol pe zi.

A treia conductă este pusă între Băicoiu și București. Are o lungime de 80 km., putând duce prin ea 60 vagoane petrol la zi.

A patra conductă este pusă tot aici, primind 60 vagoane la zi.

A cincea conductă începe la Băicoiu și trece prin Giurgiu la Ramadan-port. Lungimea conductei este de 165 km., transportând 70 vagoane petrol pe zi.

Vedem deci, ce bogăție uriașă are țara noastră, care se folosește nu numai la fabrici, la pregătirea medicamentelor, la boli, ci prin care ne putem apăra și țara. Parte ne apără deci în contra streinilor, parte ne lecuiește, când suntem bolnavi și ne dă un izvor de câștig, când avem dor de muncă. Numele românului îl cunoaște toată lumea, care se îngrijește de viitorul ei. Și această cunoaștere a acestui popor o putem mulțumi în mare parte petrolului.

Să știe, că poporul, care stăpânește această bogăție și o apără, se va desvolta și viitorul îl este asigurat. Va fi stăpân acasă, se va apăra în contra dușmanului și se va îmbogăți. Toate popoarele mari din lume fac ce pot ca să ajungă în stăpânirea vreunui loc de petrol. În timpul războiului nemții s'au înfrățit și cu turcii, numai ca să ajungă să poată pune mâna pe sondele din Mesopotamia (Asia). După ce au fost bătuiți, Anglia purta mare grijă, ca să fie ea stăpână pe acest pământ binecuvântat.

În Europa țara noastră este singură, unde se găsește mult petrol și care ușor poate fi dus ori și unde. Pământurile de petrol ale României au o mărime de 150,000 jugăre, din care azi nu se lucrează decât 6000 jugăre. Astfel țara are o *bogăție mare, încă necunoscută de noi*, care rămâne de a se folosi în viitor.

Când vom vorbi deci altora de țara noastră, să nu uităm, că românii au ceva prețios, pe care streinii din Europa numai din auzite îl cunosc, și acesta este pământul, care cuprinde o bogăție urlașă: petrolul românesc.

Ing. ALEXANDRU HOSSU.

Povestea milionarului, care a furat soarele.

(De scriitorul ceh **Jirji Wolker**.)

A fost odată un milionar grozav de bogat și s'a întâmplat că el unea în mâinile sale toate bogățiile lumești. Nu era nimic ceeace să nu-și fi putut el dori. Locuia în castelul cel mai frumos și toți oamenii îi erau slujbași.

Dar bietul milionar era bolnav. Boala lui năci nu era așa de grea pe cât era de grețoasă. Pe 'ntreg trupul lui crescuseră buboane grețoase, pline de puroi, eari erau umede în decursul zilei și carl, peste noapte, ardeau cumplit. Urâtă boală — așa de urâtă, încât îi fu rușine de ea milionarul și tot

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sarcofagul (coșciugul) cu moaștele lui Sf. Ioan cel Nou (Bucovina).

căută să se ascundă din pricina asta după o haină dintr'o stofă fină și într'un pat cu perini de mătăasă.

Averea lui creștea neîncetat, da îi creștea cu ea și boala. Era primejdie ca și ochii să fie ajunși de bubele astea. De așa ceva îi era mai mare teamă milionarului. Să fi acoperit boala toate părțile de pe trup — ochii erau singura parte, care trebuia să rămână nevătămată, dacă voia el să trăiască, să stăpânească și să câștige.

Milionarul bolnav s'a hotărît să cheme un doctoz. Până atunci nu întrebuse pe nimeni de vreun sfat, ba, nici nu lăsase pe cineva la el, pentrucă nu voia odată cu capul să știricească cineva cât de vrednic de deplâns este el la adicătelea.

Îi era teamă că oamenii, cari îl plismulau din pricina bogăției sale nemărginite, au să se bucure, văzându-l bolnav și că au să se simtă mai fericiți ca el. Gândea așa, că el, care stăpânește mai mult bănet, va trebui să fie și cel mai fericit. Ceilalți oameni gândeau și el la fel, când îi vedeau hainele frumoase, automobilele și casele lui, în cari să tot trăiești.

A chemat bogatul pe cel mai bun doftor și i-a zis: „Domnule doftor — caută-mă bine și-mi dă sfatul ce să mă fac, ca să mă în-sănătoșez. Boala mea este așa de grețoasă încât nimenea pe 'ntinsul pământului n'are voie să audă de ea. De aia ai să mă ierți dacă am să las să te omoare după ce m'ai căutat ca doftor. Nu mă încred în nici un om — dar mi-te unei limbi omenești. Povestea cu regele Midas (care avea urechi de măgar) m'a învățat să fiu mai deștept decât el și să nu spun păcatul meu nici chiar când sunt singur. De altfel are să se plă-tească din cassa mea de bani nevestii dtale o penzie grasă și copiii dtale au 'să învețe la școli pe socoteala mea“.

Pricepuse prea bine doftorul că t-a sunat ceasul ăl din urmă, pentrucă puterea omo-ritoare a omului acestuia era grozavă.

„Puterile îmi scad repede!“ urmă millo-narul. „Grăbește-te!“

S'a desbrăcat și sta gol-nap în fața doftorului. Milionarul semăna de jumătate unei omizi strivite, de jumătate unui dinte găunos.

Pe doftor l-a cuprins greața. Cum vin eu, s'a gândit el, cum vin eu să flu omorît

din pricina bubelor lui pline de puroi — eu care sunt sănătos-teafăr? Fiecare om e stăpân peste puterea să omoare un alt om. Dacă o are el — o să am și eu puterea asta. Bine — am să-i prescriu o doftorie, care o să-l coste a naibii de scump.

„Milostive stăpâne“, zise el, „cunosc o doftorie împotriva boalei. Cu atât mai bine, că ți-o poți procura singur. Ai trebuință de soare, da nu numai, iacă, așa, puținică lumină de soare, cum li se împărtășește celorlalți, ca de milă, — fără soarele întreg. Ești stăpân peste o avere uriașă și cred că cu ea ești în stare să aduci chiar și soarele de pe bolta cerească în palatul d-tale. Dacă ai să te închizi singur-singurel cu soarele pe câtăva vreme, dacă ai să te împărtășești de valu-i fericitor, din nemijlocită apropiere — ai să ieși din baia asta de soare nu numai sănătos tun, dar și nemuritor. E singura doftorie ce ți-o pot pune la inimă, deoarece te-a cuprins boala lumii întregi. Soarele este sănătatea lumii întregi“.

Milionarul a dat crezare doftorului. Cum n'ar fi dat crezare unui om, care era cu un picior în groapă? A mai întrebat numai milionarul:

„Nu știi dta cât de scump poate fi soarele?”

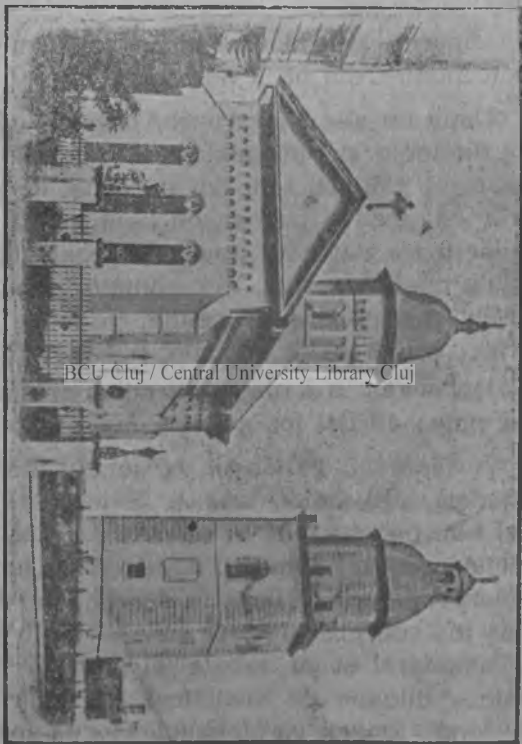
„Soarele este scump pentru toți oamenii. Poate pentru dta va fi mai ieftin“.

După ce și-a sfârșit vorba doftorul a fost dus de-acolo și i-au pus capul oamenilor milionarului. Dăduvii i-au dat o hârtie, în care scria că are să primească bani mulți; orfanilor li s'a dat cărți nouă, de școală, două lineale nouă-de-nouțe, din cânălăria milionarului și o fiitoare de penițe, pe care sta scris: „Învăță să fii cuminte, fiul meu!”

Într'aceea s'a răsgândit milionarul cum s'ar putea să dai jos soarele mai ieftin.

A lăsat să ridice nește schele (bârne, scânduri, lași) înalte, urlașe. Sute de ingineri i-au construit un elevator (o mașină de ridicat greutate) minunat. Arhitecți au lucrat la planuri pentru clădirea în care avea să fie adus jos soarele și în care avea să fie închis cu milionarul și cu bubele lui pline de pu-roate. Milioane de muncitori, din toate țările lumii, loveau cu ciocanele, nu ca să dea jos de pe cer soarele, ci ca să-și poată hrăni nevasta și copiii.

Biserica Sf. Dimitrie din Suceava, zidită de Petru Rareș (1535).

Intr'o noapte întunecoasă, mai întunecoasă decât o inimă împietrită, — au luat oamenii milionarului soarele de pe cer, l-au dus în clădirea-teretente și l-au închis cu păreși de fier și beton și cu plăci de oțel.

N'a scăpat de-acolo nici un singur firicel de lumină.

S'a făcut întunerec pe lume și iare s'a bucurat milionarul că l-au reușit toate. În întunerec nu recunoaște nici chiar Dzeu, — se gândea el, nu recunoaște nici chiar Dzeu că a dispărut soarele. Într'aceea o să ajung eu nemuritor — și atunci cine are să-mi facă ceva rău! N'am să mă mărginesc numai la soare! Am să duc toate stelele de pe cer și am să le alătur comorilor mele. Au să fie ale mele, după cum sunt ale mele hârtiile mele de valoare, pe cari le-am depus la banca „Ego“ („Eu“). În curând n'are să mai fie nimic ce n'are să fie al meu. Am să-mi cumpăr chiar și pe Dzeu și am să mi-l numesc de secretar al meu. O să flu tinăr, frumos, nemuritor și cel mai bogat om. Cine să se măsoare cu mine? Pot să-mi bat joc de pământ ca de o femeie și pământul o să fie fericit că mi-am bătut joc de el. Bravo!

Intr'aceea s'au trezit oamenii din somnul lor și s'au mirat, minune-mare, că nu le mai lucește soarele. Pe cer numai că sta căscată o rană mare, roșie, pe cari pompierii și ștrefarii (spolteriori) înzădar încercau să o stingă sau să o șteargă. S'au adunat în goana mare oamenii laolaltă și au început să strige:

„Unde-i soarele? Cine ne-a luat soarele?”

Poliiști, cu lămpi electrice, au început să facă ordine. Greu lucru! Par'că își pierduseră capul oamenii și înzădar le tot spuneai să fie liniștiți și să se împraștie.

Milionarul a lăsat să se aprindă toate lumânările. Sute de mii de lămpi au început să lumineze cu flacările lor pe la răspântiile ulițelor, în cafenele, în locurile de noapte, unde își petrece lumea. În mahala luminau trei felinare triste și pe sate au scos oamenii din lăzile prăfuite, vârtelnițele dela Paști și priveau tulburați unii la alții.

S'a pornit o târbăceală între oameni, sprijinită de lilieci, cari veniseră în sbor, nu se știe de unde.

Femeile pierdute de pe uliți erau slette de puteri, pentru că noaptea le șinea prea mult.

Millonarul făcea socoteala: dacă mă în-
sănătoșez am să fac `din soare chibrite
(aprinjoare) „Holios“ (Helios este Soare pe
pe grecește) și alifia „Soarina“, împotriva
arsurilor și tot ce se mai poate scoate din
el. Un om îndemănatec ușor poate să se
îmbogățească. Ce bucuros sânt că n'a venit
nimeni până la mine la gândurile astea!

Dar oamenii de prin orașe au țesit tot
mai mult și mai mult din ogașe. Se loveau
deolaltă, ca vitele speriate, cari au luat
câmpii.

De aceea a dat poruncă milionarul să
se lipească un afiș pe ulițe și să se scrie
articole de fond prin gazete!

„In sfârșit e întunerec!

Am invins pe dușmanul de mii de ani!

Dovada cea mai strălucită a dărniceii omenești.

De pe la începutul lumii deja sunt chi-
nuți oamenii de cel mai mare tiran, care a
fost zămislit vreodată, de Soare. Tirănia lui
erudă a simțit-o, din toate tagmele omenești
mai cumplit, clasa muncitoare, pe trupul ei
propriu. Milioane de muncitori au căzut la
pământ, în decursul muncii, atinse de ra-

zele-i stricăcioase. S'a constatat pe cale doftoricească și statistica a dovedit-o, că

100% (zi: una sută de procente!)

de oameni, cari s'au născut sub soare au și murit sub el. Satrapiei acestela i s'a pus capătul. Cunoscutul filantrop (om de bine), domnul *Ultimul Milionar* — cine nu-și aduce aminte de nobila lui mărinimie, cu care s'a grăbit să asigure viitorul văduvei și al copiilor doftorului mort într'un mod atât de tragic! — domnul *Ultimul Milionar* a dat poruncă să fie dus soarele, pe *cheltuiala sa proprie*, de pe cer.

Munca a reușit, mulțămită dărniciei lui supraomenești și Soarele a dispărut de pe lume. Vecinica pomenire a Soarelui este asigurată.

Cereți prospecte!

Acela, cari aveau lumină, au cecit și s'au liniștit. Acela, cari n'aveau, rămaseră și pe mai departe neliniștiți. Multe femei bătrâne de acelea, cari erau deja de 20 de ani oarbe, spuneau că se apropie sfârșitul lumii.

Vai de îndrăgostitul, care își pierdea draguța în întunec. Nu o mai regăsea vreodată.

Intr'aceea a dat poruncă milionarul să se depărteze toată servitorimea și s'a dus singur la soare. Când a intrat în teretenia de clădire s'a închis cu zece lăcate și s'a mai încredințat dacă străjile, cu revolvere și cu balonete, păzesc bine toate intrările. Cheia a lăsat-o în lacăt, ca să nu poată să se uite cineva înlăuntru. Apoi s'a desbrăcat.

Soarele ardea.

Ce bine mai încălzește, se gândi milionarul. Se răspândesc în mine puvoale de puteri uriașe. Arde tot ceea ce este nesănătos și se preschimbă în metal curat. Am să ies ca un zeu finăr. Cător oameni le-a dăruit Soarele fericire și sănătate! Mie mi-e hărăzit acuma să mă înfrupt de toate astea, fiindcă am delăturat pe toți ceilalți. Vai — ce mai fericire nemăsurată, să unești în tine fericirea tuturor!

Soarele ardea.

E puțințel prea cald. Nu, strică de loc. Cu ceva ce este foarte bun trebuie să te învești, să te năvăești cu el. Numai spatele să nu mă doară! Și capul! Și gura, ochii, pleptul și picioarele!

Pietrițe Doamnei (1674 m.), văzute din vârful Muncelului
Gâmpulung (Bucovina).

Vai — văpata asta n' o poți îndura. Mă mistule, și pe dinlăuntru și pe dinafară. Mi se pare că mă prefac în cenușe. Să mai fi în piept o leacă. Mă duc mai apoi. O să sar în râu. O să-mi caut o drăguță de ghiață. O să o las să se topească în brațele mele. O să fiu cel mai tare, cel mai bogat și o să fiu nemuritor. Ce slab și ce sărac sânt. Toate mă dor, ca și când ar trebui să mor! Nu, nu mai pot să o îndur. Plec. Poate că a fost de ajuns. Plec — alerg — fug.

Cerșitorul gol, cu bubele pline de puroi, arse și cu ochii aprinși alergă spre ușe. Vai și amar! Cheia înroșită se bulbucașe în gaura lăcatului, de nici chtar Dumnezeu-sfântul n' ar fi putut-o învârti, chtar de-ar fi vrut-o. În zadar a sgâlțâit cerșitorul, în zadar a început să meșterească — n' avea la îndemână nici servitori, nici sfinți, nici lucrători. Era singur-singurel, după cum și inima lui era singurică în pieptul lui, care putrezea — după cum singuri erau ochii lui în pătura de puroi și în durere.

Millionarul se cutremură. Trupul i se clătina, ca un arbore în furtună. Omule, tu nu ești în stare să suporti fetele tuturor! A ta singură chtar este pentru tine prea mult.

Soarele ardea.

Milionarul căzu, istovit de puteri.

A rămas pe urma lui un pumnuleț de cenușe, cam atât ca un ban de fier. Un morman, din lipsa lui lăudăroasă. Clădirea, care și-o ridicase în cinstea mândriei sale, s'a prefăcut într'un catafale (într'o nășălie) și soarele, furat de orgoliul lui bolnav, o lumânare uriașe lângă mort. Nu plângea nimeni la căpătâi.

Iar soarele ardea.

Ardea așa de tare, încât în curând a ars toți pereții, Au căzut, ca și când ar fi fost ridicați din nășip. Au dispărut în pământ, asemenea vracilor, cari dispar, după ce și-au isprăvit boscoanele. Soarele își răspândi strălucirea în toate părțile. Sta pe glia de iarbă verde ca un balon de aur, grozav de mare.

Oamenii nu mai puteau de bucurie. „Acum vezi cărarea“, spuneau ei și râdeau.

Acum era vorba numai de una: să aduci soarele iarăș pe cer, ca să-l poată vedea toți și ca el să-i dăruiască pe toți, cu lumina lui.

S'au pus pe gânduri oamenii și au început să chibzuiască.

Cine ne duce soarele la loc, pe cer?

Deodată veni ră doi copilași, fără de veste.

Manicea și Pepic. Poate că erau din Vrșovite, poate din Smihov (locuri din Praga).

„Il ducem noi doi sus!“ zise Pepic. „Am dus oamenii de multe ori cușere dela gară. Zilele trecute am purtat un cușăr așa de mare, de s'au minunat eu toți. Frumos lucru ar fi să nu pot răsbii eu soarele!“

Manicea și cu Pepic au dus soarele pe cer.

— „Venii la masă, de prânz!“ — a strigat mama pe urma lor.

— „Venim, venim. — “

Și au venit.

Porunca cea mai călcată în picioare în ziua de azi șiți care este?
Nu te bucura de durerea alui!

Drumuri vechi și noi.

Trebuința mijloacelor de comunicațiune a fost simțită chiar din clipa încheierii înțâielor așezăminte omenești sociale, de triburile sălbatice, cari, deschizând cărări strâmte și periculoase, prin păduri sau dealungul unui râu, au putut căuta locuri de pășunat sau vânat.

De îndată ce triburile și-au adunat la olaltă vitele pentru ușurința transporturilor din loc în loc și pentru năvăliri, cărările au ajuns poteci mai lungi și cu atât mai îngrijite cu cât în cursul timpului, între diferitele triburi încep oarecari relațiuni (legături) comerciale, datorite trebuinței schimbului de produse; potecile se lărgesc și circulațiunea se ușurează, construindu-se și oarecari poduri primitive, de îndată ce încărcăturile sunt potrivite să se transporte nu numai pe spina vitei, ci și în întâtele căruțe cu roate.

E la mintea omului că din aceste drumuri nu a rămas nimte.

Herodot,*) povestește că la egipteni ar fi existat oarecari drumuri cu pretențiuni teh-

*) Un istoric grec.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tihărala (Rarăul) Cămpulung (Bucovina).

nice; pe timpul perşilor şi a babilonenilor, cu 1900 ani înainte de Hristos, se zice că ar fi existat 3 drumuri, cari plecau din Babilon.

Din timpul civilizaţiunii greceşti n'a rămas nimic în privinţa mijloacelor de comunicaţiune, din pricina stării anumite a şărilor, care permitea o circulaţiune uşoară şi ieftină, pe apă; în schimb însă romanii, mai ales după anul 300 înainte de Hristos, au inaugurat o vârstă de bunăstare în privinţa drumurilor, dela cari a rămas urmele vestitei şosele pavate (pietruite) dela Capua, la Roma, apoi Via Aurelliana, Via Domitiana şi şoseaua jumătate în stâncă şi jumătate pe cõsole de lemn, a cărei urme se văd şi azi pe malul Dunării, la Porţile de fier.

Colonizând Dacia şi ridicând peste 70 cetăţi, romanii le-au legat între ele cu şosele, ale căror urme se văd şi acum pe malurile Oltului şi în judeţul Teleorman.

Lucrările de poduri şi podeţe au făcut fala maştrilor romani: așa la 103 după Hristos împăratul Traian trimite pe arhitectul Apolodor din Damasc, să construească un pod peste Dunăre, în faţa cetăţii Drubetta (azi T. Severin), ale cărui urme se văd

și acum la șapele mici ale Dunării; un tunel de șosea în lungime de 707 metri, se construiește între Neapoli și Puzzuoli.

Însă pe la anul 270 după Hristos, pe timpul împăratului Aurelian, după retragerea peste Dunăre a legiunilor lui Traian, care a avut ca urmare plecarea tuturor negustorilor bogați, deci încetarea comerțului, drumurile au fost lăsate în părăsire, până în 1700, în Franța și 1833, în România, sub prevederile Regulamentului organic.

În 1820 începe a se răspândi în Anglia un sistem de construire a șoselelor după metoda (felul) lui Mac-Adam, după care cu oarecari modificări s'a construit și se construiesc și azi, toate șoselele din Vechiul Continent; acest sistem constă din a prevedea șoselele din pământ, cu o fundațiune de platră mai mare, peste care se așterne și se cilindrează, un strat subțire de pietriș mai mărunț.

În timpul din urmă, odată cu invențiunea căilor ferate și repede lor dezvoltare, cari au desființat diligențele strămoșilor noștri, cu vestitele lor hanuri de poștă, s'a crezut că șoselele vor rămânea numai pentru căr-

durile de vite, cari se întorc seara dela pășune, pentru pasărele, cari, fugind din curți, vin să se scalde în praful drumului și pentru căruțele cu bot; această credință însă n'a ținut prea mult, căci, apărând automobilele, acestea au pretins îndepărtarea de pe șosele a tuturor bipedelor și quadrupedelor (ființelor cu două și cu patru picioare), cari pentru un moment puseseră stăpânire pe ele.

Vechile șosele în *macadam* însă nemai corespunzând noului sistem de tracțiune*) mecanică, în Anglia, Franța, Belgia și Italia, și-au luat măsuri pentru modernizarea șoselelor, prin *pavare*, „*bituminizare*“, „*silicafare*“, „*gudronare*“ și altele, iar în America prin construire de șosele în „*beton de ciment*“, cari în ultimii 12 ani au ajuns la o lungime de 100.000 kilometri.

Cum tracțiunea animală tinde să dispară și într'un viitor nu prea îndepărtat, caii și botii nu se vor vedea decât la menagerii și la abatoare și cum deja în Statele Unite ale Americii, numărul trăsurilor cu tracțiune mecanică reprezintă 90% din

*) Acțiunea unei puteri, care trage un corp mișcător.

numărul total al mijloacelor de transport de tot felul în circulațiune, așa că trăsurile cu vite mici nu se mai *catagrafiază*, (inventarizează) este de prevăzută că începe o eră (vârstă) nouă de construcțiuni de șosele în vederea tracțiunii mecanice, la cari toate statele Europei vor colabora.

Deja Asociațiunea Automobil-Cluburilor, recunoscută în Franța, a stabilit un acord între toate Auto-Cluburile din Europa, pentru recunoașterea unei *rețele internaționale de drumuri* pentru automobile, cari să nu țină seamă de împărțirile politice ale statelor, decât numai în ce privește legile speciale naționale și dispozițiunile de vamă; în această rețea România a intrat cu 3 artere, cari pleacă din București, respective spre Orșova, Cernăuți și Cluj-Halmel, încât, de vote, de nevoie, problema îmbunătățirii circulațiunii în vederea tracțiunii mecanice, ajunge o chestiune de actualitate și pentru țara noastră.

N. HOISESCU,
Inginer, Inspector general
CLUJ.

Rarăul (1653 m.) Vedere din Poiana Sihăstriei.
Cămpulung (Bucovina).

Nedeea din Poiana Muierii.

(Din lucrarea „Păstoritul săliștenilor“).

Pe la mijlocul verii, care se socotea cam la Sf. Petru, când natura îmbrăca haina cea mai pompoasă, căci toate florile atunci înfloreau, când totul în munte zimbia a sărbătoare și viața era mai plăcută, ciobanii din Munții Sibitului și ai Hașegului se adunau să se veselească împreună în minunatele nedee de munte.

Înainte cu 1—2 săptămâni se începeau deja pregătirile pentru ziua bucuriei. Par'că chiar ceva înainte, ca o vraje — asemenea instinctului ce vrăjește întreg stupul în apropierea roțului — cutreierând tot văzduhul, făcea să se deștepte și să se pregătească toată natura pentru ziua cea mare.

Munții tainici, cu viața lor adâncă începeau să devină mai sgomotoși; liniștea misterioasă a serilor calde începea să fie tot mai des întreruptă de chlotele ciobanilor, însoțite de hămăittul câinilor; drumurile aproape pustii prindeau și ele viață, devenind tot mai umblate de călători și negustori veniți dela depărtări mari, a căror cal geameau sub povara mărfurilor ce aduceau, iar

„fețele“ erau tot mai des traversate de stăfetele ce grăbiau cu mare zor din stână în stână, pe lângă focul cărora nu se mai depăneau alte povești, decât în legătură cu sărbătoarea munților, ca să invite ciobanii și, unde erau, și băcșițele, ca nimeni, din cei tineri să nu rămână departe de sărbătoarea bucuriei.

Nedetele se țineau în sărbătorile de peste vară: la Sunzuiene, Sf. Petru și Sf. Ilie. Cele mai vestite erau cele ce se țineau la Sunzuiene pe Poiana Muierii.

Poiana Muierii, pe care se țin și azi nedetele, e o mică platformă, o curmătură ascunsă în creasta munților, pe care numai cu greu o poți afla și care prin poziția ei te face să bănuiești — chiar la prima vedere — eeva deosebit. E o padină de o frumusețe cum rar se mai întâlnește: e orizontală, acoperită cu iarbă destul de mare, dar moale, cu izvor și stână în apropiere și — fiind situată la o înălțime de cam 1700 m., pe prelungirea Salanelor, o culme ce se desprinde din Vârful lui Petru — e cu priveliști largi către Frumoasa, dar mai cu seamă către Valea Hașegului, încătrău ochiul se pierde în depărtarea cea mare.

Jur-împrejur e înconjurată de brazi și de alte poiene frumoase, dar ceva mai joase, cari o împrejmuiesc ca pe o regină așezată pe tron.

Pe această padină frumoasă, drăguță și mică, doar abia e de 250—300 m. lungă și 100—150 m. lată, tocmai înjumătățită de vechia graniță indicată și azi prin „hâlmuri“ de beton și păzită numa! de un adăpost în ruină, care, parcă, încearcă să se ascundă din fața trecătorilor veseli — se adunau ciobanii și locuitorii împrejurimii să petreacă. Par'că nici nu puteau alege pentru o astfel de sărbătorire a munților o goliște mai potrivită, care să fie în mai perfectă armonie cu bucuria ce o simțiau și arătau oaspeții, frați din două țări.

Des-de-diminează începeau deja să se adune locuitorii din jur. Veneau cu toții, cu mic cu mare, de pe Valea Jiului: din Cimpa, Livezeni, Lonea, Petroșeni, Jieț, Lupeni, Petrița, toți gătiți în haine frumoase, iar femeile cu învelitoarele lor minunate, țesute și brodate de mâna lor și legate pe cap cu multă artă. Și erau tare îngrijorate de legătura capului, încât nici nu prea mișcau capul, ca să nu se strice forma legăturii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Român mergând, la înmormântare. Port național din see. XVII-lea. Din eodicele Acad. ungare (După Szendrey).

Colo, după ce se termina mulsul, sosiau cu mare zor și ciobanii și băcițele. Stoluri, stoluri de ciobani, negri la haine, pe jos sau călări, pe cai prinși în drum și băcițe mai simplu îmbrăcate, dar curate, răsăreau chiuind într'una de pe toate cărările brădetului, de părea că nu se mai gată. Veniau poenari, jinari, șugăgeni și chiar și tilișcâni.

Aproape de amiazi sosiau și cei din Regat. Veniau în fuga cailor în grupe de 20—30: bărbați, femei, căci veniau dela distanțe mari de prin: Novaci, Bengești, Doineasa, Baia și alte comune de pe sub munte, toate situate la „2—3 poște” depărtare.

Inceț apoi tinerii porneau jocul, pe când bătrânii se ospătau pe iarba moale, închinând în sănătatea prietinelor, cu cari au ciobănit împreună. „Bine v'am găsit!... „De mult nu ne-am văzut!”, erau cuvintele cu cari se întâmpinau și închinau și cari ne fac să presupunem că rostul nedeielor acestora era să dea prilej celor ce au ciobănit împreună și familiilor acestora să se mai întâlnească și să mai povestească din trecut.

În trecutul mai îndepărtat, dată fiind bucuria deosebită și faima lor mare, nedeiele

de pe Poiana Muterii trebuie să fi avut un înțeles mult mai adânc și poate nici nu exagerăm, dacă le atribuim — se înțelege în cadre mai restrânse — un rol național asemenea Olimpiadelor grecești sau târgurilor arabe, căci, pe lângă întrecerile în joc mlădios și chiuituri, nu e esclus să fi fost și alte întreceri în legătură cu ele.

Bătătura jocului era mai mult către Transilvania, fiind locul mai drept. Jocul se făcea la cântecul lăutarilor veniți mai adesea din Regat, dar mai cu seamă la cântecul fluierului. Fiindcă toți ciobanii știau cânta, cântau pe rând, mergând fluierul din mână în mână, pe când ceilalți jucau și chiulau. Nu prea jucau multe feluri de jocuri, ei mai mult „*invârtita*“, iar Jlenii „*jieneasca*“, un joc zdruhait, de unde și numele de „*zdruhăita*“, iar după cum săliștenii și satele din jur îl numiau: „*jocul nebunilor*“.

Jocul șinea până târziu către seară, când se împrăștia. De multeori jocul se termina mai de timpuriu din cauza bătăilor, ce se încingeau, fiindcă cu ocaziunea nedetelor se lămureau și legăturile de inimă și cele economice, răsbunându-se tot cu aceste ocaziuni și încăleările pășunatelor.

Cu toate acestea bucuria era cu mult mai mare — spun bătrânii — ca azi. Poate „pentru că lumea e mai rea“ și poate pentru că era unica zi de peste an, în care se puteau întâlni frații neîmpiedecați și în care se înmuiau și inimile neînduplecaților jandarmi.

În legătură eu nedetele se făceau și târguri vestite, la cari veniau îndeosebi neguțatori din Dealul Regat, căci poiana era legată cu drum bun, ca de țară. La târguri se aduceau tot felul de lucruri folositoare ciobanilor și mai ales băcițelor: găleți, strecurători, brăeii, brice, briege, fluiere, opinci, cârpe, giolgiuri, brăne, cingători și alte lucruri trebuincioase îndrăgostiților, precum și poame și verdețuri — îndeosebi castraveți și fasole — căei li se ura de atâta lapte, brânză și jîntiță.

Afară de Potana Muterii se mai țineau nedete și pe Măgura Hățeganilor, Bătrâna, Dârful lut Petru, la „Comandă“ în Platra-Albă și de tot jos, în Duși. Aceste două din urmă erau mai mult petreceri în cere restrâns, la cari nu luau parte decât țilșcanii, jînarii și mai puțin poenarii și săliștenii. Târguri de seamă nu aveau.

Tradiția amintește însă de niște târguri mari pe Frumoasa. Probabil și acestea erau în legătură cu nedeie. Se zice că și la aceste târguri, cari țineau o săptămână, luau parte români din Vechiul Regat.

„Târgurile s'au stricat însă, pentrucă, venind la târg o fată frumoasă — „Frumoasa Târgului“ — a fost răpită de un nor mare, în care era bălaurul, care ducându-o în Repezi (munte din V. Regat) a lăsat-o moartă pe o piatră, după ce i-a subt obrazii“.

De atunci piatra s'a numit „Piatra-Fetii“, dar la târg n'a mai cutezat nimeni să vină.

La toate nedeiele acestea trebuie să fi luat parte, în trecutul mai îndepărtat, ciobanii din toți munții din Margine. Cu timpul lucrurile s'au schimbat. După cum mărturisese bătrânii, cari mai trăiesc, atât săliștenii, cât și cei din satele din jur, nu mai luau parte și chiar dacă luau, luau numai ca niște străini curioși. Pentru ei, poate din pricină că au ajuns la o viață sufletească mai înaintată sau poate chiar pentru motivul că coborau mai des la sat, nedeiele au rămas și sunt luate și azi numai de niște „jocuri de ale nebunilor“.

După trecerea nedeiilor din nou se cobora liniște asupra munților. Viața își relua din nou cursul obicinuit, întocmai ca și în stupul, care a roit. Din totul doar numai amintirile mai rămâneau, cari, ca un ecou plăcut, îndulceau și înviorau traiul, devenit iar mai monoton și chiar mai greu din cauza ploilor mai reci, cari prevestiau apropierea toamnei.

N. DRAGOMIR.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In beție.

Stau amândoi, cu capetele în pământ, blânzi ca doi mielușei, cari s'au săturat de joc. Nici unul nu îndrăsnește să-și ridice ochii mai sus ca celalalt și în glas au aceeaș tremurare și aceeaș părere de rău răsufală din răspunsurile date șefului, încredințat cu păzirea ordinii, ca și când ar ieși dintr'un suflet. În nemișcarea lor par doi stâlpi de piatră așezați unul lângă altul pentru a se sprijini împrumutat.

— „Acum povestește-mi, Ioane, tot ce-ai făcut ieri, așa, una după alta, fără de-a lăsa nimic afară și fără de-a spune c'o vorbă mai mult, peste ceea ce s'a întâmplat“, se întoarse omul ordinei către cel mai în vârstă dintre cei doi deținuți.

Cel întrebat deschise gura să vorbească, dar vorba îi rămase în grumaz. Ca s'o poată înghiți sau s'o dea afară, oftă odată adânc, din baierile inimii.

— „N'am vrut domnule, am fost beat“, împleteci vorba Ion.

— „Știu c'ai fost beat și te cred că n'ai vrut-o. Dar deoarece s'a întâmplat, eu trebuie s'o aștern aici pe hârtie. Deci nu aștepta să ies din răbdări“.

Ion oftă și mai din afund, ca în fața unei sarcini grele, pe care n'ar duce-o bucuros.

— „Să nu-mi ajute Dumnezeu, dacă am vrut să-l...“ și nu mai putu rosti cuvântul din gură. Pe obrajii de var se fugăreau lacrimile, una după alta.

— „Spune, mă, că tot atâta-i acum“, îl îndemnă cel de-al doilea, care părea că abia așteaptă să-i vină rândul.

— „Spune tu, că tu ai dat întâi!“

- „Ba tu“, îl fulgeră al doilea pe Ion.
- „Tu m'ai chemat la crâșmă“.
- „Și tu ai plătit beutura“.
- „Eu n'am avut nimica cu el“.
- „Da cine a aruncat întâi cu păharul?“.
- „Tu ai dat cu cușitul!“.
- „A fost cușitul tău!“.
- „Tu mi l'ai luat din mână“.

Cei doi criminali, cari până aci steteau lipiți unul de altul, se despărțiră atâta cât îi lăsară lanțurile dela mâni.

Iși aruncau priviri dușmănoase, pline de cea mai sălbatică ură.

Omul puterii le tăia vorba: PGH Cluj / Cluj University Library Cluj

— „Nici un cuvânt mai mult!“, apoi, încruntându-se către cel întrebat, se răsti amenințător:

— „Nu spui? Stai că te fac eu de vorbești!“

Ion, schimbând din picioare, ca și cum ar muta o povară de pe stângul pe dreptul și întors, începu a bolborosi în barbă!

— „Păcatele și clasul rău, domnule! Era să gustăm numai un păhar cu vin, când colo necuratul ne-a ținut de masă, că ne-a prins vecernea cea bună. Și dacă nu-mi aducea

aminte de vorba ceea din tinerețe, s'ar fi sfârșit cu bine. Nu știi cum s'a început cearta și care a prins pocea mai întâi,...

— „Ăștia-s apă de zăpadă“, — întrepruse omul ordinei. „Spune cine a lovit întâi cu cuțitul și dacă l'ați culcat la pământ pentruce ați tăbărât cu potcoavele cismelor, zdrobindu-i căpățina și stropindu-i creierii pe pereți?“

Cei doi ucigași tremurau ca două spice în legănarea boarei.

Ion și-a mărturisit toate faptele, dela naștere până în ziua aceea. A spus tot ce-a făcut în ziua când a ajuns ucigaș, a recunoscut crima, dând din cap la întrebările puse, dar vorba i se oprea în gât, când trebuia s'o spună eu grai viu.

Orice ar fi suferit, bățai, chinuri, chiar și moarte, ca dinte pentru dinte, numai să nu i se fi cerut să istorisească acele elipe sălbatice, în cari și-a încărcat sufletul cu moarte de om.

— „Mi-e destul cu vedeniile, pe cari le am noaptea și cu muștrările, cari nu mai încetează a-mi suna în urechi“, se ruga de iertare criminalul, când unul-altul încerca să-t de-a curaj la mărturisirea păcatului.

— „Și dacă știți că noi suntem tâlharii, la ce mai sunt de lipsă atâtea întrebări chinuitoare?”

Al doilea criminal, care părea, că de-abea așteaptă să-i vină rândul, s'a dovedit a fi și mai fricos ca cel dintâi. Toate amănuntele zilei le-a înșirat, dar când să descrie clipa uciderii, pălea, se cutremura, înoda vorba și trecea la amănuntele de după omor, pe cari de altcum le știau și copiii.

Ion și ortacul său au fost judecați la câte opt ani temniță grea. Către sfârșitul pedepsei ortacul se îmbolnăvi și murii în temniță.

Ion a scăpat, dar piciorul în crâsmă nu l'a mai pus. Când trecea pe la ușa ei, întorcea capul în altă parte.

De pe fața lui poți celi și astăzi că poartă în suflet o mare povară.

PETREA DASCĂLUL.

Puneți umărul!

„Când arde casa se țin lanț decolaltă (aju¹á) toți locuitorii casei, chiar și dacă nu se împacă întru toate în fiecare zi”. (*Imil Vandervelde*, conducătorul politic belgian, în mijlocul crizei financiare din 1926, în Belgia, când s'a compus un minister de apărare națională. După revista „L'Europe nouvelle” — Europa nouă — 24 Iulie 1926).

Numele românești ale vitelor și celorlalte animale domestice,

culese eu ajutorul elevilor liceali din Blaj și publicate de Alexiu Viciu.

Stimați cefitori.

Ideia de a părăsi numirile străine ale vitelor noastre este a generației însuflețite din 1848. La curtea fericitului, cândva prefect de legiuni, Vasile Moldovan în Boziaș (jud. Târnava-mică) am auzit mai întâi mândând patru boi cu numele: *Bradu, Codru, Șerbu, Cerbu* și mi-a plăcut mult. Mi-am propus, să adun numele românești ale vitelor și cu ajutorul elevilor liceali am și adunat un mănunchiu din toate unghiurile Ardealului, dar mai ales din Maramurăș și din Munții Apuseni.

Ca să se răspândească între poporul român le public aici. Fie „din lume adunate și iarăș la lume date“, dar poporului român.

Blaj, în 15 Aprilie 1919.

Al. Viciu.

Nume de vite și de alte animale domestice.

I. Boi.

După *colori*: Albu, Bălu, Bălan, Plăvan, Breazu, Corbu, Murgoea, Suru, Surilă, Rujanu, După *insușiri*: Blându, Bulgăr, Cârnu

Cerbu, Cercel (frumos ca un —), Cornea, Lateș. După numele *plantelor*: Bojor, Bradu, Codru, Cornu, Creangă, Frunză, Mugur, Trunchiu, Gorun, Siminic, Măru, Păru, După *timp*: Crăciunaș, Florian, (dela Florii) Zorilă (din zori de zi). *Diverse*: Bourean, Muniu, Mușcariu, Șerbu.

II. Vacii.

După *colori*: Băla, Bălana, Corbeana, Negrușa, Ruja, Rujana, Rujica, Rușca, Rușcuța, Sura, Suraia, Surana, Surica, Vânăta, Murguța, Porumba, Petecuța, (pătata). După *timp*: Pașciea, (dela Paști) Măriuța, Mariți, (dela Sf.-Mărie) Lunaia, Luniană, Marțole, Mercureană, Joiană, Dineriană, Sâmbae, Sâmboleană, Dumăuă, Domniță, Domnincă, Zoriană (din zori de zi). După *formă*: Micș, Bumbă, Bumbușică, Steluță. După *insușiri*: Blândă, Boiană, Corniță, Mândră, Mândrae, Mândreană, Mândruță, Mândrole. După *loc*: Deleană, Luncă, Luncană, Lugojană, Moldoveană, Moldovică, Mocană, Pădureană, Târnaveană. După numele *plantelor*: Floare, Floroaie, Florică, Măgherană, Sânzieană, Strugureană, Dioală, Vioarea, Viorica, Violină. După numele de *animale*: Căprioara, Păuna, Puica, Pupăza.

III. Cai.

După *culoare*: Albu, Mucedu, Murgu, Negrea, Negru, Mura, Corbu, Galbinu, Suru,

Sperla, Scrumu, Roibu. După *frumuseță*:
 Dragu, Peunu, Puica, Steaua, Mândru. După
insușiri: d. e. *iufime*. Sprinten, Fulger, Scânteia,
 Nuor, Vântu, Vânteș, Dișor, Dolbură, Furtună,
 Gându, Doru, Năsdrașanu, Sarmunte. *Alte*
insușiri: Pintenogu, Țânteș. Asemănări cu
animale: Laur, Bălaur, Leu, Paraleu, Cerbu,
 Cucu, Mierlă, Graur, Șoimu, Dultur, Musca,
 Drăbiuța, Smeu, Furnica. *Dela numele de plante*:
 Boboc, Merișor, Perișor, Măru, Păru, Fragu,
Varie: Noni, Poni, Tureu, *Ducipal* (aceasta
 nu-i poporal, ci este împrumutat din Ale-
 xandria, numele calului lui Alex. Macedon).
 Nume de *iepe*: Dama, Flora, Juno, (aceste
 nu-s poporane) Mila.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV. Bivoli.

Barșon, Șuhu (?), Zorilă, Albușea, Ru-
 jana, Marișea, Drăgana, Florica, Mândreana,
 Fureuța, Puica, Joiana.

V. Oi.

Băla, Bălaia, Bădița, Bălța, Băța, Breaza,
 Brumata, Buhoasa, Cornuta, Domnica, Laia,
 Lușea, Muceda, Muscura, Oacheșea, Oacără,
 Nioară, Neagra, Negruța, Pântănoaga,
 Săina, Scurta, Stogoasa, — Nicolae, Cula,
 Ciocoiu, Beleiug, Fugău.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Copii români ieșind dela școală, de Raffet, Orșova, 8 Iulie 1837.

VI. Capre.

Alba, Albuşa, Barza, Berbecel, Bulălae, Călăuza, Mărgeluţa, Marişca, Mieriuţa, Neagra, Negruşa, Negruţa, Petecita, Potoraş, (ţapu) Piţulă, Şura, Surica, Şuta, Tita.

VII. Porei.

Cârna, Crişca, Drăgana, Lugojana, Marişca, Furnica, Ruji.

VIII. Căini.

Albu, Bălan, Băloiu, Bojor, Bucălan, Bulbuc, Burdaş, Burcuşi, Buiţă, Cerceloasă, Cercel, Cheşu, Cioban, Ciobu, Ciolan, Cozac, Flămându, Florea, Goată, Haiduc, Hăplău, Hogeia, Hoju, Holan, Inel, Lupu, Lupuţ, Marghiol, Măgheran, Macriş, Mozoe, Murăş, Muscoiu, Negru, Ochiuţ, Păpuc, Păsăruică, Pășălău, Plecău, Piţulă, Ruică, Şulom, Sultan, Ţigan, Tisă, Tomi, Turbău, Tăreău, Ursu, Ursuc, Voaică, Voinic, Vulpe, Zgărduş, Zugan, Zuică, Zurgalău. *Observ.* Amor, Azor, Castor, Fusi, Frişi, Hector, Hermes, Lila... se aud numai la case de intelectuali (domni).

IX. Mâşe.

Bătrâna, Cotorişte, Jubri, Luluş, Mărtoc, Mihuş, Mihoc, Mistode, Momuş, Motan, Mişl, Pişiri, Sana, (Susana) (?), Sura, Sarandic, Ţitra, Ursa, Uş, Vidra.

X. Găini.

Alba, Albuța, Boboșa, Buhoasa, Borza, Cioara, Conciuca, Coreodana, Crestuța, Cioanta, Ciorecariu, Curta, Galbina, Galuța, Golașa, Goala, Incălțata, Inpintenata, Ismenoasa, Moșoșata, Mucedă, Neagra, Negruța, Pesticuța, Pestrîța, Porumba, Porumbăea, Spârligoasa, Spârlu, (cocoș) Țărcuța, Verzuia.

Un cocoș, desenat de un țăran (Andrei Man) din satul Nicula, în 1859.

Serbarea pomilor și a pasărilor*).

Iubiți copii.

A fost odată o țară minunată, cum nu s'a mai văzut în lume. Multe bogății și lucruri frumoase se aflau într'aceea țară, de i-a venit vestea până la noi. Mândria țării aceleia erau însă pomii, cari îi împodobiau nu numai grădinile, ci și toate drumurile și cărările, toate râpele și livezile. Erau acolo pomi cum nu se mai află astăzi, unii cu frunze roșii și cu poame dulci ca strugurul copt, alții cu frunze albe ca argintul, alții iar cu frunze ca mătasa și cu fructe mustoase și rumene ca fraga. Dar cine ar putea spune azi felurimea pomilor, ce se aflau în aceea țară? Era doar' țara pomilor.

Frumoși erau acolo toți pomii, totuș, cei mai frumoși erau în grădina împărătească. Aveau frunze de aur, pe cari în fiecare dimineață strălucea rouă de diamante. Dar mai aveau și alt dar: dacă trecea cineva pe sub

*) Cuvântare rostită în 24 Maiu, 1924 cu ocazia marșului tuturilor școalelor primare române din Sibiu, în pădurea numită: „Dumbrava Sibiului.”

ei ori sbura în frunzișul lor vre-o pasăre, râdeau așa de dulce, cum nu poate râde om, ei numai îngerii din cer. Și oricine îi auzia, trebuia să râdă cu ei.

Impăratul, care era un om ursuz, pe trecea mai mult singur în umbra lor răco-roasă și ar fi fost gata să facă moarte de om dacă ar mai fi îndrăznit și alții să se apropie de pomii săi dragi. Acum încă era supărat, că păsărelele cutezau să sboare prin crengile gingașe ale pomilor; îi era inima plină de frică, să nu le vateme. De aceea își frământa mintea cum ar face el ca să alunge toate păsările din grădina sa. Atâta și-a bătut capul să aște vrea un mijloc potrivit cu gândul său, până ce a adormit. Atunci a visat, că a venit la el un servitor în fuga mare și i-a zis:

— „Măria Ta, mare primejdie se ridică asupra țării noastre!“

Impăratul s'a umplut de spaimă, dar' și-a ținut firea și a întrebat liniștit:

— „Cine cutează să calce Țara pomilor?“

— „Nu-l dușman, Măria Ta, ci un bătrân se apropie, cântând din harfă și după el un nor negru de pasări!“.

Împăratul s'a umplut de mânie. N'are el destul necaz cu pasările din țara sa? Trebuie să-i mai aducă acel bătrân nebun și altele pe cap? Degrabă a trimis ostași, ca să-l prindă și să-l aducă înaintea sa. Ostașii au pornit zoriși de strașnica mânie a împăratului, au aflat pe bietul bătrân, l-au ferecat în lanțuri și au plecat cu el la împăratul. Pasările l-au urmat și aci și erau așa de multe, ca frunza și ca iarba.

Împăratul era vânat de mânie, mai cu seamă când a văzut că acel potop de pasări s'a așezat pe pomii cei mai scumpi, ca la ele acasă. Nici bătrânul însă nu se arăta, că s'ar teme de mânia împăratului.

— „Cine naiba te-a adus aici?“ răcni împăratul, plin de năduf.

Bătrânul n'a răspuns, ci a arătat numai prin semne, că nu poate vorbi până nu-i desface legăturile. Împăratul a dat poruncă să-l deslege, dar bătrânul nici acum n'a vorbit, ci a luat harfa*) și a prins a cânta așa de minunat, încât împăratul și-a uitat mânia. Din strunele harfei lui răsuna glasul

*) Instrument cu coarde,

tuturor pasărilor din lume : plânsul turturiceii, cripitul turturelelor, fluieratul mierlei, pitpalaclu prepeliței, trilurile maiestre ale priveghitorilor. Împăratul asculta aiurit de plăcere, iar curtenții, când au început să cânte cu bătrânul și milioanele de pasări, cari se așezaseră prin pomi, au rămas cu gura căscată de uimire.

Ar fi ascultat aceea muzică fermecătoare, poate până la sfârșitul lumii dacă un cuc sburdalnic n'ar fi rupt cu ciocul din un pom al împăratului, o rămurică cât degetul cel mic. Împăratul, rău de pagubă, a uitat odată toată plăcerea, ce i-o făcuse bătrânul cu cântecul și a poruncit să-l dea afară din grădină. Bătrânul nici acum n'a zis nimic, el s'a dus numai, s'a tot dus, și după el au plecat și pasările, nu numai cele ce veniseră cu dansul, ci și cele din Țara pomilor. Cum să nu plece, doar' acel bătrân era chiar împăratul pasărilor.

Împăratul cel ursuz s'a bucurat, c'a scăpat așa ușor de pasări; cu atât mai mare l-a fost însă spaima, când a văzut, că după scurtă vreme frumoșii săi pomi și ai supușilor săi sunt năpădiți de tot felul de omide

grețoase, cari în scurtă vreme au ros toată frunza cea de aur și lugerii pomilor, de n'a mai rămas nimic de ei. Împăratul plângea amar și se căia, că a priceput atâta rău cu prostia și cruzimea sa. A trimis iscoade în toate părțile, ca să dea de urma bătrânului și să-l roage, să vină înapoi cu pasările, dar pare că-l înghițise pământul. Nimeni nu l-a mai văzut.

Când s'a deșteptat împăratul, s'a mirat, că grădina sa e tot așa de frumoasă, ca și mai 'nainte. Atunci a eunoseut, că Dumnezeu i-a trimis acel vis, ca să-l deschidă ochii sufletului, să vadă adevărul. A privit cu drag la pomii săi cu frunza de aur. Pe o cracă a văzut un cuib de puișori. S'a apropiat și i-a desmierdat. De când văzuse prin vis pustiirile omidelor îi trecuse pofta să mai prigonească pasările. Ba a dat și poruncă strașnică, în toată țara, ca nime să nu mai îndrăznească să se atingă de pasări și de cuiburile lor.

Dumnezeu i-a binecuvântat țara pentru fapta aceasta. Toți pomii s'au făcut de-o sută de ori mai frumoși ca mai 'nainte. Ba și mai mult. Pasările, în semn de recunoștință,

cântau așa de minunat, încât în aceea țară să fi căutat eu lumina n'ai fi aflat om supărat. („Biblioteca școlară“).

* * *

Această istorioară, și alte asemenea ei, le puteți citi în cele mai multe din cărțile voastre de cettre.

Ele au menirea să aprindă în inimi dragostea pentru cei mai credincioși și folositori tovarăși ai omenirii, pentru pomi și pentru pasări.

Localitățile cultivate cu pomi au o mare influență, atât asupra dezvoltării fizice, cât și morale a omului, fiindcă pomii curăță și răcoresc aerul, răspândesc umbră și miros plăcut, desfătează privirea. Plantațiile mai mari de arbori slăbesc tăria vânturilor, dau statornicie temperaturii și alte foarte multe foloase.

La noi foarte adeseori pământuri întinse servesc ca adăpost pentru tot felul de buvieni și mărăcini netrebuicioase.

În multe părți mergi zece de kilometri pe șosele și nu găsești un arbore, sub care să te adăpostești de arșița soarelui în timpul

verii. Cunosc săteni, cari nu au gustat o piercieă în viața lor și cunosc sate unde dacă învățătorul sau preotul și-au împodobit grădinile cu pomi n'au fost urmași de săteni, și nu doar pentrucă sătenilor nu le-ar plăcea poamele, ei pentrucă în cete mai multe locuri ei nu cunosc însemnătatea pomilor și cultivarea lor.

E păcat, ca o țară atât de bogată în pământuri bune și productive, să se găsească într'o stare atât de înapoiată în privința culturai pomilor roditori.

Pentru schimbarea acestei stări de lucruri trebuie să muncim din greu cu toți și din cauza că la noi, mai ales la noi, în această privință, rășboiul mondial a făcut cele mai mari pagube și stricăciuni.

Ministerul de instrucție, care se îngrijește de afacerile școalelor din țară, văzând răul, a dispus, că toți școlarii, dela toate școlile, să jertfească din anul școlar o zi pentru serbarea pomilor și pasărilor.

Americanii au fixat în lege serbarea aceasta, ca serbare națională. La ei, în ziua de 22 Aprilie, ziua de naștere a lui Sterling Morton, care prin îndemnul său a generalizat

această serbare, încetează orice lucru. Toată suflarea în această zi se duce la sânul naturii, pe câmp, pe lunci, în păduri, sub cerul liber unde petrec, preamărind natura și pe Dumnezeu, făcătorul ei. Mulți americani, în această zi iau asupra lor sarcina, pe care o socotese onorifică, de a îngriji de plantarea surpăturilor și rozoarelor cu pomi și arbori.

În vechiul regat și în unele localități și în Ardeal, de mulți ani se practică acest frumos obicei, așa că băieții mai marișori de prin școli într-o zi de primăvară, cel mai târziu până la jumătatea întâi a lunii Maiu, se provăd cu pomi sau arbori și în cântecele cele mai vesele, se duc la câmp, unde plantează pomi pe marginile drumurilor și fac culburi măiestrite pentru pasări, sub conducerea și supraveghierea învățătorilor.

lubiți copii,

Unde nu sunt pomi și arbori nu umblă plot la ureme, (în țara noastră, nimicindu-se prea mulți arbori și pomi în război, din

această cauză, avem ani secetoși), pământul nu rodește, pășunile se ard și pasărilor fug. Dimpotrivă, unde sunt pomi și arbori sunt și pasări, cari ne înveselesc cu cântecele lor. În astfel de locuri verile sunt mai răcoroase și belșugul mai mare, aierul e mai curat, mai sănătos, sămănăturile și ierburile sunt mai grase, mai frumoase, acolo omul și animalele își găsesc hrană până și în morcirlele apelor (pești, raci).

O grădină bineîngrijită, cu pomi, poate aduce venit la an mii și mii de lei.

Sunt țări în cari oamenii pot trăi numai din fructele pomilor. Chiar și în țara noastră găsim șvabi, cari nu fac altceva, cât e anul, decât curăță pomii, îi sapă împrejur, îi gunoiesc și îi afumă din pipă, stând la umbra lor, până când poamele se coc, și apoi le culeg și le vând și așa trăiesc mai ușor și mai bine decât dacă ar săpa acelaș pământ plantat cu porumb (cucuruz).

Legea pedepsește pe celce jefuiesc pomii și pustiesc pasărilor. Noi să cruțăm pomii și pasărilor, nu de frica legii, ci din dragoste către noi și țara noastră.

Aşa dară, iubiți copii: Când faceți excursiuni, lăsați ochii voștri să sboare pe întinsul naturii și veți vedea cât de plăcut, cât de frumos e locul unde sunt arbori și pasări și cât de sălbatecă, cât de tristă ni se pare viața fără aceste vietăți.

Nu stricați cuiburile pasărilor, nu le luați ouăle, nu le omoriți puișorii! *Au și ele inimă și simțesc durere*, dacă le faceți rău. Gândiți-vă, că mii și mii de omide și alte insecte vătămătoare își găsesc sfârșitul în gușa acestor pasări. O singură rândunică duce puilor într'o zi peste 900 de insecte. Vrăbiile și ciocile, umblând pe urma plugului, oare nu culeg milioanele de larve, cari ar pustii rădăcinile plantelor noastre economice? Chiar și uliul, buha, vulturul și alte răpitoare, oare nu ne aduc mai mult folos decât pagubă, curățind stârvurile de putoarea lor, care ne-ar îmbolnăvi? Dă conjur deci, nu le pustiiți, ci le grijiți. Faceți din ele prietini voștri, atrageți-le în jurul caselor voastre, ocrotiți-le și, iarna, aruncați-le și lor câte ceva din sfrmiturile, cari cad de pe masa voastră. Faceți-le chiar cuiburi, cum se face și în alte țări, ca astfel ușurându-le munca

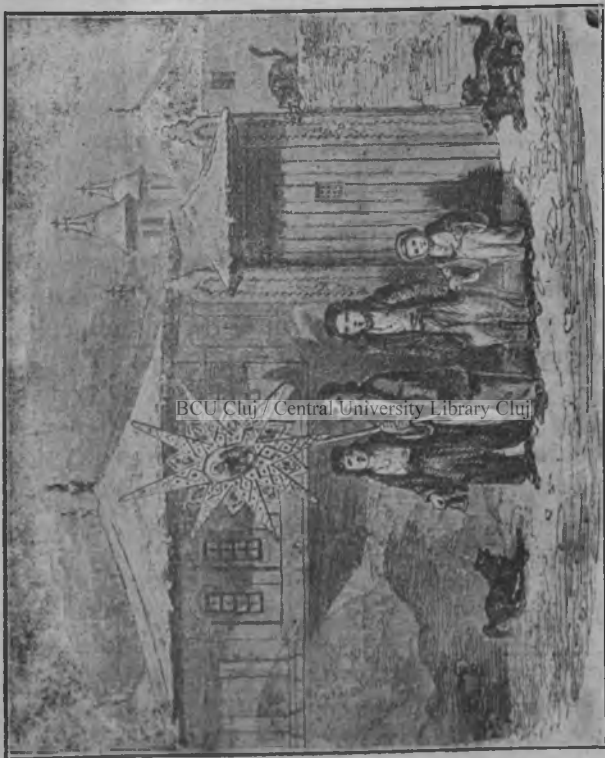
să le facem viața mai veselă și mai lungă la noi. În toate legăturile voastre cu pasărele să nu uitați proverbul, care zice :

De unde pasărea pleacă
Rămâne casa săracă.

Când mâncați poame, nu aruncați sâmburii! Cereți dela părinții voștri un locșor în grădină și-i sămânați acolo! Invățătorii vă vor învăța cum să-i altoiți, cum să-i creșteți, cum să-i plantați în grădini, pe marginea drumurilor, în câmp, înaintea caselor, ca să crească împreună cu voi. Se vor lega de viața voastră, de sufletul vostru și vă vor folosi. S'a făcut dovada, că un singur pom, care ar avea cam 200.000 de frunze ar evapora într'o zi caldă de vară 500 litri de apă, iar un hectar de pădure de fag ar evapora pe zi 30.000 litri de apă.

Nu despoiați arborii de crengi și de coaje! *Au și ei viață, ca și voi!* De pe un arbor sau pom, dacă despoiem coaja jur-împrejur, fle și numai în lățimea unui tăiș de cușit, se usucă.

Purtați-vă cu aceste mari daruri ale lui Dumnezeu, așa cum trebuie să se poarte

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Copii eu steaua (București) de pictorul francez Ch. Doussault.

oricare român, care se cinstește pe sine, ca la timpul său să fiți îndreptățit și voi a cânta, cum cântă poetul:

De-aș trăi pân'oiu vedea
Inverzind costiș, vâlcea,
Rândunicii sburând p'afară
Și 'nflorind cireșii iară!

Pe scurt: Cruțați păsărelele!

În locul unde s'a tăiat un arbore să puneți doi, iar' în locul unui pom îmbătrânit să puneți cinci. Feriți-vă de orice fapte rele, ca țara să se mândrească cu voi și nu uitați că:

„A păstra o întindere anumită de păduri este cea dintâi condițiune pentru igienă. Unde dispar arborii, pier și oamenii. Cine sădește, îngrijește pomii și pădurile, lucrează pentru norocul și dăinuirea omenirii“. (Elizeu Wright)

IZIDOR DOPP
învățător.

Puneți umărul!

Apelul spre unire al bărbatului de stat francez Poincaré: „Mai târziu se vor pune alte întrebări; la cart vom putea fi de păreri deosebite, astăzi însă este cabinetul (de apărare națională a francului) de o convingere despre trebuința neapărată a însănătoșirii (francului francez)“ ... (Din vorbirea — declarație a guvernului, 27 Iulie 1920.)

Nobilitarea pomilor.

Espresiunea de mai sus: *nobilitare*, la noi, la români, nu prea este îndatinată. La noi se vorbește mai tot numai de „*altoit*“, sau, cum zic alții: „*oltoit*“. Altoitul însă este numai unul dintre metoadele, după cari se nobilitează pomii, sau — mai bine zicând — pădureții. Acela când pădureții se nobilitează cu *lemn*, cu surcele sau mlădițe — din pomii nobili — deja nobilitați. Dar pădureții și tufele nenobile se nobilitează și numai cu *ochi* din pomii și tufele deja nobilitate — cum sunt agrișii, rosinele, frandafirii, ș. a. — și această metodă de nobilitare se numește *oculare*.

Când voim deci să cuprindem amândouă metoadele de nobilitare într'un cuvânt, atunci vorbim despre *nobilitare*.

Ce este nobilitarea? Reiese din cele de mai sus. Ea este aplicarea sau poate mai potrivit zis sădirea unui dărăbuș de lemn nobil sau a unui ochiu dela un pom nobil pe un pădureț, astfel, că el să se îmbine cu pădurețul, să crească pe el și să devină cu el împreună apoi un pom nobil, „*tufă*“, floare nobilă.

Să nu se creadă însă că pădurețul prin îmbinarea lui cu lemnul sau ochiul nobil își schimbă natura. Nu, nici decum! Pădurețul rămâne până la locul unde se îmbină cu lemnul, respective ochiul nobil, tot pădureț, iar lemnul nobil, sădit pe pădureț, respective cel ce se desvoaltă din ochiul sădit pe pădureț, crește și se desvoaltă pentru sine, după natura sa.

Este ceva caracteristic la pomi, la tufe și la flori, că își susțin natura și calitatea lor și deci se despoaie de trupina din care s'au prăsit și desvoltat și se sădesc pe altă trupină. Și, iarăș, pădurețul, tot pădureț rămâne și dacă pe el s'au sădit mlădițe nobile. El le poartă, le crește și le nutrește, fără a-și schimba încă natura și fără ca părțile de lemn sau floare nobile să-și schimbe natura lor, deși cresc și se nutresc pe o trupină și dintr'o trupină ne-nobilă.

Nobilitatea pădureților, iarăș, urmează numai și numai prin sădirea de părți din lemn nobil, pe ei. Și astfel este o credință deșartă aceea, că pădurețul, dacă-l strămuți de mai multeori din locul unde s'a fost prăsit — după cum o practică aceasta mulți —

prin aceasta s'ar nobilita de sine. Prin strămutarea pădureşului se poate ajunge la dezvoltarea rădăcinilor lui şi la o întărire a pădureşului; nici când însă nu, ca el să producă altfel de poame, decât pădureşe.

Nici din sâmburii pomilor nobili nu rezultă de regulă altceva decât pădureşi. Rareori se întâmplă ca din sâmburii persecilor şi ai nucilor să iasă ceva mai cum se cade. Dar aceiaşi pomi, din cari provin sâmburii şi aceleaşi poame, pe cari le produce pomii din cari s'au luat sâmburii, nici când nu vor ieşi din pomii din sâmbure prăsiţi.

* Nici chiar din rădăcinile pomilor nobili nu iese altceva, decât tot numai pădureşi. Deaceea, dacă vrem să ne procurăm cu siguranţă pomi nobili, nu ne rămâne alta, decât să-i producem prin altoire sau oculare.

Altoirea.

Altoirea nu este — după cum observai şi mai sus — altceva, decât îmbinarea unei părţicele de lemn dintr'un pom nobil — mlădiţe, surcei — astfel, ca părţicea de pom nobil să se prindă, să se îmbine cu pădureşul, să crească şi să se desvoalte pe el

și să formeze în viitor o parte întregitoare, — partea nobilă a lui.

Îmbinarea aceasta sau sădirea părții pomului nobil pe pădureț se face în deosebite chipuri. Prin așa-numitele: copulare, altoire în despicătură, în formă de picior de capră, altoire în coajă, etc. Felul cum se îndeplinesc toate acestea și celelalte metode de nobilitat aici pomenite, sunt descrise pe larg în toate cărțile de pomărit mai de samă. Noi aici nu ne putem ocupa cu ele, ci observăm, în genere, numai: că îmbinarea părțicelei de pom nobil — a surceilor de altoit, cu pădurețul, trebuie să se facă astfel, ca lemnul nobil acolo unde vine în atingere cu pădurețul să se potrivească și lipească de acesta, iar coaja surcelului nobil să se îmbine cu a pădurețului astfel ca suc din pădureț să poată trece în surcelul nobil și să-l desvoalte și nutrească pe el.

Altoirea în modul de mai sus se face *deasupra* pădurețului. Acesta adecă se taie la un loc potrivit, se rotunzește și la acest loc se îndeplinește altoirea.

Se poate însă nobilita pădurețul și fără să fie tăiat, prin așa-numita *ablaclare*. Aceasta se îndeplinește introducându-se în coastelă

pădurețului un surcel nobil, care apoi, prin-zându-se și desvoltându-se, partea pădurețului deasupra surcelului nobil, apoi se taie și astfel surcelul nobil și lemnul din el prăsit formează în viitor pomul nobil.

Ablactarea se face despiciându-se în coastele pădurețului la un loc potrivit coaja lui. Apoi surcelul nobil se despoae pe o parte și în lungimea cât are să vie în atingere cu pădurețul, de coajă și o parte din lemn — se luciază apoi această parte și apoi surcelul se introduce cu partea luciată în despicătura coajei pădurețului. Coaja despiciată se strânge apoi peste surcel și se înfășură cu un fir de bumbac, peste care se pune apoi ceară de altoit, care să acopere legătura.

Ablactarea se poate face nu numai în coaje, ci și deasupra coajei, tăindu-se în coastele pădurețului o bucată de lemn cu coajă cu tot și apoi din surcelul nobil iară o bucată de lemn și coajă de aceeaș mărime, așa ca să se potrivească tăietura surcelului cu a pădurețului. Surcelul astfel pregătit se așează cu tăietura sa pe tăietura pădurețului, ca să se potrivească coaja cu coaja și apoi se leagă și se unge cu ceară de altoit.

Ocularea.

Ocularea se deosebește de altoire — după cum zisei mai sus — prin aceea, că la ea nu un *lemn*, ci numai *ochiu* dintr'un pom nobil se ia și se aplică sau sădește pe pădureț.

Ocularea se face tot ca ablactarea, *sub* coaja sau *pe* coaja pădurețului.

După ce coaja pădurețului mai întâi la un loc potrivit s'a crepat și despoiat de amândouă părțile crepăturii, ochiul bine dezvoltat, tăiat din pomul nobil, se introduce în crepătura coajei. Coaja apoi se strânge lângă ochiu, așa totuși, ca ochiul însuși să rămână liber de legătura ce se aplică, ca să țină coaja strânsă lângă ochiu până ce ochiul se prinde și se desvoaltă în noul său local, pe pădureț.

Și aici, ca și la ablactare, se poate tăia o parte din coaja pădurețului și pe această tăietură se poate apoi așeza ochiul nobil, așa ca coaja amândurora să se îmbine, — și apoi se leagă.

Altoirea se face mai cu seamă primăvara. Ocularea mai bine vara, rămânând apoi ochiul nobil durmind, până în primăvara

anului ce urmează. Nobilitarea, de sine înțeles, se face pe pomi tineri sau pe crengi tinere și cu surcei nobili, respective ochi din acel an sau din iarna trecută; unde coaja este încă tină și flexibilă.

În cele de mai sus am încercat să expun în teorie regulele principale, pe cari trebuie să le observe acela care se ocupă cu nobilitarea pomilor. Amănunțele se pot învăța numai în practică. Cel ce vrea să le învețe numai din carte nu va avea nici când rezultat în întreprinderile sale.

Sibiu, în Februarie 1926.

BCU Cluj / Central University Library Cluj I. P.

Cad stâlpii, unul după altul...

Mi-aduc aminte, din vremea copilăriei, cum, de câte ori muria vre-un bătrân din sat, tata, — Dumnezeu să-l odihnească, — număra pe degete, pe cei cari s'au dus din rândul celor vii. Lungea pomelnicul până în zile de mult apuse, în cari i se pierdea aducerea aminte, ne-mai-ajutându-l să-i scoată din afunzimea trecutului.

Știu, că, luând uliță de uliță, pomenea nume, pe cari eu nu le cunoșteam, decât doar că au fost înalțașii cutărei familii din

saf, cu ai cărei nepoți sau strănepoți mă hârjoneam eu, în țărâna safului sau pe pajiștea grădinilor. Și pare că acum văd pe tata cum se schimba la față și se 'nmuia la glas, de câte ori îl apuca dorul de-a desgropa icoanele celor adormiți.

Despre unul fiecare știa bunul părinte să ne povestească ceva. Și în simplitatea lui de țăran neștiutor de carte totdeauna scotea din viața celui desgropat câte-o învățătură pentru ceice spre aceeaș țintă alergau, dar se numărau încă între vii.

Așa îmi spunea despre unul, de-i ziceau Ionu' Mutului și care își avea căscioara chiar pe locul, unde astăzi stă, făloasă și arătătoare, casa lui Drăguleanu, cel de nu știe ce-i năcazul.

Ci-că pe Ionu' Mutului, — îmi spunea tata, — l'au cercat toate năcazurile din lume, începând cu de cele mărunte, cari îți strică vola bună și pofta de mâncare, până la cele, cari duc pe om la porniri sălbătice sau la gânduri de a-ți lua viața. Și zicea, belelele veneau pe capul omului, una după alta, ca trimise în goană, de-o mână dornică de răsbunare. Iar Ionu' Mutului, care avea o droaie de copii și cari sunt astăzi împrăștiați în lume ca făina orbului, le primea pe toate cu o răbdare de piatră și cu o liniște ca de om mort. Doar vorba dacă i se mai schimba în jelante, încolo Ionu' își vedea

de trebșoare, ea și când nimic nu s'ar fi întâmplat. Și de câte ori, după osteneli grele și frământături multe, n'a fost silit să înceapă din cap acelaș lucru, pe care l'a dat odată gata.

Ionu' Mutului, după cum spunea tata, a murit nu de mizeria vieții, ci s'au gătat zilele de bătrânețe. Aproape să pună mâna pe al sutălea an. De bolit n'a bolit decât o săptămână și a adormit cu ochii ațintiți spre icoana Răstignirii, atârnată, între ferestrele de către curte, în fața patului, pe care a zăcut. Cele din urmă cuvinte i-au fost către cel din jur, cari stăteau tăcuți, dar fără lacrimi, lângă patul bătrânului.

„Orice veți păși în viață nu vă pierdeți încrederea în Dumnezeu“, i-au fost vorbele sfârșitului.

Imi mai aduc aminte, după spusele tatii, de unul, căruia-i ziceau Smârgu și care s'a înecat în valea satului, când a venit mare, de s'a burzuluiț din matcă afară. Despre asta avea vorbe de ocară, că mereu era cu sudalma în gură și îl prindeau pârtașurile fiecă nemulțumire. Era mereu în poară cu vecinii și nime nu-i putea intra în voie. Către apusul zilelor însă s'a pocăit omul și, ca ușurare a păcatelor, s'a osândit singur, să ducă cu brațul piatra trebuincioasă la clădirea căsicioarei unui om sărac, lipit-pământului.

Și așa, despre mulți, pe cari n'am prins a-i cunoaște, îmi povestea tata. Iar eu la rândul meu, mă gândeam cu ușurătate de copil: oare de ce-i mai pomenește tata pe cei din cealaltă lume, când atâtea ar fi de vorbit de cei vii și de întâmplările din lumea asta?

Dar iată, că abia acum a sosit vremea să înțeleg pe tata.

Deunăzi, când am petrecut la groapă pe vecmul Vasile, pe care mă obicuisem să-l văd mereu la muncă, ne-pterzându-și nici când vremea în lenevire, am început a număra, în gând, pe bătrânii, cari s'au dus, în vremea din urmă și nu știu cum și pentruce am simțit o părere de rău.

Nici să-mi fie fost rude nu mi-ar fi părut mai rău.

M'am gândit mult la viața acestor bătrâni și pe nici unul nu l'am găsit, că n'ar fi vrednic de amintirea ce le-o fac.

Așa era Onu' Munteanu, care-și scotea căetula din cap în fața frunțașilor, ca înaintea altarului, de-ar fi fost gerul Bobotezii, de și nu mai avea fir de păr pe cap.

Radu Surului, cât un munte de voinic, dar când începea cineva potcă cu el, își făcea cruce, sculpând în sân: „piei Satano“, cu toate că e'o mână l'ar fi trimis prin vămile văzduhului.

laneu Săracului, care împrumuta făină dela vecini, ca să nu iese cerșitorul cu mâna goală din ograda lui.

Pe ăsta îl țin minte, de pe când eram băiat, trimis la învățătură în oraș. Atunci era bărbatul în floarea vieții. L'am văzut întrând într'o prăvălie de încălțăminte și ca să aflu ce mai este pe-acasă, l'am așteptat până și-a făcut târguiala. l-am dat frumos binețele și l'am întrebat despre ai mei. Dar nici prin gând să-mi treacă, că mă va dăruî cu ceva. Nu știu, că m'a văzut supt la obraz sau hainele-mi jerpelite l-au îndemnat să-mi deie o coroană. Și erau mulți bani pe vremea aceea; am trăit din ea trei zile, în rând, eu copil de chiaburi. Am dus-o numai în bunătași.

D'apoi Vasile-al Oarzanului, pe care-l prindea noaptea la poarta noastră, ascultându-mă să-i cetesc din gazete vești despre buri, cari se băteau cu angliușii. ăsta mult îndemn mi-a dat la învățătură. „Invață, dragul badii, să se bucure tatăl tău și mamă-ta după tine. Să trăiască și ei mai ușor, la bătrânețe“, îmi zicea, de câte ori închideam cartea, din pricină că nu mă mai lăsa întunerecul să-i cetesc. l-am ascultat sfatul și m'am silit la învățătură, dar ca părinții să-mi trăiască mai ușor de urma mea, n'am putut-o face. Slujba, mi-am ales-o, nu s'a 'ndurat să mă pricopsească prea mult.

Și mulți din câți au fost aș mai putea înșira.

Se vede, că am moștenit dela tata această obiceiuință, ca de eâteori moare un bătrân să înșir pomelnicul, celor cari l'au întrecut.

Și în clipe de acestea, îmi pare eă cu fiecare bătrân dus s'a prăbușit câte-un stâlp viguros al satului. Și stâlpii cad unul după altul. Norocul, că alții le iau locul, pentruca la rândul lor și ei se facă loc altora. Altcum, Doamne ferește, ce s'ar face satul, fără stăpânitorii atâtor suflete bune?

PETREA DASCĂLUL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Viitorul poporului nostru.

Prof. I. Moldovan.

Sunt pușini aceia între noi, cari se întrebă câteodată, ce va fi de poporul nostru peste 100 ori 1000 de ani. Și ce rost ar și putea avea a-și bate capul cu griji pentru un viitor atât de îndepărtat, când ziua de azi ne cere toată atenția, când abia putem răsbi cu greutățile mari, cu cari avem de luptat! Și apoi dacă ne facem cum se cade datorita și muncim și agonisim cât se poate de mult, și dacă vor face-o așa și copiii și nepoșii noștri, viitorul neamului trebuie să fie asigurat mai bine, decât prin planuri mari și griji deageaba. Că orice ai plănuia acum, cine știe ce va aduce ziua de mâine!?

Alții spun că degeaba este ori și ce calculește, fiindcă o națiune își are dela începutul ei drumul croit de soarte, ea se naște, trece prin copilărie, tinerețe, bărbăție și bătrânețe și se stânge întocmai ca un om singuratic. Așa s'au ridicat, au înflorit și au murit atâtea și atâtea neamuri în trecut și așa ne vom stinge și noi, mai, de vreme sau mai târziu.

Este un oareșecare adevăr în asemănarea aceeași între viața unui om și a unei națiuni, căci, de fapt, un popor poate dispărea, ea și un individ (ins), fie prin o nenorocire (războiu, catastrofă), fie prin boli, fie că, încrezută în puterea tinereții sale, își uită de îndatoririle firești, de credința strămoșească și nu are alt gând, decât de a câștiga, a cheltui averi, a trăi plăcut în petreceri istovitoare. Atunci își pierde vigoarea, își batjocorește vigoarea, devine pradă ușoară a plăgilor sociale și, în fine, a altor popoare, mai sănătoase. Au fost și popoare, cari au dus o viață chinuită, chiverisindu-și cu mînte puterile date de Dzeu, ajungând la adîncă bătrânețe și stingându-se încet, ca un moșneag, căruia i s'a gătat zilele.

Dar trebuie să spun îndată, că asemănarea nu se potrivește totdeauna, fiindcă, spre pildă, chinezii și-au ajuns starea de înflorire înainte cu multe mii de ani și trăiesc de atunci în aceeași stare, fără semne de slăbire ori de îmbătrânire. Viața unui popor deci nu trebuie să-și aibă granițe hotărîte, ca la omul singuratic.

Cu toate acestea putem trage învățătura, ea și în viața unui popor se răzbină ușurința, lipsa de credință și de răspundere. Un popor numai atunci poate trăi îndelungat, în plină vigoare, când se simte legat și îndrumat de faptele, gîta, credința și însușirile stră-

moșești, pe cari trebuie să le păstreze cu dragoste și sfințenie, când prețuiește mai scump vigoarea firească decât aurul și plăcerile trecătoare și când, îndeosebi, în toate faptele sale se lasă îndrumat de binele urmașilor săi. Rădăcini puternice în trecut, îndrumătoare pentru o viață chibzută, firească, și chivernisire cuminte a vigoarei trupești și sufletești, ea gândul la cei ce vor urma, sunt chiezășia cea mai sigură pentru un viitor bun.

Popoare, cari nu țin seamă de aceste învățături, cari trăiesc numai pentru ziua de azi și nu se gândesc la trecut și viitor, astăzi oricât de bogate și învățate popoare ar fi, oricât de puternice ar părea, ele sunt merite să dispară. Semnele decăderii, reducerea nașterilor, destrăbălarea moravurilor, slăbirea vieții familiare, goana după bunuri și plăceri vremelnice, batjocorirea eredinței și a sănătății, aceste semne triste nu întârzie a se arăta, și, dacă nu se deșteaptă neamul amenințat și nu-și culege și unește toate puterile pentru o însănătoșire grabnică, drumul sorții sale va merge pieziș, în jos, spre întunecare și pieire. Și alte neamuri, mai puțin învățate și bogate, dar mai viguroase, îi vor lua ușor locul.

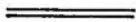
Privind soarta popoarelor, mai putem trage însă și o altă învățătură. O națiune este cu atât mai viguroasă și mai bine asigurată pentru viitor, cu cât pătura sa țărănească este mai puternică și legătura cu natura hrănitore mai intimă, mai strânsă. Desrădăcinarea țărânilor prin o industrializare rău pricepută, slăbirea vigoarei ei trupești prin plăgi, ca alcoolismul, sifilisul, tuberculoza, îmbolnăvirea sufletului ei prin

gânduri și dorințe urâte, necinstite, suni răni mai primejdioase în trupul neamului, decât orice pierderi de averi ori de sânge, oricât ar fi de grozave.

Neamul nostru are o pătură jărănească puternică și adâncă, înrădăcinată în trecut și în natură. Dar mult a suferit, mult a sângerat această jărănime și prea puțin și-au bătut capul conducătorii ei vigoare a acestei comori de puteri, pe care o considerau drept nescăpată. Slăbirea ei trupească și sufletească a început, dar nu prea vedem, că cineva o ia în serios. În familie, comună, Stat lupta se duce nu pentru un viitor mai bun, ci pentruca ziua de azi să fie trăită mai bine, câștigând averi, pe drept ori pe nedrept, și lăsând în grija sorții ce va fi mâine. Puterea, care zace în jărănimea noastră este primejdioasă de firea bolnavă a societății de azi, aceeași aproape în toată lumea, și dacă nu vrem să ne pierdem izvorul de energii, singurul izvor de viață pentru națiunea noastră, atunci din vreme să ne dăm seamă de primejdia, care ne amenință și să ne îndreptăm. Ne reușește aceasta, atunci viitorul neamului este asigurat.

Este deci limpede, că trebuie să ne gândim la viitorul neamului, trebuie să ascultăm de învățăturile minunate ale trecutului, să ne îndreptăm ochii spre soartea urmașilor și trecutul și viitorul să se îndrume spre binele naștunii toate gândurile și faptele, toată viața noastră.

Într'acolo își îndreaptă grija „Astra“ noastră veche. A o ajuta, a lupta în ștrele ei înseamnă a grăbi cu o elpă, cu o zi mai tute însănătoșirea neamului primejdios...

Datoria mamelor față de neam.

La români se nasc mulți copii. Poporul român e foarte rodnic și din punctul acesta de vedere stă în fruntea celor mai multe popoare, dar, din nenorocire, cei mai mulți copii mor în primul an sau în cei dintâi ani ai vieții lor, astfel că cu toată rodnicia lui atât de renumită, poporul nostru nu crește așa de repede cum ar trebui să crească. Cauza morții acestor copii este sau lipsa de îngrijire sau nepriceperea mamelor de a-și crește copiii. Mulți copii mor înainte de a se naște, din cauza boalelor părinților, cum e *sifilisul* și *alcoolismul*. Alți copii se nasc morți din cauză că mamele însărcinate nu se îngrijesc destul de bine și muncesc toată ziua, lucruri grele, până în ajunul facerii. E lucrul la mintea omului, că dintr-o mamă sănătoasă, bine hrănită și odihnită, se va naște aproape totdeauna un copil sănătos, câtă vreme o mamă slabă, bolnăvicioasă și istovită de muncă va da naștere unui copil plâpând, care nu va putea să trăiască multă vreme, ori dacă va rămâne în viață nu va fi în stare să lupte cu destul spor cu greutățile vieții. Știința, care ne învață cum să ne îngrijim copiii se numește *puericultură*, dela cuvântul latinesc *puer*, care pe latinește însemnează copil. Puericultura privește mai mult copilul, după ce și-a făcut apariția pe lume, dar grija noastră față de el trebuie să înceapă încă de când se află în trupul mamei sale, ferindu-l de orice boale, cari ar putea tulbura buna lui dezvoltare, cum ar fi boalele părinților (*alcoolismul*, *sifilisul*, *tuberculoza*) sau oboseala prea mare a mamei în decursul

sareinei. Cu aceasta se ocupă știința numită *eugenie*. *Eugenia* se străduiește să sădească în viitorii noștri copil ealități cât mai bune, cari dezvoltate pe măsură ce crește copilul să fie mai târziu spre folosul lui și al neamului.

Copiii odată născuți, mulți și buni, trebuie urmăriți în toate epocile vieții lor și îndrumați cât se poate mai bine, pentruca să nu apuce pe căi greșite, cheltuindu-și puterea fără folos pentru familie și pentru neam. Urmărirea aceasta o face *igiiena națiunii*. Ea nu se străduiește să asigure numai viitorul națiunii prin oameni cu însușiri cât mai bune, ci caută ca acești fii ai neamului să fie cât mai mulți la număr, iar însușirile lor bune înăscute să fie mărite și folosite în toți pașii vieții, eu deplină pricepere.

În popor există o mulțime de credințe greșite, cari trec din gură în gură și din generație în generație și privesc toate ramurile lucrărilor omenești, deci și partea, care interesează îngrijirea boalelor și păstrarea sănătății, la tineri și bătrâni. La țară oamenii mai fără carte ascultă de multe ori mai bucuroși de sfaturile isvorite din superstiția băbească, în loc să asculte de sfaturile oamenilor pricepuți, cari cunosc boalele și lecutrea lor după învățătură îndelungată, din cărți și din spitale.

Așa e și cu îngrijirea copiilor nou născuți.

Nici o știință pe lume nu e mai plăpândă decât copilul când se naște. Putul de găină îndată ce iese din găoace se ridică în picioare și alcargă după mamea-sa, cârbind; mânzul și vișelul sburdă și alcargă de par'că tot în picioare au fost de când lumea, căței ac ochi după câteva zile și cresc așa de repede,

de nici nu-l mai cunoști după câteua săptămâni. Numai copilul e neajutorat și așa de plăpând, că fără îngrijire moare în câteua zile. Așa a întocmit natura lucrurile, că o ființă cu cât e mai inteligentă și eu cât trăiește mai mult, cu atât are nevoie de mai multă îngrijire, până să ajungă mare.

Am putea să ne punem de multe ori întrebarea dacă mamele îngrijesc întotdeauna de copiii lor cel puțin tot așa de bine, ca de alte ființe neomenești din jurul casei. Din păcate unele femei știu să îngrijească mai bine de un animal domestic, decât de propria ființă, căreia i-a dat viață. E trist dar așa e. În poporul nostru ar trebui să fie mai puternic dezvoltată conștiința însemnătății pentru neam a fiecărui vâstar tânăr. Mamele ar trebui să-și dea seama, că copilul mic și neîndemănătesc de acuma, când va crește mare poate să devină un om înțelept și folositor neamului. Mamele de azi și cele de mâine să nu uite, că din populația dela țară se recrutează o bună parte din conducătorii poporului. Populația rurală, dacă se păstrează curată și sănătoasă, poate da locuitorilor dela oraș multe forțe puternice pentru lupta neîncetată a progresului. Forțele creatoare ale păturii țărănești, luminate de conducerea civilizată a îndrumătorilor dela orașe, pot fi hotărâtoare în isbânda unui neam. De aceea mamele sunt datoare să-și îngrijească cu trageră de inimă copiii, cărora le-a dat viață. Copiii sănătoși sunt cea mai mare bucurie la casa omului și cea mai bună garanție de viitorul neamului. Îngrijiți-vă copiii ca lumina ochilor voștri!

Dr. AUREL VOINA.

Binefăcătorii Nicolae și Cornelia Rusu.

Tot mai trăiește oameni, cari se gândesc la trebuințele sufletești ale neamului! Nu sunt numai gheștari și taie-frunze-la-câni pe lume! Le mai spune conștiința respicată unora: ai datorințe de dus în îndeplinire față de semenii tăi!

Altfel ar fi de luat lumea 'n cap!

Iată o păreche de oameni, care și-a luat la inimă chemarea aceasta a conștiinței și care și-a spus: din sdroaba mânilor noastre să se bucure sute și sute de tineri români, harnici, deștepți, bucuria viitorimei.

În toamna anului 1912 a fost chemat membrul nostru în comitetul central, dl Dr. Valeriu Moldovan, la căpătâiul proprietarului Nicolae Roman, în Poiana de Arieș. Nic. Rusu zăcea pe patul de moarte și, în fața martorilor, fruntași ai comunei, a lăsat un testament, care-i veșnicește numele între cei ce s'au gândit la viitorul cultural al neamului.

A lăsat Nic. Rusu și rudeniilor, dar a lăsat și bisericiei sale și Sindicatului ziaristilor români din Ardeal (gândindu-se la slujitorii cu cădelnița și cei cu peana!). A lăsat apoi o fundațiune cu numele „Nicolae și Cornelia Rusu“, din care să capete burse (ajutoare) elevii și studenții săraci, cari vor învăța la orice școală din Ardeal (și cei dela școalele de meserii).

Și a închis ochii omul de inimă și a rămas nevasta sa, nepoata prefectului din Câmpie, Nicolae Vlădușiu, să poarte gospodăria și să chibornisească

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Binefăcătorii Nicolae și Cornelia Rusu.

„Biblioteca populară“ a „Astrei“.

Frate țăran !

Drei să cetești cărțuli întremătoare de suflet — nu-i așa? Vrei să te lupți cu ispitele beției și ale lenulei, luând o carte bună în mână și dând nutremânt creierului, după cum dai nutremânt stomahului?

la atunci cărțuliile tipărite de vechea și vestita societate românească culturală: „Astra“ din Sibliu, și n'are să-ți pară rău. Mult bine a răspândit societatea aceasta prin casele românașilor! Peste un milion și jumătate de eărți a trimis în mijlocul țăranilor, ca să-l ridice sufletește.

Iată, chiar numai „Biblioteca populară“, din care face parte și Calendarul de față, câte bucăți frumoase a tipărit, de să tot cetești și să nu lași cartea din mână!

Să luăm pe rând numerele „Bibliotecii“, de când a apărut Calendarul pe 1926: In No. 131 ne vorbește dl profesor din Blaj *Ion Pop-Câmpeanu* despre „*Dușmanii omului*“, arătându-ne pe vrășmașii sănătății și ai averii. Fiecare țăran cu seaun la cap trebuie să-și cunoască dușmanii, ca să se știe apăra. — În Nr. 132 poate găsi țăranul român, pe lângă o biografie, o descriere a vieții, a fostului președinte al „Astrei“, *Andrieu Bârseanu*, o sumedenie de „*Snoave, chiuitori și povestiri*“, adunate de meșterul „*Sandu Pungă Goală*“, dascăl și fector de popă“, cum iscălea câteodată, posnaș, conducătorul nostru. Alci găsește cetitorul pe

Irganul mucalit, care căuta „balmoșul“ într'un părau
 și care cu „falsoș-balmoș“ și-a snopit nevasta, po-
 runcându-i să i-l facă; aici pe femeia, care vorbea
 anapoda, cu „Tiu, tiu, tiu“; aici pe „mujerea cu hainele
 de mătase“, care a fost dată pe ușe afară de boier,
 fiindcă l-ar fi văzut, când „au venit tureli“, când „au
 plouat covrigi“, când l-au purtat prin târg, eu un
 cârnaț legat de nas (șodenii, spuse de bărbatul ei).
 Chiuiturile sunt alese pe sprânceană! — În Nr. 133 a de-
 scris minunat dl profesor dela universitatea din Cluj
 Gh. Vâlsan „Povestea vieții lui Vasile Alecsandri“, a
 marelui nostru poet național. Sunt în „Povestea“
 aceasta și părți alese din autorul român, înecât după
 ce ai lăsat cartea din mână, nu te dai împăcat până
 ce n'ai citit și alte poezii și lucrări de ale lui Ale-
 csandri. — Numerele 134 și 137 conțin povestiri isto-
 rice din viața sbuciumată a poporului românesc:
 „Moartea lui Asan“, „Amor și răsbunare“ (cu Tepeș
 Udă — care trăgea în țapăl). „O tragedie din zile
 bătrâne“, de pe vremea Movileștilor, în Moldova. Po-
 vestirile sunt scrise cu multă destoinicie de Ioan Al.
 Lapedatu, fostul profesor la gimnaziul din Brașov, —
 Vine apoi (Nr. 135) o cărțuție cu fel de fel de sfaturi
 bune și cu povestiri frumoase, pentruca să fie citite
 la șezătorile noastre. Pe lângă astea se mai adaogă
 și câteva note muzicale, de compozitorul nostru N.
 Daneca, ca să le cânte copiii sau tinerii. — Nr. 137 cu-
 prinde nește amintiri scrise de însuș Mihai Viteazul
 (Tuptele lui Mihai Viteazul, povestile de el însuș).
 Dedem pe marele povod cum se sbuciumă și cum
 caută să o scoată mai bine la căpătâi. Documentul

acesta prețios a fost descoperit de curând, de un prieten al românilor în biblioteca statului italian din Florența și ne lasă să privim ea printr'o fereastră deschisă în inima lui Mihai. — Nr. 138 conține alt material prețios pentru șezătorile noastre: „*De cetit și răsândit*“. (Sfaturi despre ce înseamnă a fi român — de *prof. Vâlsan* — „trei soiuri de muieri“ — de dl *T. V. Păcățianu* — despre pământul, „maica noastră“ de dl *T. Neș* — sfaturi gospodărești — de marele meșter *D. Comșa*, povestea „*Sorii Servația*“ dela Strahov (Praga) de *Horia Petra-Petrescu* și multe altele.

Până la Crăciun e să apară o piesă teatrală, pentru copilașii noștri, eu Moș Crăciun și cu un biet orfan de tată și de mamă, care e rebegit de frig, cu bunica lui și de care se îngrijese toți conșcolarii, arătându-i că sunt copii de inimă.

Multe alte și alte lucrări minunate e vorba să se tipărească în „Biblioteca populară“. E vorba să se răspândească în cercuri cât mai largi, ca să fie îndrăgită de țărănul român.

Ascultați și vă cruciți: fiecare număr din cele înșirate mai sus nu costă mai mult de 5 Lei! În abonament, dacă ești membru al „Astrei“, capeși pentru 50 de Lei pe an zece numere și *Calendarul „Astrei“*. Abonați-vă eu toți! E spre binele tuturor!

Răspândiți între oamenii de carte și revista „*Transilvania*“, organul „Astrei“, la care colaborează toți scriitorii mai de samă din Ardeal, apoi cărțile scoase de secția medicală a „Astrei“, împotriva boalelor (oftică, boale lumești, etc.).

Pentru dinți.

1. Dinții sunt avere scumpă, grijește de ei.
2. Înconjură oamenii, cari nu-și îngrijesc dinții.
3. Dinții răi sunt un pericol pentru sănătate și frumusețe.
4. Curăță dinții după fiecare mâncare, chiar și seara, înainte de culcare.
5. Lasă tot la șase săptămâni să-ți cerceteze dinții un pricepător.
6. Mânâncă încet și duminică bine fiecare bucatură.
7. Lasă să-ți plombeze dinții, înainte de a simți durere.
8. Nu suferi rădăcini bolnave în gură.
9. Să nu ți să pună dinți artificiali pe rădăcini neplombate.
10. Lipsa dinților schimonosește fața.
11. Dintele propriu, cârpit, este mai bun ea unul artificial.
12. A nu griji de dinții copiilor este o pagubă pentru viață.
13. Îngrijirea dinților la copii începe îndată ce le răsar dinții.
14. Dinți de lapte, sănătoși, sunt condiție pentru dinți trainici.
15. Dinții de lapte tot așa trebuiesc umpluți, ca și ceice rămân, pentrucă schimbarea dinților începe dela 5 la 14 sau cu dintele înțelepciunii, până la 25 ani.

Glume.

Pe o casă s'a găsit într'un sat următorul „fruntar“, care ar putea fi folosit și de alți țărani :

A mea e casa și — tot — a mea nu-i!
 Că-i a urmașului nu pot să o spui,
 Căci altul sosește, o ia după el
 Și-l saltă din casă, așa, frumușel...
 Pe-al patrulea, iarăș, o să-l scoată afar';
 Atunci, spuneți, casa a cui este dar?...

(Imitație.)

* * *

Mare meșter! Unul, care era foarte, foarte gingaș, n'are ce lucra și-l apucă durerea de măsele. Hai la doftorul măselelor, la dentist. Acesta îl așează frumușel pe scaunul durerilor și, când îi meșterește 'n gură, îi scapă cleștele pe de lături. — „Dezi“, zice doftorul, „așa au tras oamenii măselele acum o sută de ani!“
 Mai ciocănește mai prinde, mai trage și rupe măseaua în două. — „Hei“, oftează doftorul, „vezi, dragul meu, așa ar trage măseaua concurentul meu, vecinul“. Pacientul să moară și alta nu!... Mai pune, a treia oară, doftorul cleștele și scoate măseaua întregă. „Al vezi așa! Bravo! Vezi, așa scot eu măselele!“

Urarea Calendarului „Astrei“.

Tot noroc și sănătate!
 Zile dalbe, 'mpistrițate
 lei-colea cu nunți, botez,
 lafă ee uă mai urezi!
 Bucurii — tot cu toptanu'!
 Cumpărați-mă la anu'!

Auzi trâmblîța sunând...*)

Andantino.

(Cântec bănățean, din răsboiu.)

Tib. Brediceanu.

p

A - uzi trâm - bi - ța su - nând? } A - no dra - gă
 Tu ră - măi, mân - dră, piân - gând...

mf

A - uzi trâm - bi - ța su - nând? } A - no dra - gă
 Tu ră - măi, mân - dră, piân - gând...

piu mosso.

A - no să - nă - ta - te bu - nă. } Aș - ta - zi - ua de pe ur - măi

rit.

*) Din culetele VI-IX de „Doine și cântece românești pe teme populare”, sub tipar.

Cuprinsul Calendarului:

	Pag.
<i>Bassarabescu I. A.</i> Pescarul fără suflet, schiță . . .	1
<i>Ghibu Dr. On.</i> A murit <i>Vasile Stroescu</i> (cu fotogr) . . .	5
<i>Emilia Dr. I. Rațiu</i> (cu fotogr.)	9
<i>Agârbiceanu I.</i> Credința în bine (povestire) . . .	14
<i>D. Comșa</i> a împlinit 80 de ani	19
<i>Dascălul Petrea.</i> Strămoșii mei (poezie)	22
<i>Palatul cultural din T.-Severin</i> (cu 2 fotogr.) . . .	23
<i>Băilă I.</i> Din Basarabia	28
<i>Dobroșinschi Elena.</i> Poezie	31
<i>Baladă din Basarabia</i>	32
<i>Fleury Irina.</i> Hai să râdem! (poezie)	33
<i>Dobroșinsehi Elena.</i> Pe malul unui râu	35
<i>Hațiegan Dr. I.</i> Ce este secția medicală și biopolitică a „Astrei”	36
<i>Preda Dr. Gh.</i> Efectele binefăcătoare ale razelor de soare	38
<i>Vâlsan Gh.</i> Pământul țării noastre	44
<i>Oprean Sabin.</i> La izvoarele Mureșului și Oltului (cu 2 fotogr.)	47
<i>Vintilă Dr.</i> Ferișt-vă de boalele lipicioase	53
<i>Șuluțiu Flaviu.</i> Viitorul industriei noastre	57
<i>Todica G.</i> Din tainele firii	63
<i>Zamfirescu I.</i> Ce ne trebuie (conferință)	65
<i>Hossu Alex.</i> Petrolul (cu 1 fotogr.)	80
<i>Wolker I.</i> Povestea milionarului, care a furat soarele	105
<i>Hoiescu N.</i> Dămurii vechi și noi	120
<i>Dragomir N.</i> Nedeea din Polana Mulerii	127
<i>Dascălul Petrea.</i> În bețe (povestire)	135

<i>Viciu Alexiu.</i> Numele românești ale vitelor și celorlalte animale domestice	140
<i>Dopp Izid.</i> Serbarea pomilor și a pasărilor (conferență)	146
<i>P. I.</i> Nobilitarea pomilor	159
<i>Dascălul Petrea.</i> Cad stâlpil, unul după altul (po-vestire)	165
<i>Moldovan Dr. I.</i> Viitorul poporului nostru	170
<i>Voina Dr. Aurel.</i> Datoria mamelor noastre	174
Binefăcătorii <i>Nic.</i> și <i>Cornelia Rusu</i> (cu 1 fotogr.)	177
Gândește-te puțin! (versuri)	179
„Biblioteca populară“ a „Astrei“	180
Pentru dinți (sfaturi)	183
Glume	184
Urarea calendarului „Astrei“	184

Ilustrații (ajară de cele înșirate):

<i>Sarcofagul</i> (coseiugul) cu moaștele Sf. Ioan cel nou (Bucovina)	105
<i>Biserica Sf. Dimitrie</i> din <i>Suceava</i> , zidită de Petru Rareș (1535)	110
<i>Pielrile Doamnei</i>	116
<i>Tihăraia</i> (Rarăul), <i>Câmpulung</i> (Bucovina)	121
<i>Rarăul</i>	126
<i>Român mergând la înmormântare</i> (sec. XVII)	130
<i>Copii români, ieșind de la școală</i> (de Raffet)	143
<i>Un cocoș, de un pietor de la Nicula</i>	145
<i>Copii cu steaua</i> (de Doussault)	157

Note muzicale :

<i>Brediceanu Tib.</i> : Auzul trâmbița sunând (supl.)	185
--	-----

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:

M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:

Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:

Dr. Oef. Russu.

Vice-prezident II.:

Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de frunțiși din toate păturile societății românești.

 **E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	” 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	” 500—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	” 50—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	” 10—

Vizitați Marele Magazin

LUCA P. NICULESCU

SUCURSALA - SIBIU

Strada Regina Maria

Nr. 7.

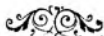

Bine asortat în tot ce privește branșa
manufacturii, modei, galanteriei, pre-
cum *Pânzeturi duble și simple, Giol-
giuri, Barchete, Picheturi, Flaneluri,
Catifele* pentru rochiile și pălării în
toate culorile și tot felul de *mălășuri*.

Asortiment permanent de *stofe en-
gleze* pentru bărbați și dame mai
ieftine ca ori unde.

!! Incercați și vă veți convinge !!

Asigurați-vă viața și avutul
la
„Prima Ardeleană, Societate
Anon. de Asigurări Generale“
fostă „Banca Generală de Asigurare“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

singura întreprindere națională
de asigurări în organizația
social-economică ce o aveau
sub regimul poliției trecut ro-
mâni din Transilvania, astăzi
cea dintâi întreprindere de
asigurări din această parte
de țară și una din cele mai
de seamă din România în-
-:- tregită. -:-

Președintele Consiliului de administrație:
Vasile Goldiș și administrator-delegat:
I. I. Lapedatu.

**Prima fabrică română
de mobile și binale**

BACIU & C^{omp.}

SIBIU, Strada Șaguna Nr. 14.

Execută tot soiul de mobile
masive și vopsite dela cele
mai fine până la cele mai
ieftine. Aranjamente com-
plete de biblioteci, muzee,
prăvălii, bănci pentru școală
foarte trainice, strane și frun-
tare pentru biserici, precum
uși și ferești pentru edificări
bătând orice concurență.

!! Deosebite scaune de bucătărie, patent propriu !!

Tipografia și Compactoria „Dacia Traiană“

Telefon 168 :: Piața Unirii 9. :: Telefon 168

EXECUTĂ eu gust și eu prețuri convenabile
toate lucrările de tipografie și compactorie
ca: Acțiuni, Registre, Libele de depuneri,
Broșuri, Reviste, Ziare, Biblioteci școlare,
Harte, Caiete de scris și de desen etc.

BCU Cluj / Cent ersity Library Cluj

LIVREAZA cuprețurile cele mai convenabile:
toate requisitele de scris, ca Creioane, Pențe,
Cerneluri, Sugative, Gome, Cretă, Călimare,
Cărți școlare și Cărți pentru biblioteci șco-
lare în prețuri originale. Imprimare școlare.

EDITEAZĂ Calendarul „DACIA TRAIANĂ“
și anume: Calendar lunar, pentru prenotări
și de părete, cari fiind bine îngrijite sunt eele
mai bune și răspândite calendare românești.
Apar la 15 Octomurie în fiecare an. :- :-

La comande mai mari rabat!!

Toate drepturile rezervate.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

— Zilele sunt puse după calendarul nou. —

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

v. = târg de vite.

m. = târg de marfă.

Abrud *v.* 27 Februarie, 1 Maiu, 25 Sept., 18 Dec. — *m.*
28 Februarie, 2 Maiu, 26 Sept., 19 Dec.

Agârbiciu (lângă Copșa-mică). *v.* 16—18 Martie și 12—14
Noemvrie. — *m.* 19 Martie și 15 Noemvrie.

Agnita *v.* 1—2 Aprilie, 1—2 Iulie, 12—13 Octomvrie,
19—20 Dec. — *m.* 4 Aprilie, 4 Iulie, 14 Oct., 21 Dec.

Alta-Măre *v.* 15 Februarie, 26 Maiu, 28 Dec. — *m.* 16
Februarie, 27 Maiu, 29 Decemvrie.

Alud *v.* 22—24 Ianuarie, 5—7 Maiu, 16—18 August
13—15 Oct. — *m.* 25 Ian., 8 Maiu, 19 Aug., 16 Oct.

Alămor *v.* 4 Martie, 3 Sept. — *m.* 5 Martie, 4 Sept.

Alba-Iulia *v.* 9—11 Aprilie, 23—25 Iulie, 27—29 Sept.,
14—16 Dec. — *m.* 12 Aprilie, 26 Iulie, 30 Septemv.,
17 Decemvrie.

Alma (Târnava-mică), *v.* 20 Ianuarie, 18 Aprilie, 21 Iunie,
22 Noemvrie, — *m.* 23 Ian., 21 Aprilie, 25 Iunie,
25 Noemvrie.

- Almaşul-mare *m.* 6 Febr., 2 Iulie, 25 Octomvrie.
- Alţina *v.* 18—19 Febr. 29—30 Aug. *m.* 20 Febr. 31 Aug.
- Amnaş *v.* 10 Februarie, 5 Iulie. — *m.* 11 Februarie, 6 Iulie.
- Apoldul-mare *v.* 17—18 Martie, 17—18 Nov., — *m.* 19 Martie, 19 Noemvrie.
- Apoldul-mic *v.* 2 Ianuarie, 10 August, — *m.* 3 Ianuarie, 11 August.
- Arad *v.* 1—2 Aprilie, 1—2 Iulie, 4—5 Noemvrie. — *m.* 1—5 Aprilie, 1—5 Iulie, 4—8 Noemvrie.
- Archita *oi* 19—20 Aprilie, 11—12 Oct. — *v.* 21 Aprilie, 13—14 Oct. — *m.* 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
- Archiud *m.* 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
- Ardhat *v.* 1 Ian., 20 Aprilie, , 31 Iulie, 19 Sept., — *m.* 2 Ianuarie, 21 Aprilie, 1 August, 20 Septemvrie.
- Armeni *m.* 5 Februarie, 25 Iulie.
- Arpaşul-de-jos *v.* 4—5 Iulie, 9—10 Oct. — *m.* 6 Iulie, 11 Octomvrie.
- Asnagiul-de-sus *v.* 20 Ian., 20 Mart., 4 Iulie, 24 Sept. — *m.* 21—22 Ian. 21—22 Martie, 5—6 Iulie, 25—26 Septemvrie.
- Aţel *v.* 11—12 Febr., 21—22 Apr., 8—9 Aug., 3—4 Dec. — *m.* 14 Febr., 24 Aprilie, 11 August, 6 Decemvrie.
- Avrig *v.* 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Octomvrie. — *m.* 2 Iunie, 13 August, 2 Octomvrie.
- Bacău 29 Iulie, 29 August
- Baghin *m.* 17 Iunie, 11 Noemvrie.
- Bahnea *v.* 27 februarie—1 Martie 5—7 Iunie, 27—29 Sept. — *m.* 2 Martie, 8 Iunie, 30 Septemvrie
- Bala-de-Criş *v.* şi *m.* 16 Martie, 15 Iunie, 21 Septemvrie, 21 Decemvrie.

- Bala-mare** *m.* 17—19 Ianuarie, 21—23 Martie, 20—22 Iunie, 22—24 August, 14—16 Noemvrie.
- Bălăușeri** (Târnava-mică) *v.* 2 Martie, 8 Maiu, 17 Iulie, 12 Septemvrie, 19 Dec., — *m.* 3 Martie, 9 Maiu, 18 Iulie, 13 Septemvrie, 20 Decemvrie.
- Bălcaci**. *v.* 15—17 Martie, 6—8 Nov. — *m.* 18 Martie, 9 Noemvrie.
- Bandul-de-Câmpie**. *v.* 28—30 Aprilie, 28—30 Octomvrie. — *m.* 1 Maiu, 31 Octomvrie.
- Baraolt** *v.* 31 Ianuarie—2 Febr., 7—9 Iunie, 18—20 Aug., 9—11 Noemvrie, — *m.* 3 Februarie, 10 Iunie, 21 Aug., 12 Noemvrie.
- Bărcuț** *v.* 19—20 Martie, 14—15, Octomvrie — *m.* 21 Martie, 16 Octomvrie.
- Bârlad** 23 Aprilie, 20 Iulie, 30 August, 14 Septemvrie 8 Noemvrie.
- Bărgăniș** *v.* 9 Maiu, 10 Octomvrie. — *m.* 10 Maiu, 11 Oct.
- Basna** *v.* 29—31 Martie, 29—31 Iulie — *m.* 1 Apr., 1 Aug.
- Bățanii-mari** *m.* 21 Ianuarie, 13 Aprilie, 31 Iulie, 7 Oct.
- Batoș** *v.* 25—26 Ian., 19—20 Maiu, 12—13 Noemvrie, — *m.* 27 Ian., 21 Maiu, 14 Nov.
- Beclean** *v.* 5 Aprilie, 12 Iunie, 4 Sept., 27 Noemvrie, — *m.* 6 Aprilie, 13 Iunie, 5 Septemvrie, 28 Noemv.
- Beluš** *v.* și *m.* 3—4 Februarie, 21—22 Aprilie, 21—22 Iulie, 27—28 Octomvrie.
- Bendorf** *v.* 10—11 Februarie, 15—16 August, — *m.* 12 Februarie, 17 Aug.
- Berchez** *m.* 7 Ianuarie, 29 Aprilie, 17 Iunie, 21 Octomv.
- Berchleș** *m.* 12 Iulie.
- Bicaz** (jud. Ciuc) *v.* 21—23 Aprilie, 22—24 August. — *m.* 24 Apr., 25 Aug.

- Blertan** *v.* 14—15 Aprilie, 2—3 Septemv., 20 Dec. — *m.*
17 Aprilie, 5 Sept., 23 Decemvrie.
- Bileag** *m.* 22 Martie.
- Bistrița** *v.* 6—8 Martie, 14—16 Maiu, 25—30 August,
20—22 Nov., — *m.* 17 Maiu, 31 Aug., 23 Noemvrie.
- Blaj** *v.* 6—8 Aprilie, 30 Iunie, —1 Iulie, 3—5 Dec. — *m.*
9 Aprilie, 2 Iulie, 6 Decemvrie.
- Bogoz** *v.* 28—30 Martie, *m.* 31 Martie.
- Bocșa** *m.* 31 Martie, —3 Aprilie 12—15 Maiu, 30 Iunie—
3 Iulie, 22—25 Septemvrie.
- Bonțida** *v.* 27 Martie, 29 Iunie, 20 Octomvrie, — *m.* 28
Martie, 30 Iunie, 21 Octomvrie.
- Borgoprund** *v.* 11—13 Aprilie, 27—29 Octomvrie — *m.*
14 Aprilie, 30 Oct.
- Bolan** *v.* 10—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Sept., 11
—13 Dec. — *m.* 13 Martie, 14 Iunie, 13 Septemv.,
14 Dec.
- Boroșeni-mare** *v.* și *m.* 23—24 Febr., 18—19 Maiu, 24—
25 August, 9—10 Noemvrie.
- Borșa** *m.* 24 Febr., 6 Maiu, 4 Oct.
- Brad** (jud. Hunedoara) *v.* și *m.* 17 Martie, 16 Iunie, 15
Sept., 15 Decemvrie.
- Bran** *v.* 7 Aug., 5 Oct., — *m.* 8 Aug., 6 Octomvrie.
- Brașov** *v.* 6 Apr., 20—22 Iunie, 17—19 Oct. — *m.* 20 Oct.
- Brateln** *v.* și *m.* 10 Martie, 31 August, 28 Oct., 28 Dec.
- Brețcu** *v.* 24 Ian., 6 Aug., 25 Sept., *m.* 25 Ian., 7 Aug.,
26 Sept.
- Brulu** *m.* 1 Martie, 24 Octomvrie.
- Bula** *v.* 25—26 Martie, 25—26 Octomv., — *m.* 27 Martie,
27 Octomvrie.
- Budini-de-Câmpie** *v.* 12—14 Iunie, — *m.* 15 Iunie, 11 Nov.

- Bucium (jud. Făgăraș). *v.* și *m.* 18 Martie, 2 Sept., 15 Dec.
 Bundorf *v.* 10—11 Februarie, 15—16 August. — *m.* 12
 Februarie, 17 August.
 Buza *v.* 19 Ianuarie, 19 Aprilie, 27 Iulie, 25 Oct. — *m.*
 20 Ianuarie, 20 Apr., 28 Iulie, 26 Oct.
 Buzău 24 Iunie.
 Cal *v.* 19—21 Ianuarie, 22—24 Maiu, 1—3 Oct., — *m.* 22
 Ianuarie, 25 Maiu, 4 Octomvrie.
 Călnic (jud. Sibiiu), *v.* 3 Iulie, 2 Dec. — *m.* 4 Iulie, 3
 Decemvrie.
 Câmpeni *v.* 12—14 Aprilie, 7—9 Iunie, 19—21 Iulie, 25—27
 Aug., 1—3 Noemvrie, — *m.* 15 Aprilie, 10 Iulie, 22
 Iulie, 28 August, 4—5 Noemvrie.
 Carțfalău *v.* 6 Martie, 23 Iunie, 15 Oct., — *m.* 7 Martie,
 24 Iunie, 16 Oct.
 Clăța *v.* 6 Maiu, 15 Sept. — *m.* 7 Maiu 16 Septemvrie.
 Clătina *v.* 1—2 Febr., — *m.* 3 Febr.
 Cazon *m.* 1 Maiu, 2 Iulie, 27 Noemvrie.
 Cârța-săsească *v.* 20 Martie, 20 Iulie, — *m.* 21 Martie,
 21 Iulie.
 Cehul-Silvaniei *v.* 2 Martie, 6 Aprilie, 22 Iunie, 20 Iulie,
 14 Sept., 19 Oct., 21 Dec., — *m.* 3 Martie, 7 Aprilie
 23 Iunie, 21 Iulie, 15 Sept., 20 Oct., 22 Decemvrie.
 Cernat *v.* și *m.* 3 Maiu, 20 Sept.
 Cernatul-de-Jos *m.* 2 Apr., 5 Iulie, 20 Decemvrie.
 Cetatea-de-baltă *v.* 25—27 Febr., 8—10 Aprilie, 10—12
 Iunie, 18—20 Aug., 16—18 Dec., — *m.* 28 Febr., 11
 Aprilie, 13 Iunie, 21 Aug., 19 Decemv.
 Chezdi-Oșorheiu *v.* 8—9 Ianuarie, 7—8 Maiu, 26—27 Oct.
 — *m.* 10 Ianuarie, 9 Maiu, 28 Octomvrie.
 Chibed *v.* 14—15 Febr., 17—18 Maiu, 30 Nov., — 1 Dec.,
 — *m.* 16 Febr., 19 Maiu, 2 Decemvrie.

- Chiudul-mic *v.* 19—21 Febr., 4—8 Nov. — *m.* 22 Febr.,
7 Noembrie.
- Chirpăr *v.* 29 Ian., 9 Aprilie. — *m.* 31 Ianuarie 11 Aprilie.
- Ciachi-Gârbău *v.* 28 Febr., 13 Iunie, 5 Sept., — *m.* 1 Martie,
14 Iunie, 6 Sept.
- Cincul-mare *v.* 11—12 Martie, 17—18 Iun., 30 Noembrie—
1 Decembrie. — *m.* 14 Martie, 20 Iun., 3. Octombrie.
- Cincul-mic *v.* 25 Martie, 15 Iulie, 20 Oct., — *m.* 28 Mart.,
16 Iulie, 21 Oct.
- Ciocman *m.* 8 Ian., 2 Noembrie.
- Cisnădie *m.* 30 Iunie și 29 August.
- Ciochiș *m.* 6 Aprilie, 30 Octombrie.
- Ciuc-Săndonic *v.* 17—18 Martie, 8—9 Octomb., — *m.*
19 Martie, 10 Oct.
- Ciuc-Sângeorgiu *v.* 10 Aprilie 18 Dec., — *m.* 11 Aprilie,
19 Decembrie.
- Ciuc-Sânmartin *v.* 1—2 Maiu, 7—8 Nov., — *m.* 3 Maiu,
9 Noembrie.
- Cluj *v.* 7—9 Ian., 9—11 Martie, 10—12 Iunie, 29—31 Aug.,
30 Oct.,—1 Nov. — *oi* 27—28 Aprilie. — *m.* 10 Ian.,
12 Martie, 13 Iunie. 1 Sept., 2 Nov.
- Codlea *v.* 24 Aprilie, 29 Septembrie. — *m.* 25 Aprilie,
30 Septembrie.
- Cohalm *v.* 7—9 Ianuarie, 8—10 Aprilie, 22—24 Iulie,
7—9 Oct., — *m.* 10 Ian., 11 Aprilie, 25 Iulie, 10 Oct.
- Cojocna *v.* 18—19 Aprilie, 3—4 Nov., — *m.* 20 Apr., 5 Nov.
- Constanța 15 August.
- Copăcel (Făgăraș) *v.* și *m.* 15—16 Febr., 27—28 Sept.
- Copalnic-Mănăstur *v.* 31 Maiu, 6 Dec., — *m.* 1 Iunie,
7 Decembrie.
- Copșa-mare *v.* 21—23 Aug., — *m.* 24 August.

- Copşa-mică oi 21—24 Aprilie, — vite cornute 25—27 Apr.,
20—22 August, — m. 28 Aprilie, 23 August.
- Cornăţel v. 31 Martie, 1 Aug., — m. 1 Aprilie, 2 August.
- Corond v. 15—17 Ianuarie, 10—12 Maiu, 1—3 Iulie, 22—
24 August, — m. 18 Ian., 13 Maiu, 4 Iulie, 25 Aug.
- Covasna m. 17 Febr., 2 Maiu, 22 Iulie, 11 Noemvrie.
- Cozmaş v. 23—24 Ian., 19—20 Aug. — m. 25 Ian. 21 Aug.
- Crasna v. 17 Ianuarie, 11 Aprilie, 11 Iulie, 10 Oct. —
m. 18 Ian., 12 Apr., 12 Iulie, 11 Oct.
- Crihalma v. şi m. 25 Martie, 1 Iulie, 1 Decemvrie.
- Criş v. 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct., — m. 7 Ianuarie,
12 Iunie, 12 Oct.
- Crişpatac m. 24 Febr., 16 Iunie, 4 Octomvrie.
- Cristur v. 21—23 Febr., 1—3 Maiu, 4—6 Iulie, 8—10 Sept.,
— oi 28—30 Aprilie, 5—7 Sept., — vite de prăsilă
1 Martie, — m. 24 Febr., 4 Maiu, 7 Iulie, 11 Septemv.
- Criţ v. 22—24 Ian., 29—31 August, — m. 25 Ian., 1 Sept.
- Cucl m, 10 Aprilie, 25 Noemvrie.
- Dala-săsească v. 4—5 Apr., 10—11 Oct., — m. 6—7 Apr.,
12—13 Octomvrie.
- Dalboşet m. 10 Martie, 23 Octomvrie.
- Daneş v. 2—4 Martie, 17—19 Iunie, 2—4 Oct., — m. 5
Martie, 20 Iunie, 5 Octomvrie.
- Dârlos v. 18—19 Martie, 19—20 Iunie, 8—9 Oct., —
m. 20 Martie, 21 Iunie, 10 Oct.
- Deda v. 16—18 Ianuarie, 4—6 Aprilie, 18—20 Septemv.,
— m. 19 Ianuarie, 7 Aprilie, 21 Sept.
- Dej v. 1 Martie, 31 Maiu, 16 August, 13 Dec., — m.
2 Martie, 1 Iunie, 17 August, 14 Dec.
- Deva v. 11—13 Ian., 10—12 Maiu, 31 Iulie, —2 August,
27—29 Oct., — m. 14 Ian., 13 Maiu, 3 Aug., 30 Oct.

- Dezna *m.* 14 Martie, 9 Maiu, 5 Sept.
- Dicio-Sânmartin *v.* 26—28 Febr., 28—30 Aprilie, 21—23 Iulie, 12—14 Oct., — *m.* 1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie, 15 Oct.
- Ditro *m.* 3 Febr., 1 Maiu, 17 Iulie, 25 Nov.
- Dobra *m.* 6 Maiu, 23 Iunie, 21 Sept., 8 Noemvrie.
- Drag *v.* 12—13 Aprilie, 4—5 Iulie, 16—17 Aug., 5—8 Noemvrie, — *m.* 14 Apr., 6 Iulie, 18 Aug., 7 Noemv.
- Drăgășani 14 Septemvrie.
- Drăguș *m.* 27—28 Februarie.
- Draos *v.* 26—28 Febr., 29—31 Oct., — *m.* 1 Martie, 1 Nov.
- Drașov *m.* 11 Septemvrie.
- Drîdlf (Făgăraș) *v.* 27—28 Martie, 25—26 Sept., — *m.* 29 Martie, 27 Sept.
- Eted *v.* 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 11—12 Martie 27—28 Sept., — *m.* 3 Febr., 4 Aprilie, 13 Iunie, 29 Sept.
- Făgăraș *v.* 15 Mart., 7—8 Iunie, 7—8 Sept., 4—5 Dec., — *m.* 17 Martie, 9—10 Iunie, 9—10 Sept., 6—7 Dec.
- Făget *v.* și *m.* 15 Ian., 9 Martie, 13 Aprilie, 29 Maiu, 8 Iulie, 24 August, 4 Nov., 15 Decemvrie.
- Farcașlacă *v.* 5—7 Maiu, 16—18 August, 9—11 Noemvrie, — *m.* 8 Maiu, 19 August, 12 Noemvrie.
- Feldioara (jud. Brașov). *v.* 25 Martie, 13 Dec. — *m.* 26 Martie, 14 Dec.
- Felmer (Târnava-m.) *v.* 1 Aprilie, 1 Sept., — *m.* 2 Apr., 2 Septemvrie.
- Ferihaz (jud. Târn.-mare). *v.* 21 Martie și 20 Oct. — *m.* 22 Martie și 21 Oct.
- Focșani 24 Iunie.
- Frata *m.* 27 August, 19 Nov.
- Frâna *v.* 10 Aprilie, 1 Oct. — *m.* 14 Aprilie, 2 Octomv.

- Frumoasa *v.* 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iun'e, 6—8 Sept., — *m.* 7 Ian., 14 Aprilie, 30 Iunie, 9 Septemv.
- Galați 2 Februarie, 21 Maiu, 6 August, 14 Octomvrie.
- Gălgău *m.* 21—22 Apr., 8—9 Septemvrie.
- Gârbova *v.* 15—16 Maiu, 29—30 Oct. — *m.* 17 Maiu, 31 Octomvrie.
- Gârcei (Sălăgiu) *m.* 19 Martie, 24 Iunie, 21 Septemvrie, 25 Noemvrie.
- Geaca *m.* 6 Iulie.
- Geoagiul-de-jos *v.* 3—4 Maiu, 3—4 Sept., 28—29 Dec., — *m.* 5 Maiu, 5 Sept., 30 Dec.
- Ghergheni *v.* 6—8 Aprilie, 12—14 Iunie, 4—6 Septemvrie, 10—12 Dec., — *m.* 9 Aprilie, 15 Iunie, 7 Septemv. 13 Decemvrie.
- Gherla *v.* și *m.* 3—5 Febr., 29 Apr.—1 Maiu, 23—25 Iulie, 26—28 Oct.
- Ghiertenış *m.* 4 Apr., 13 Iunie, 12 Septemvrie.
- Ghriș *v.* 31 Ian.,—2 Februarie, 5—7 Iulie, 18—20 Oct. — *m.* 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Oct.
- Gialacuta *v.* 23—24 Ian., 10—11 Iunie, 23—24 Nov., — *m.* 25 Ianuarie, 12 Iunie, 25 Noemvrie.
- Gilău *v.* 19 Aprilie, 23 Iulie, 10 Dec., — *m.* 20 Aprilie, 24 Iulie, 11 Dec.
- Grădiște *m.* 7 Maiu, 26 Octomvrie.
- Gurghiu *v.* 12—15 Sept., — *m.* 5 Maiu, 16 Sept.
- Guruslău *v.* 28 Ian., 2 Martie, 13 Maiu, 18 August, 20 Noemvrie, — *m.* 29 Ian., 3 Martie, 14 Maiu, 19 Aug., 21 Noemvrie.
- Haldacut (Timiș) *m.* 16 Ian., 16 Maiu, 14 Sept.
- Hălmaș (jud. Arad) *v.* și *m.* 12 Martie, 16 Aprilie, 2 Iulie, 10 Sept., 10 Dec.

- Hălmeag** *v.* 11 Aprilie, 15 Oct. — *m.* 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărășcrac (M. Turda)** *v.* 9—11 Martie, 29 Iunie—1 Iulie,
13—15 August, 16—18 Noemvrie, — *m.* 12 Martie,
2 Iulie, 16 August, 19 Noemvrie.
- Hașfalău.** *v.* 27 Martie, 1 Dec. — *m.* 28 Martie, 2 Dec.
- Hâșmașul-Lăpușului** *m.* 25 Martie, 6 Dec.
- Hațeg** *v.* 30 Ian.,—1 Febr., 12—14 August, — *oi* 29 Iulie—
7 August, — *m.* 2 Februarie, 15 August.
- Hendorf** *v.* 14—15 Apr., 14—15 Iulie, 8—9 Nov., — *m.*
16 Aprilie, 16 Iulie, 10 Noemvrie.
- Hetur** *v.* 30—31 Ian., 25—26 Iunie, 10—11 Octomvrie,
— *m.* 1 Febr., 27 Iunie, 12 Octomvrie.
- Hida** *v.* 5 Aprilie, 25 Sept., — *m.* 6 Apr., 26 Septemvrie.
- Hodoș** *v.* 25—27 Ian., 14—16 Apr., 18—20 Sept., — *oi*
11—13 Aprilie, — *m.* 28 Ian., 17 Aprilie, 21 Sept.
- Hoghiag** *v.* 1—2 Aprilie, 26—27 August, — *m.* 3 Apr.,
28 August.
- Homorod** *v.* 15—16 Martie, 29—30 Iunie, 15—16 Noemv.
— *m.* 17 Martie, 1 Iulie, 17 Noemvrie.
- Huedin** *v.* 24 Ian., 28 Februarie, 11 Aprilie, 30 Maiu,
25 Iulie, 20 Sept., 24 Nov., 19 Dec., — *m.* 25 Ian.,
1 Martie, 12 Aprilie, 31 Maiu, 26 Iulie, 21 Sept., 25
Noemvrie, 20 Decemvrie.
- Hundrubecliu** *v.* 5 Iulie, 12—13 Noemv., — *m.* 7 Iulie,
14 Noemvrie.
- Hunedoara** *v.* 30 Martie,—1 Aprilie, 25—27 Maiu, 26—28
Iunie, 26—28 Aug., 11—13 Noemv., — *oi* 24—25 Iunie.
— *m.* 2 Apr., 28 Maiu, 29 Iunie, 29 Aug., 14 Nov.
- Husășău (jud. Târnava-mică).** *v.* 23—25 Febr., 20—22
Iunie, 23—25 Oct., — *m.* 26 Febr., 23 Iunie, 26 Oct.

- Iacobeni. *v.* 23—24 Apr., 26—27 Oct. — *m.* 25 Aprilie;
28 Octomvrie.
- Iara-de-jos *v.* 28—30 Aprilie, 30 Sept.—2 Oct., — *m.* 1
Maiu, 3 Oct.,
- Ibașfalău *v.* 24—26 Ian., 23—25 Martie, 24—26 Maiu,
2—4 Iulie, 18—20 Sept., 17—19 Noemv., — *m.* 27 Ian.;
26 Martie, 27 Maiu, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Noemvrie.
- Ibișdorful-săsesc *v.* 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Ieciu (M.-Turda) *m.* 2 Iulie,
- Iernut *v.* 25—27 Martie, 29 Iunie, —1 Iulie, 1—3 Nov.,
25—27 Dec., — *m.* 28 Martie, 2 Iulle, 4 Noemvrie;
28 Decemvrie.
- Ighiu *v.* 28 Maiu—2 Iunie, 20—25 Octomv. — *m.* 3 Iunie
26 Oct.
- Ileanda-mare *v.* 9 Febr., 1 Maiu, 15 Oct., — *m.* 10 Febr.,
2 Maiu, 16 Oct.
- Ileni (Treiscaune) *v.* și *m.* 10 Ianuarie, 1 Maiu, 3 Sept.
- Illa *v.* și *m.* 19 Ian., 6 Aprilie, 13 Iunie, 6 Iulie, 28 Aug.,
11 Octomvrie.
- Jibău *v.* 13 Febr., 4 Maiu, 10 Iunie., 10 Oct. 17 Decemv.,
— *m.* 14 Febr., 5 Maiu, 11 Iunie, 11 Oct., 18 Dec.
- Jidveiu (Târnava-m.) *v.* 15—17 Ian., 15—17 Maiu, 4—6
Septemvrie, 22—24 Noemvrie. — *m.* 18 Ian., 18 Maiu,
7 Septemvrie, 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare *m.* 20 Ian., 26 Apr., — *m.* 14 Iunie 27 Aug.,
22 Noemvrie.
- Jucul-de-jos *oi* 1—3 Maiu, — *m.* 20 Maiu, 4 Septemv,
- Lăpușul-românesc *v.* 13 Ian., 6 Aprilie, 13 Iunie, 18 Sept.,
— *m.* 14 Ian., 7 Aprilie, 14 Iunie, 21 Sept.,
- Lăpușul-ung. *v.* 18 Ian., 13 Maiu. 6 Iulie, 26 Sept., — *m.*
19 Ian., 14 Maiu, 7 Iulie, 27 Septemvrie.

- Laslea-mare *v.* 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct., — *m.* 18 Febr.,
18 Iulie, 18 Oct.
- Lechința *v.* 26—28 Februarie, 22—24 Aprilie. 12—14 Iunie,
18—20 Sept., — *m.* 1 Martie, 25 Apr., 15 Iunie, 21
Septemvrie.
- Lisa (Făgăraș) *v.* 3 Iunie, 21 Septemvrie.
- Lona (S. Dobâcă) *v.* și *m.* 23 Ian., 24 Maiu, 16 August.
- Lovnic *v.* 5—6 Martie, 6—7 Iulie, — *m.* 7 Martie, 8 Iulie.
- Ludoșul-mare. *v.* 15 Apr., 27 Sept., — *m.* 16 Aprilie, 28
Septemvrie.
- Lugoj *m.* 4—6 Febr., 6—8 Maiu, 2—4 Iulie, 14—16 Oct.
- Lunca *m.* 25 Aprilie, 21 Septemvrie.
- Lupșa *m.* 14 Ianuarie, 4 Maiu, 6 Sept.
- Macfălau *oi* 19—20 Aprilie, — *porci* 28—29 Decemvrie,
— *v.* 30 Dec., —1 Ianuarie. 21—23 Apr., — *m.* 2 Ian.,
24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Septemvrie.
- Măgheruș *v.* 5 Februarie, 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov.,
— *m.* 6 Februarie, 10 Aprilie 5 August, 15 Noemv.
- Mălăncrav *v.* 11 Martie, 12 Iunie, 29 Sept., — *m.* 12
Martie, 13 Iunie, 30 Septemvrie.
- Mânărade (Alba-inf.) *m.* 28 Octomvrie.
- Mănăsturul-ung *v.* 18 Martie, 28 Iunie, 19 August, 10
Noemvrie, — *m.* 19 Martie, 29 Iunie, 20 August,
11 Noemvrie.
- Marcod *oi* 26—28 Martie, *v.* 29—31 Martie, 14—16 Sept.
— *m.* 1 Aprilie, 17 Sept.,
- Marpod *v.* 11—12 Iunie, 29—30 Octomv., — *m.* 13 Iunie,
31 Octomvrie.
- Mediaș *v.* 7—9 Martie 10—12 Aprilie, 28—30 Maiu,
9—12 Iulie, 19—21 Sept., 27—29 Nov., — *oi* 6—10
Iulie, — *m.* 10 Martie, 13 Aprilie, 31 Maiu, 13 Iulie,
22 Sept., 30 Noemvrie.

- Mercurea** (jud. Sibiiu) *v.* 22—23 Februarie, 25—26 Iunie, 9—10 Nov., — *m.* 24 Febr., 27 Iunie, 11 Noemvrie.
- Merghindeal** *v.* 21—22 Aprilie, 23—24 August, 21—22 Octomvrie. — *m.* 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.
- Micăsasa** *m.* 28 Ianuarie, 20 Maiu, 13 Octomvrie.
- Miercurea-Ciucului** *v.* 15—17 Febr., 24—26 Maiu, 10—12 Iulie, 26—28 Sept., — *m.* 18 Februarie, 27 Maiu, 13 Iulie, 29 Septemvrie.
- Miercurea-Murășului** *v.* 21—23 Febr., 29—31 Iulie, 7—9 Decemv., — *m.* 24 Februarie, 1 August, 10 Decemv.
- Miheș** *v.* 21—23 Ian., 27—29 Maiu, 31 Iulie, —2 August, — *m.* 24 Ianuarie, 30 Maiu, 3 August.
- Mociu** *v.* 3—4 Ian., 9—10 Apr., 1—2 Iunie, 16—17 Aug., — *m.* 5 Ian., 11 Aprilie, 3 Iunie, 18 Aug.
- Monor** *v.* 29—30 Maiu, 25—26 Sept., — *m.* 31 Maiu, 27 Sept.
- Moșna** *v.* 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August, — *oi* 17 Apr., — *m.* 4 Febr., 24 Apr., 28 Aug.
- Motișdorf** *v.* 16—18 Martie, 7—9 Iunie, 2—4 Nov., — *m.* 19 Martie, 10 Iunie, 5 Noemvrie.
- Murăș-Ludoș** *oi* 28 Apr., —1 Maiu, — *v.* 1—3 Maiu, 1—3 Octomvrie, — *m.* 4 Maiu, 4 Octomvrie.
- Nadeșul-săsesc** *v.* 2—4 Februarie, — *m.* 5 Februarie, 28 Aprilie, 31 Oct.
- Năsăud** *v.* 25—26 Maiu, 5—6 Septemvrie, 6—7 Noemvrie, — *m.* 27 Maiu, 7 Septemvrie, 8 Noemvrie.
- Noerich** *v.* 1—2 Febr., 25—26 Maiu, 15—16 Oct., — *m.* 3 Febr., 27 Maiu, 17 Oct.
- Oclandul-Homorodului** *v.* 25—27 Aprilie, 24—26 Oct., — *m.* 28 Apr. 27 Oct.
- Ocna-Sibilului** *v.* 29—31 Martie, 3—5 Aug., 17—19 Dec., — *m.* 1 Aprilie, 6 Aug., 20 Decemvrie.

- Ocnele-Mureșului** *v.* 5—7 Apr., 9—11 August, — *m.* 8
 Aprilie, 12 August.
- Odorheiu** *v.* 21—23 Martie, 17—19 Iunie, 1—3 Oct., 18—20
 Dec., — *oi* 10—12 Aprilie, 28—30 Sept., — *m.* 24
 Martie, 20 Iunie, 4 Oct., 21 Decemvrie.
- Ogra** (jud. Târnava-mică) *v.* 25—27 Aprilie, 13—15 Sept.,
 — *m.* 28 Aprilie, 16 Septemvrie.
- Olafalăul-mare** *v.* 9—11 Martie, 26—28 Nov., — *m.* 12
 Martie, 29 Nov.
- Olpret** *v.* 16—17 Aprilie, 31 ian.—1 Iunie. — *m.* 1—2
 Ian., 18 Aprilie, 2 Iunie, 1—2 Aug., 10—11 Octomvrie.
- Orăștie** *v.* 11—13 Martie, 1—3 Iunie, 1—3 Oct., 3—5
 Decemvrie, — *m.* 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 6 Dec.
- Orlat** *v.* 7 Apr., 28 Aug., — *m.* 8 Apr., 29 August.
- Ormenișul-de-Câmpie** *v.* 16—17 Ian., 3—4 Maiu, 4—5 Iulie,
 16—17 Dec., — *porci* 10—12 Dec., — *oi* 15—17 Apr.,
 — *m.* 18 Ianuarie, 5 Maiu, 6 Iulie, 18 Decemvrie.
- Ozun** (jud. Treiscaune), *v.* 23 Martie, 25 Maiu, 7 Dec.,
 — *m.* 24 Martie, 26 Maiu, 8 Decemvrie.
- Paloș** *v.* 10 Martie, 1 August, 5 Dec., — *m.* 11 Martie,
 31 Iulie, 6 Decemv.
- Panticeu** *m.* 23—24 Iunie, 9—10 Septemvrie.
- Păpăuț** *v.* și *m.* 25 Febr., 30 Maiu, 15 Aug., 31 Octomvrie.
- Pecica-română** *m.* 2 Febr., 24 Iulie.
- Pecica-ung.** *m.* 9 Maiu, 14 Septemvrie.
- Petelea** *v.* 15—17 Iunie, 3—5 Dec., — *m.* 18 Iunie, 6 Dec.
- Petriș** (Bistrița-Năsăud) *v.* 30—31 Martie, 26—27 Oct.,
 — *m.* 1 Aprilie, 28 Octomvrie
- Petroșani** *v.* 14 Maiu, 14 Oct., — *m.* 15 Maiu, 15 Oct.
- Pltești** 23 Aprilie, 24 Iunie.
- Polana-Sibilului** *v.* 11—12 Iulie, 19—20 Sept., — *m.* 13
 Iulie, 21 Septemv.

- Poiana-sărată** *v.* 29 Martie, 19 Maiu, 14 Iulie, 25 Oct.,
— *m.* 30—31 Martie, 20 Maiu, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poplaca** *v.* 10—11 Martie, 27—28 Sept.
- Porumbacul-de-jos** *v.* 14—15 Aprilie, 1—2 Sept., — *m.*
16 Aprilie, 3 Sept.
- Praid** *v.* 16—18 Martie, 23—25 Iulie, 12—14 Octomv., 14
—16 Dec., — *m.* 19 Martie, 26 Iulie, 15 Oct., 17 Dec.
- Preșmer** *v.* 2 Febr., 5 August. — *m.* 3 Febr., 6 August.
- Proștea-mare.** *v.* 29 Ianuarie, 7 Aprilie, 10 Iunie, 26
Oct., — *m.* 1 Febr., 13 Iunie.
- Racoșul-de-jos** *v.* 23 Aprilie, 23 Iunie, 20 Sept., — *m.* 24
Aprilie, 24 Iunie, 2i Sept.
- Râșnov** *v.* 24 Ianuarie, 10 Iulie, — *m.* 25 Ian., 11 Iulie.
- Râmnic-Vâlcea** 14 Octomvrie.
- Reghin** *cai* 11—13 Februarie, 4—6 Maiu, 2—4 August,
15—17 Octomvrie, — *vite cornute* 14—18 Febr., 7—11
Maiu, 5—9 August, 18—22 Oct., — *oi* 1—3 Maiu,
30 Iulie—1 August, — *m.* 19 Februarie, 12 Maiu,
10 August, 23 Octomvrie.
- Reteag** *v.* 4—6 Maiu, 9—11 Iulie, 25—27 Sept., — *m.*
7 Maiu, 12 Iulie, 28 Septemvrie.
- Retișdorf** *v.* 27—28 Maiu, 12 Sept., — *m.* 30 Maiu.
- Richișdorf** *v.* 25 Martie, 13 Nov., — *m.* 27 Martie, 15 Nov.
- Rodna-veche** *v.* 17—18 Febr., 1—3 Maiu, 23—24 Iunie
7—9 August, 27—28 Oct., 12—13 Dec., — *m.* 19 Febr.,
4 Maiu, 25 Iunie, 10 August, 29 Oct., 14 Decemv.
- Roșia-montană** *v.* 24 Martie, 6 Oct., — *m.* 25—26 Mart.,
7—8 Octomvrie.
- Ruși-Munții** *m.* 30 Martie, 30 Septemvrie.
- Săbăd** *v.* 14—16 Aprilie, 4—6 Octomv., — *m.* 17 Aprilie,
7 Octomvrie.

- Sălașul-de-sus *v.* 4—5 Maiu, 10—11 Oct., — *m.* 6 Maiu, 12 Octomvrie.
- Sălciva-de-jos (Turda-Arieș) *m.* 4 Apr., 8 Maiu, 10 Aug., 20 Octomvrie.
- Săliște (jud. Sibiiu). *oi și porci*, 11 Iunie, 4 Oct., *v.* 12—13 Iunie, 5—6 Oct., — *m.* 14 Iun., 7 Oct.
- Sămbăta-de-jos *v.* 22—23 Aprilie, 31 Maiu—1 Iunie. — *m.* 24 Aprilie 2 Iunie.
- Sângeorgiul-de-pădure *v.* 19—20 Martie, 26—27 Oct., — *m.* 21 Martie, 28 Octomvrie.
- Sângeorgiul-săsesc *v.* 29—31 Ian., 5—7 Maiu, 29—31 Iulie, 29—31 Oct., — *m.* 1 Febr., 8 Maiu, 1 August, 1 Noemvrie.
- Sânmarținul-Homorodului *v.* 12—13 Februarie, 14—15 Maiu, 30—31 Aug., — *m.* 14 Febr., 16 Maiu, 1 Sept.
- Sânmiclăuș *oi* 7—8 Apr., 11 Sept., — *m.* 25 Aprilie, 21 Sept., 13 Decemv.
- Sânpaul *v.* 10—12 Aprilie, 12—14 August, — *m.* 13 Apr., 15 August.
- Sântămăria-de-peatră *v. și m.* 13 Ian., 27 Aprilie.
- Sântămăria-Orlea *oi* 12—13 Aprilie, 4—5 Sept., — *v.* 14—15 Aprilie, 6—7 Sept., — *m.* 16 Aprilie, 8 Sept.
- Șarcala *v.* 8—9 Maiu, 21—22 August, 9—10 Nov., — *m.* 10 Maiu, 23 Aug., 11 Noemvrie.
- Șărmașul-mare *v.* 18—19 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Oct., — *m.* 20 Ian., 20 Aprilie, 10 Octomvrie.
- Șaroșul-săsesc (Târnavă-mică) *v.* 7—8 Apr., 22—23 Oct. — *m.* 10 Apr., 25 Octomvrie.
- Saschiz *v.* 10 Ianuarie, 20 Maiu, 1 August, 22—24 Nov., — *m.* 12 Ianuarie,, 22 Maiu, 3 August, 25 Noemvrie.
- Săsciori (Sibiiu) *v.* 28—29 Martie, 24—25 Oct., — *m.* 30 Martie, 26 Oct.

- Sāvāghisla *v.* 24—26 Aprilie, 25—27 Octomvrie, — *m.* 27 Apr., 28 Oct.
- Sebeșul-săsesc *v.* 26—28 Ianuarie, 21—23 Aprilie, 30—31 Maiu, 21—23 Aug. — *oi* 6—8 Aprilie, 30—31 Maiu, 10—12 Aug. — *m.* 29 Ianuarie, 24 Aprilie, 24 August
- Șelca-mare *oi* 22 Maiu, 29 Maiu, *v.* 26 Maiu, 28 Aug., 10—11 Decemvrie — *m.* 30 Maiu, 30 August, 13 Dec.
- Șelca-mică *v.* 21—23 Iunie, 8—10 Nov., — *m.* 24 Iunie, 11 Noemvrie.
- Selliștat *v.* 19 Maiu, 22 Sept., — *m.* 20 Maiu, 23 Sept.
- Senereuș (T.-mică) *v.* 10—11 Apr., 28—29 Iunie, 26—27 Oct., — *m.* 12 Apr., 30 Iunie, 28 Oct.
- Sf. Gheorghe *cai* 29 Iunie, — *m.* 16—17 Martie, 27—28 Aprilie, 29—30 Iunie, 12—13 Octomvrie.
- Sibiu *oi* 26—28 Aprilie, 7—9 Sept., — *vite cornute* 6—7 Ianuarie, 29—30 Aprilie, 10—11 Septemvrie, — *cai*, 8—9 Ianuarie, 1—2 Maiu, 12—13 Septemvrie, — *m.* 10 Ianuarie, 3 Maiu, 14 Septemvrie.
- Sic *vite și m.* 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept., 30 Noemvrie.
- Șteul-mare *v.* 30 Septemvrie, — *m.* 1 Octomvrie.
- Sighișoara *v.* 15—16 Ian., 13—14 Martie, 21—22 Iunie, 15—16 Sept., 1—2 Noemvrie. — *m.* 16 Martie, 24 Iunie, 4 Noemvrie.
- Șillmeghi *m.* 1 Ian., 12 Iunie, 15 August.
- Șimand *v.* 6 Febr., 8 Maiu, 11 Sept., — *m.* 7 Febr., 9 Maiu, 12 Sept.
- Șimleul-Silvaniei *v.* 24 Martie, 9 Iunie, 22 Sept., 22 Dec. — *m.* 25 Martie, 10 Iunie, 23 Sept., 23 Dec.
- Șinca-veche *v.* 29 Aprilie, 24 Oct., — *m.* 30 Aprilie 25 Octomvrie.

- Șintereag** *v.* 2 Febr., 23 Iunie, — *m.* 3 Febr., 24 Iunie.
Șlimnic *v.* 1 Iunie, 14 Oct., — *m.* 2 Iunie, 15 Octomvrie.
Șoars (Târnava-m.) *v.* 7—8 Aprilie, 17—18 Sept., — *m.*
 9 Apr., 19 Sept.
Soborșin *m.* 14 Febr., 13 Aprilie, 18 August, 3 Decemvrie.
Șomărtiu *v.* 22 Aprilie, 28—29 Iulie, 4—5 Nov. — *m.*
 25 Aprilie, 31 Iulie, 7 Noemvrie.
Șomcuta-mare *v.* 16 Martie, 15 Iunie, 17 August, 9 Nov.
 — *m.* 17 Martie, 16 Iunie, 18 August, 10 Noemvrie.
Spermezău *v.* 19 Maiu, 9 Sept., — *m.* 20 Maiu, 10 Sept.
Strelu-Sângeorgiu (Hunedoara) *v.* 6 Maiu, 18 Dec.
Snpurul-de-jos *m.* 17 Febr., 19 Maiu, 11 Aug., 17 Nov.
Taga *m.* 1 Martie, 7 Iunie.
Târgu-Murăș *v.* 14—16 Ian., 4—6 Aprilie, 17—19 Iunie,
 1—3 Septemvrie, 8—10 Nov., — *m.* 17 Ianuarie,
 7 Aprilie, 20 Iunie, 4 Sept., 11 Nov.
Tășnad *v.* și *m.* 18 Febr., 14 Apr., 6 Maiu, 1 Iulie, 9 Sept.
 21 Oct., 11 Nov.
Teaca *v.* 30—31 Ian., 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie, 3—4
 Nov., — *oi* 11—14 Apr., — *m.* 1 Febr., 1 Maiu, 27
 Iunie, 5 Noemvrie.
Teluș *v.* 17—18 Febr., 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie, —
m. 20 Februarie, 28 August, 8 Noemvrie.
Țicmandru *v.* 31 Martie, 14 Sept., 28 Dec., — *oi* 1 Apr.,
 15 Sept., 29 Dec. — *m.* 2 Aprilie, 16 Sept., 30 Dec.
Ticușul-săsesc. *v.* 11—12 Febr., 24—25 Iunie, 1—2 Nov.
 — *m.* 13 Febr., 26 Iunie, 3 Noemvrie.
Timișoara vite cornute 17 Martie, 26 Maiu, 11 Aug., 29
 Sept., 15 Dec., *porci* și *oi* 17—18 Martie, 26—27 Maiu
 11—12 August, 29—30 Sept., 15—16 Dec., *cai* 18—19
 Martie, 27—28 Maiu, 12—13 Aug., 30 Septemvrie —

- 1 Oct., 16—17 Dec., — *m.* 17—21 Martie, 26—30
Maiu, 11—15 August, 29 Septembrie—1 Oct., 15—19
Decembrie.
- Toplița-română** *v.* 27—29 Ianuarie, 22—24 Apr., 7—9
Iulie, 2—4 Oct. — *m.* 30 Ianuarie, 25 Aprilie, 10
Iulie, 5 Octombrie.
- Trapold (Târnavă-mare)** *v.* 19—20 Martie, 3—4 Decemv.
— *m.* 21 Martie, 5 Decembrie.
- Trăscău** *v.* 13—15 Maiu, 7—9 Octombrie. — *m.* 16 Maiu,
10 Octombrie.
- Turda** *v.* 2—4 Martie, 21—23 Apr., 21—23 Iunie, 6—8
Septembrie, 3—5 Dec. — *m.* 5 Martie, 24 Aprilie,
24 Iunie, 9 Septembrie, 6 Decembrie.
- Ungra** *v.* 12 Martie, 30 Iunie, 2 Nov. — *m.* 13 Martie,
1 Iulie, 3 Noemv.
- Valdahaza (jud. Cojocna)** *v.* 21 Martie și 20 Septembrie,
— *m.* 22 Martie, 21 Septembrie.
- Valda-Recea** *v.* 18—19 Ianuarie, 21 Martie, 1—2 August,
m. 18—19 Ianuarie, 1—2 August.
- Veneția-de-jos** *v.* 1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept. —
m. 3 Mart., 8 Iulie, 25 Septembrie.
- Vinerea** *v.* 26—27 Aprilie, 27—28 Decembrie, — *m.* 29
Apr., 30 Decembrie.
- Vingard (Alba inf.)** *v.* 10—11 Febr., 10—11 Maiu, 10—11
Sept., — *m.* 12 Febr., 12 Maiu, 12 Septembrie.
- Vințul-de-jos** *v.* 22—23 Iunie, 23—24 Nov. — *m.* 24 Iunie,
25 Noembrie.
- Vințul-de-sus** *v.* 18—20 Martie, 5—7 Iunie, 20—22 Aug.,
16—18 Nov., — *m.* 21 Mart., 8 Iunie, 23 Aug., 19 Nov.,
- Vlștea-de-jos** *v.* 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. —
m. 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.

- Vlad *v.* 26 Februarie, 20 Iunie, 20 Noemvrie. — *m.* 27
Februarie, 21 Innie, 21 Noemvrie.
- Voila *v.* 3—4 Maiu, 16—17 Aug., — *m.* 5 Maiu, 18 Aug.
- Vorumloc *v.* 2—3. Aprilie, 7—8 Sept., — *m.* 5 Aprilie
10 Septemvrie.
- Vurpăr *v.* 15 Martie, 1 Iulie, — *m.* 16 Martie, 2 Iulie.
- Zăbala *m.* 25 Febr., 1 Iulie, 7 Oct., 2 Decemvrie
- Zăgar *v.* 10—11 Febr., 10—11 Apr., 10—11 Iulie, 10—11
Oct. — *m.* 12 Febr. 12 Apr., 12 Iulie, 12 Oct.
- Zălau *v.* și *m.* 2—3 Martie, 1—2 Iunie, 6—7 Iulie, 7—8
Septemvrie, 5—6 Octomvrie, 7—8 Decemvrie.
- Zam *m.* 29 Ianuarie, 30 Martie, 3 Iunie, 21 Iulie, 11 Sept.,
27 Septemvrie, 13 Decemvrie.
- Zărnești *v.* 5 Maiu, 20 Sept., — *m.* 6 Maiu, 21 Septemvrie.
- Zeteleaca *v.* 3—4 Martie, 1—2 Noemvrie — *m.* 5 Martie,
3 Noemvrie.
- Zlatna *v.* 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 August.
— *m.* 19 Martie, 18 Iunie, 1 Septemvrie.

Prăvălie de anticități
(lucruri vechi, de aur, argint, jesături, mobile, etc.)

IOAN CANDREA

Cumpăr și vând: bani vechi, mobile,
sticlărie și olărie veche, românească
și streină, cu prețuri convenabile.

Scrieți la **IOAN CANDREA, SIBIU,**
STRADA MITROPOLIEI (Măcelarilor) Nr. 29.
Filiala: **BRAȘOV, PALATUL CZELG,** pe promenadă.

LA GLIGOR

TEODOR DOBOIU

Sibiu, Piața Prințul Carol 14

Case proprie

Fondată în

1898.

MARE PRAVĂLIE ROMÂNEASCĂ

eu cele mai ieftine prețuri.

S'au pue în vânzare : joljuri, șifoane, pânză, americană, zefire, cretoane, inleț, pânză în ochiuri și vârgi, țesături de ață, barheturi, catifea, camgarn, căptușeli, bumbac, basmale, cărpe de cap, elorapi de femei și alte articole de manufactură.

En-detall!

En-gros!

TIPOGRAFIA

și Prima fabrică română de ștampile

OCT. L. VESTEMEAN

SIBIIU, Strada Tribunii Nr. 14.

TIPOGRAFIA

execută tot felul de
imprimare simple
precum și în color.

Fabrica de ștampile

primește spre execu-
tare tot felul de ștam-
pile din cauciuc eu
prețuri moderate.

!-! Serviciu prompt și conștiencios! !-!

Prăvălie românească de manufactură

VASILIE HOZA

SIBIIU

Piața Prințul Carol 6

FIILIALA:

BLAJ, Piața Inocențiu Clein 12

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca:
Zefire, Delenuri, Satinuri, Șifioane, Basmale, etc.
precum și odăjdii bisericești: Vestminte și
Prapori, din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi
Potire, Cădelnițe, Crucii de mână și Crucii de prapori
cu prețuri convenabile. — Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nițiment să nu-și co-
mande din alt loc până ce nu se
va convinge de prețurile mele.

Cu toată stîlma:

Vasile Hoza.

*„Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română!”*

T. IANCOVICIU

(Vis-à-vis de biserica luterană) **SIBIU** Fost „Grandamgazin”

Depozit permanent de mărfuri textile

precum: Stofe de lână, Pânzărie,
Chifoane, Barcheturi, Stamburi,
Satenuri, Dellainuri, Zephiruri,
Bumbacuri și Arnieiuri veritabile.

**Mare asortiment de Cârpe
de mătase, Cârpe de Che-
nille de Bercă și Cârpe de
păr cu ciucuri de ibrișin.**

Mărfuri numai de prima calitate! — Serviciu și prețuri solide!

Magazinul românesc

La SĂLIȘTEANUL”

Publicațiile „ASTREI“

(„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“) din Sibiu.

Rugăm pe toți aceia, cari au dragoste de carte, să întreprindă o propagandă cât mai mare pentru răspândirea publicațiilor primei noastre societăți culturale. Este o *datorie de onoare* a fiecăruia de a introduce în cercul său de cunoșcuți, în librăriile orașului său:

- 1 Revista, organul oficial al „Astrei“, „*Transilvania*“ (apare în anul al 57-lea, 100 Lei pentru membrii, 200 Lei pentru nemembrii „Asociațiunii“).
- 2 „*Biblioteca populară a „Asociațiunii*“, (care a ajuns la Nr. 137, numerele de vânzare sunt indicate mai jos, celelalte se răspândesc *numai* prin bibliotecile populare publice), și
- 3 *Biblioteca „Astra*“ 15 numere.

Sprijiți „Astra“,

fiindecă sprijinindu-o vă sprijiniți pe voi

:-: :-: înși-vă! :-: :-:

Publicațiile „ASTREI“

(„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“) din Sibiu.

Rugăm pe toți aceia, cari au dragoste de carte, să întreprindă o propagandă cât mai mare pentru răspândirea publicațiilor primei noastre societăți culturale. Este o *datorie de onoare* a fiecăruia de a introduce în ceroul său de cunoscute, în librăriile orașului său:

- 1 Revista, organul oficial al „Astrei“, „*Transilvania*“ (apare în anul al 57-lea, 100 Lei pentru membrii, 200 Lei pentru nemembrii „Asociațiunii“).
- 2 „*Biblioteca poporală a „Asociațiunii*“, (care a ajuns la Nr. 137, numerele de vânzare sunt indicate mai jos, celelalte se răspândește *numai* prin bibliotecile populare publice), și
- 3 *Biblioteca „Astra“* 15 numere.

Sprijiți „Astra“,

fiindecă sprijinindu-o vă sprijiniți pe voi

inși-vă!

„ALBINA“

institut de credit și de economii în

Fondat la 1872

SIBIIU

Fondat la 1872

Cel mai vechiu institut de credit
româneșe din întreagă România.

Sucursale : BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, DICIO-
SÂNMĂRTIN, LUGOJ, MEDIAȘ, TG.-
MURĂȘ, TIMIȘOARA.

Capital societar Lei 50.000,000.—

Fonduri de rezervă „ 27.000,000.—

Depuneri spre fructificare 250.000,000.—

BEU Cluj Central University Library

Primește: Depuneri în Cont-Curent și
Depuneri spre fructificare în livrete,
plătind însuși darea de interese.

Bancă autorizată pentru operațiuni de **Devize.**

Incuviințează tot felul de împrumuturi.

Îngrijește plăți și încassări în țară
și străinătate.

Făce toate operațiunile de bancă.

Orice informațiuni se dau gratuit atât de
Centrala din Sibiu, cât și de sucursale.

Direcțiunea.

Prețul Calendarului 15 Lei.